Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 283. szám. Péntek, október 13.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, ½ évre 7 frt, ¼ évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A Varga-ügy befejezése.

Budapest, október 12.

(v.) Demeczky Mihály gimnáziumi igazgató ur, a Ferenc-József nevelő-intézet kormányzója, e hó 10-ikén fegyveres elégtételt kivánt tőlem azért a cikkemért, amelyet a Varga Ottó tanár ügyével kapcsolatos denunciációkról irtam; *másnap* pedig nyilatkozatot tett közzé ugyancsak Demeczky ur, amelyben megcáfolja mindazt, amit a hirlapok napokon át az ő ez ügyben folytatott szerepléséről irtak. A lovagias ügyet annak módja szerint elintéztük. S rajtam a sor önként megtenni *most* azt, amit, ha más lett volna a Demeczky ur lépéseinek sorrendje, *már előbb is* épp ilyen spontán módon megtettem volna: tudniillik kinyilatkoztatni, hogy az első betűtől az utolsóig fenntartom ugyan mindazt, amit az iskolás gyermekeknek kémszerepekre való felhasználásáról mondottam, de természetesen most már minden vonatkozás nélkül Demeczky Mihály urra, aki férfiui szavával pecsételte meg azt az állitását, hogy senkit a Varga tanár előadásainak sztenografálására föl nem hivott, semmiféle gyorsirási uton készült feljegyzésbe be nem tekintett és soha senkit árulkodásra nem biztatott. Tartozom magamnak is azzal, hogy volt ellenfelemnek ezt a nyilatkozatát honoráljam s Demeczky Mihály urat abból a felelősségből, amely őt nem terheli, kioldozzam.

Ugyancsak a mai napon intéződött el a Varga tanár fegyelmi ügye is. Wlassics miniszter itélete elégtételt szolgáltat Vargának, amennyiben kimondja, hogy ez a tanár sem királysértést, sem a katolikus egyház tanai ellen való semmiféle vétséget nem követett el. A vádak tehát nem igazolódtak be. A hiperloyalitás és a felekezeti szenvedély forrásaiból fakadt besugások a fegyelmi vizsgálat során valótlanoknak bizonyultak. Kik voltak a feljelentők s milyen eszközzel dolgoztak, azt most nem kutatjuk. A fegyelmi itélet sem terjed ki erre a körülményre, ami persze nem zárja ki, hogy Wlassics miniszter a dolognak ezt az oldalát is kiderittesse. Mindenképpen kivánatosnak tartjuk, hogy ezt meg is tegye. Ha csupán az iskolán kivül álló tényezők tettek följelentéseket, akkor a kormányzati intervencióra nincsen ok. De ha volt a tanári kar részéről is kooperáció a följelentőkkel, ha akadtak tanárok, akik biztatták, fölszerelték vagy szervezték a Varga ellen intézett támadást, akkor igenis van helye a megtorló intézkedéseknek. Maga a bevádolt tanár egyelőre beérheti azzal, hogy pedagógiai komolyságát, tudományos rátermettségét, módszerének tapintatos voltát a miniszteri itélet rehabilitálja. Az a figyelmeztetés, amelyet Varga az itéletben kap, nem csökkenti ennek az elégtételnek az értékét. Inkább tanács ez, mint intelem, mindenesetre sokkal kevesebb a megrovásnál. Annyit mond csupán a miniszter, hogy tartózkodjék ezentul előadásainak olyatén illusztrálásától, amelyet könnyen félreértheti a nem egészen érett itéletü ifjuság. Nem tiltják el tehát Vargát a lendülettől, csupán arra figyelmeztetik, hogy tartson mértéket benne. A magunk részéről ugyan nem látunk nagy bajt a magyar temperamentum legsajátosabb erényének, a lendületnek kifejtésében; nem is igen tudunk termométert, amelylyel pontosan le lehetne olvasni a kathedrai előadásokról, hol végződik a megengedett s hol kezdődik a meg nem engedett hőfoka a lendületnek. De elismerjük, hogy bizonyos határokat be kell tartani, kivált a középiskolákban, noha nem derül ki egész világosan az esetből, vajjon tullépte-e Varga tanár valamikor ezeket a határokat.

A felmentés ellenére is Varga tanárnak más intézetbe való áthelyezését rendeli el a miniszter itélete; de kifejezetten *közszolgálati érdekből*, nem büntetésképpen. Ez ellen az intézkedés ellen alig tehető alapos kifogás. Ha egy tanár — még a maga hibáján kívül is — ennyire összekülönbözött kollegáinak és tanitványainak egy részével, akkor körülbelül megszüntek az előfeltételei annak, hogy továbbra is sikeresen müködhessék ugyanannál az intézetnél. Nem csupán a közszolgálat érdeke, hanem az ilyen helyzetbe jutott tanárnak egyéni érdeke is azt kivánja, hogy más milieuben fejtse ki hivatását: olyan helyen, ahol tudományos meggyőződéséhez nem fér kollegiális gyanu, s ahol ez a gyanu nem tenyésztett hajlandóságot a félremagyarázásra a tanitványok körében.

Igazságosan és tapintatosan megoldottnak látjuk tehát ezt az ügyet a miniszter itéletével. Most már csupán a tanulságokat kell leszürni ebből az esetből. Az első tanulságot maguk a szülék vonják le. Ugy látszik, akadtak az adott esetben szülék, akik elfeledték, hogy gyermekük tanitványa a tanároknak, s a tanárok birálóivá, sőt biráivá tették fiaikat. Ez az eljárás abszolute helytelen és meg nem engedhető. A szüléknek nincs joguk bizalmatlankodni gyermekük iskolája iránt. Ha nem biznak az iskolában, ne küldjék oda gyermeküket. Ha odaküldik, akkor bizzanak meg benne. A tanári kart a saját tanitványai által ellenőriztetni képtelen gondolat. Gyermeknek nincs ehhez elegendő erkölcsi fejlettsége és értelmi érettsége. A középiskolákat a tankerületi főigazgatók ellenőrzik, akik meglett s erre képesitett emberek; az ő dolgukat nem végez-

TÁRCA.

Kis Eyolf.

(*A Vigszinház premièreje.*)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

A Vigszinháznak ma érdekes, szép premièreje volt. *Ibsen*nek egyik ujabb drámáját, a három felvonásos *Kis Eyolf*ot mutatta be Lándor Tivadar forditásában.

Mindjárt azzal kezdem, hogy ennél stilszerübb, hangulatosabb Ibsen-előadást még nem láttam sehol. Nemcsak a dekorációk voltak tökéletesek, nemcsak a felhők röpültek csodaszépen a Fjord haragos-zöld hullámai fölött, nemcsak a rendezés volt csupa összhang és a világitás csupa meglepő fényhatás, hanem a színészek is mind valamennyien az Ibsen világából való emberek voltak; mind egytől egyig azon a hangon beszéltek, amit a darab szelleme megkövetel.

Ezen az előadáson egy értelmes, erős akaratu, világosan látó és poétikusan érző ember *vezető munkáját* vettük észre. Itt egy okos és tekintélyes igazgató konferált előzetesen a szinház tagjaival, a kik szintén eszes emberek, és — mert nincs bennük önimádó fennhéjázás — tanulékonyak is. Magyarázott, fejtegetett, kapacitált és azokkal, akik itt-ott nem láttak elég tisztán, egészen meg tudta értetni a darab lelkét. Azután jöttek a próbák és az igazgató minden egyes részletre gondosan figyelt; simitott, javitott; mérsékelte a szineket; nem engedte, hogy az összhangot zavarják; összetartotta gárdáját és uralkodott fölötte, *azzal a fegyelemmel, amit voltaképpen az intelligencia felsőbbsége gyakorol.*

Én legalább ugy képzelem, hogy igy történt. Mert csak ott lehet az előadásban tónus, csak ott lehet az összjátékban stilszerü egység, ahol a vezetésben ez a szellemi szupremácia megvan; ahol nem strohmannok állanak a szinház élén, hanem igazi emberek. Csak ez magyarázza meg az olyan harmonikus, kitünő előadást, amilyet a Vigszinház — becsületére legyen mondva — ma este bemutatott.

*

A vén, komor Ibsennél nincs nagyobb idealista modern világunk drámairói közt. Lenézi a nyárspolgárok millióit; megveti a tömeget; nem ugy, mint Horácius, az *odi profanum vulgus* költője, aki szépen megalkudott a viszonyokkal, hizelgett Augusztus Cézárnak és a Mecenásztól ajándékban kapott tiburi villában Epikur elvei szerint éldegélt. Ibsen nem alkuszik a társadalom banális többségével. Nem fogad el ajándékot se a csőcseléktől, se a királyoktól. Elve és jelszava: „Legerősebb az az ember, aki *egyedül* áll.“ És ehhez képest ő maga is büszkén izolálja magát a világtól és dacosan, szinte komor fenséggel halad magányosságának utjain. Nem megalkuvást hirdet a szinpadon, hanem átszellemülést, hajthatatlan jellemet, merész aspirációt a szenvedéssel járó, de fényesen tündöklő abszolut igazság felé.

És éppen ezért Ibsen nem *objektiv* drámairó, vagyis nem realista a szó elfogadott értelmében. Nem festi hiven az embert, amilyennek az életben látja, hanem a maga büszke, dacos, abszolut igazságokra törekvő egyéniségét osztja föl szinpadra vitt alakjaiban különböző nevek alatt.

Drámairó, aki nem objektiv? Paradoxon, fából vaskarika. De hibának még nagyobb. Akiben a szubjektivitás ennyire tombol, ne legyen drámairó, hanem irjon röpiratot, vagy lirai költeményt. A szinpadról csak az ragadja meg tartósan a nézőt, ami élethü; amiben a drámairó az emberi természet törvényeit respektálta. A szinpadon csak az logikus, amit az élet közönséges logikája igazol; és csak az hatásos, amiben az iró müvészi keretbe foglalta az élet közönséges anyagát.

Ez a hiba kisebb tehetséget tönkre tenne. Ibsennek csak annyiban árt, amennyiben még jobban visszaijed tőle a nagy tömeg, (sőt néha kineveti, mint tavaly Rómában) de azért Ibsen-dráma nélkül ma nincs európai szinpad és az emberek szaladnak a szinházba minden Ibsen-premièrere. Mert senkisem érdekli, senkisem bosszantja, senkisem zaklatja föl őket ugy, mint Ibsen, aki hazugoknak, gyáváknak, hitványaknak nevezi őket és ellentétül olyan alakokat állit a szinpadra, akik az abszolut erő, az abszolut jellem, az abszolut igazság felé mutatnak.

Az eredetiség bűve, a hatalmas egyéniség varázsa ez. És még valami.

Az Ibsen-darabok egyes részei ugy vannak irva, hogy a valóság legmélyebb benyomásával hatnak a hallgatóra. A dialóg néha brilliáns. Minden betüje igaz, életerős. Ezek a nyugvópontok kielégitik és gyönyörködtetik a nézőt. Nem sértő szándékkal hozom föl ezt a drasztikus hasonlatot, csak éppen a tollam alá jön: vannak bolondok, akik egy-két negyedóráig a legokosabban társalognak. Csak akkor veszszük észre, hogy meg vannak háborodva, amikor rögeszméjük megint erőt vesz rajtuk.

Borkmann például egészben véve őrült, de az a jelenete, amikor az elzüllött drámairóval beszélget, csupa egészség, csupa realitás. *Nóra* majdnem a darab végéig ugy fest, mint egy igazi, természetes asszony. A végén egyszerre kisül, hogy a skandináv nornák, az Ibsen óriás leányai közül való, akik az abszolut igazság oltárán feláldozzák szegény kis gyermekeiket. A *Kisértetek*ben pláne megdöbbentő, borzadályos realizmussal találkozunk.

Vegyük ehhez a zseni villámlásszerü meg-

hetik tacskók, akik nem érhetik fel észszel az előadásoknak szellemi és politikai hátterét.

A másik tanulságot bizonyára levonja a közoktatásügyi kormányzat. Itt az a jelenség merült fel, hogy tanárok folytattak aknamunkát egy kartársuk ellen. Egyikük nyiltan meg is mondta, hogy az ifjuság valláserkölcsi nevelésének érdekében tette ezt. No hát, ez sem járja. A hittanárok nem lehetnek cenzorai a kartársaiknak. Az ő dolguk nem az, hogy ellenőrizzék a tudományos tanszakok előadásának módját és szellemét, hanem az, hogy tanitsák a katekizmust. Egyáltalán ne sanditsanak egymásra a tanárok, hanem végezze kiki a maga hivatását. Ha a hittanár beleártja magát valláserkölcsi érdekből a mások dolgába, akkor viszont mások is cenzeálhatnák az ő tanitásait. És akkor megeshetnék például az, hogy a csillagászati földrajz tanára, aki a világ keletkezését millió esztendők munkájának mondja, kikelhetne a hittanár ellen, mivel ez hat napra szabja a világ teremtését. Igy aztán szembekerülne az exakt tudományokból fakadt meggyőződés a valláserkölcsi felfogással s ott az iskolásfiuk szemeláttára vivnák ki harcaikat. A tanárok ne kémkedjenek és ne áskálódjanak egymás ellen. Töltse be mindenik a maga hatáskörét és óvakodjék kiki a határsértésektől. Ha az iskolai fegyelmet maguk a tanárok sem respektálják, akkor — akarva, nem akarva — anarkistákat fognak nevelni, nem rendszeres gondolkodásu s méltányos érzésü állampolgárokat.

BELFÖLD.

Állami középitkezések. A fővárosban mutatkozó kedvezőtlen üzleti viszonyok élénkitése céljából, mint emlitettük, a kormány több nagyobbszabásu középitkezést foganatosittat. A jelzett cél előmozditására alkalmas a koronaőrség uj kaszárnyája is, mely most a főváros tulajdonát képező épületben van elhelyezve. Az uj kaszárnyára az 1900. évi költségvetésben 500.000 korona irányoztatott elő, amely összeg a hadmentességi dijalapból oly föltétel mellett előlegeztetnék, hogy az 4%-os kamatokkal együtt 25 év alatt törlesztessék. A tervezett középitkezések közt legfontosabb a postatakarékpénztár uj palotája. Utána a sorban mindjárt a *nyugati pályaudvaron megejtendő kibővitési munkálatok következnek.* Ezek raktárépitkezésekből, szénlerakodó-helyek épitéséből állanak. Mind olyan szükségletek ezek is, melyek hiányát szintén régóta érezik, de a melyeknek kielégitése eddig lehetetlen volt pénzügyi szempontokból. Azonkivül az állam még több közintézménynek akar uj és megfelelő otthont nyujtani. Sok intézet most bérházban van. A bér azonban oly összegekre rug, hogy gazdaságosabbnak mutatkozik ez intézetek számára állami épületet emelni. Amenynyiben az adott pénzügyi helyzet megengedi, a tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy egynehány ilyen intézet számára szintén épittetni fog megfelelő helyiségeket.

Képviselőválasztás. A szécsényi kerület szabadelvü pártjának képviselőjelöltje, *Szcitovszky* János, Nógrádmegye volt alispánja, vasárnap tartja meg programmbeszédét. Hir szerint a néppárt is állit jelöltet.

Varga Ottó rehabilitálása.

Budapest, október 12.

A Zsilinszky államtitkár elnöklete alatt kiküldött fegyelmi tanács ma délelőtt elintézte a vallás ellen való tiszteletlenséggel és királysértéssel gyanusitott *Varga* Ottó tanár ügyét és nehány órával később a közoktatásügy legfőbb vezetője kimondotta végleges itéletét. A fegyelmi tanács egyhangu javaslata alapján a miniszter is meggyőződött a rokonszenves professzorra szórt vádak alaptalanságáról és ehhez képest döntése olyan, amely megnyugtathatja Varga Ottó barátait és mindazokat, akik magukává tették a tudós tanár ügyét. A miniszter ugyan áthelyezte Varga Ottót az I. kerületi főgimnáziumhoz, de ez az áthelyezés *nem büntetés*ből történt, hanem, mint az alábbi hivatalos kommüniké mondja, *„a közszolgálat érdekében“*. Azt mindenki természetesnek fogja találni, hogy a közszolgálat érdeke, a tanitás érdeke csakugyan nem engedi meg azt, hogy egy fedél alatt maradjanak meg azok, akik ilyen konfliktusba keveredtek. És bizonyára ez a nézete *Varga* Ottónak is, aki egyébként maga is már régebben kérte áthelyezését éppen az I. kerületi főgimnáziumhoz.

*

A *derék professzor* ellen folyamatban volt fegyelmi eljárás befejeztérül a közoktatásügyi miniszter a székesfővárosi tankerület főigazgatójához, dr. *Erődi* Bélához *rendeletet* intézett, amelyben a következőket tudatja:

Varga Ottó II. kerületi kir. katolikus főgimnáziumi rendes tanár ellen panaszok emeltettek, hogy oly modorban tanit, amely alkalmas arra, miszerint a tanulóknak hite, illetőleg a *katolikus vallás intézményei iránt* való tisztelete megrendüljön, sőt a panaszpontok között olyan nyilatkozatok is foglaltattak, mintha a *király személye felől sértő* és tiszteletlen kifejezést használt volna.

Ezért az ügynek felderitése végett a miniszter szabályszerü fegyelmi vizsgálatot rendelt el. Ennek adataiból a fegyelmi tanácsnak egyhangu javaslatával teljesen egyetértve arról győződött meg a miniszter mindenekelőtt, hogy a panaszként felhozott kifejezésekben ő császári és apostoli királyi felségének neve elő nem fordul, azokban a király személyére, avagy az uralkodó család tagjaira való vonatkozásnak sem szándéka, sem ténye nincsen meg, arra nézve pedig *megközelitő adat sincsen*, hogy Varga Ottó tanár ellenében „királysértés“ cimén további lépések volnának teendők.

A mi a nevezett tanár ellen felhozott azt a panaszt illeti, hogy tanitási modora alkalmas volna arra, miszerint a tanulóknak, hite, illetőleg a katolikus vallás intézményei iránt való tisztelete megrendüljön, ebben az irányban a fegyelmi vizsgálat szintén *nem állapitott meg olyan pozitiv tényeket*, amelyek alapján a nevezett tanár ellen az 1883: XXX. törvénycikk 36. §-ában meghatározott *fegyelmi vétség volna megállapitható.*

Mindamellett mégis nem hagyhatta a miniszter szó nélkül a vizsgálat adataiból nyert azt a benyomását, illetve meggyőződését, — amelyben őt a fegyelmi tanácsnak egyhangu nézete is megerősitette, — hogy Varga tanár a történelmi tények szinezésénél és egyes világtörténelmi alakok jellemzésénél olyan kitéréseket tesz és olyan, illusztrálásul szolgáló hasonlatokat, idézeteket és példákat alkalmaz, amelyek a tárgygyal szorosan és lényegileg alig függnek össze és a tanulók egy része által esetleg kellően fel nem fogva, a tanárnak jó szándéka ellenére is káros hatásuak lehetnek.

Ennélfogva a miniszter a nevezett tanárt *komolyan figyelmeztette* arra, hogy tanitásában az ilyen kitérésektől és a serdülő korban levő tanuló ifjuság által könnyen félreérthető *tulszinezett illusztrálásoktól őrizkedjék.*

Egyuttal a *miniszter* Varga Ottó tanárt *a közszolgálat érdekében a budapesti I. kerületi állami főgimnáziumhoz helyezte át.*

KÜLFÖLD.

Az ausztriai helyzet. Gróf *Clary*, a minisztertanács elnöke, mint egy táviratunk jelenti, ma délelőtt *Steinwenderrel*, délután pedig *Skardával* és *Pacak*kal tanácskozott; a közelebbi napokban pedig a Club Italiano képviselőit is tanácskozásra hivja meg. Ezek a tanácskozások nyilván az előterjesztendő, illetőleg még kidolgozandó *nyelvtörvénynyel* vannak kapcsolatban, amelyre nézve gróf *Clary* most teszi az előtanulmányokat. Cseh részről szemrehányást tesznek Clarynak amiatt, hogy még semmi megállapodott véleménye sincs erre nézve, holott már napok

---

nyilatkozását egyes gondolatokban, a mély filozófiai tartalmat, a különös, de megragadó uj világnézetet. És vegyük ehhez végül azt, hogy kevés drámairóban egyesül ugy a nagy költészet a számitó szinpadi teknikával, mint Ibsenben, a krisztiániai szinház volt dramaturg-igazgatójában. Ez a komor, abszolut igazságra törekvő költőpróféta egyuttal a raffinement mestere. A külsőségek elrendezésében, a milieu felállitásában nincs nálánál nagyobb virtuóz. A realizmus és a misztikum, a kérlelhetetlen, nyilt igazság és a ködalakban járó szimbolizmus, Schopenhauer filozófiája és a specifikus norvég szinhatások, Szofokles fenséges pátosza és Maeterlinck babonás rejtélyessége — milyen keverék! S ebben a keverékben rejlik Ibsen lebilincselő hatásának a titka.

*

A *Kis Eyolf* Ibsen valamennyi drámája közt talán a legszomorubb és a legszebb. A végén egy rettenetes disharmóniát old föl. Ez a végső akkord olyan magasztos, mintha nem is a földön, hanem a szférák magasából hangzanék, ahol a csöndes étherben a megtisztult, a Nirvánához közeledő lelkek lakoznak.

A mig ehhez a fenséges megoldáshoz jutunk: a fájdalmak egész poklán gázolunk keresztül. Mit mutat nekünk Ibsen ebben a darabban? Házastársakat, akik lélekben különböznek egymástól és e miatt kétségbeesetten vergődnek egymás mellett, amig végre találkoznak a humanizmus, az emberi áldozatkészség magaslatán és kölcsönös boldogtalanságukat egyesitik, hogy másokat boldogokká tegyenek.

Almers és *Rita* házassága lelki mesalliance. Almerset Rita szépsége és gazdagsága ejtette meg. Szegény volt, szeretett volna kényelmesen élni, hogy függetlenül, anyagi gondoktól menten irhassa nagy munkáját az *Emberi felelősségről.* Elvette Ritát szép testével és aranyaival együtt, de házassága nem lehetett szerencsés, mert Rita nem olyan asszony, aki boldoggá tehet egy nemes ábrándok közt élő tudós férfiut. Ebben az asszonyban az érzékiség önzése majdnem brutális módon tombol. Mindenre féltékeny, a mihez férje vonzódik. Azt akarja, hogy Almers éppen ugy szeresse — érzékileg és buján — házassága tizedik évében, mint a mézeshetek első mámorában. Rettentő asszony ez, de vannak hozzá hasonlók; és pedig nemcsak Norvégiában, ahol minden lehetséges, még az abszurdum is. Ez az asszony hetéra-természet. Fogalma sincs arról a mély, nemes *átalakulásról*, ami végbe megy az asszonyban, a mikor osztályosa lesz egy férfi életének s a mikor *anya* lesz belőle. Először Almers könyvére féltékeny, később a tulajdon gyermekére, a kis Eyolfra. A fiut tolakodónak tekinti, aki közéje és férje szerelme közé állott. Mig a gyermek apját szerelmével ostromolja, a csecsemő Eyolf egy őrizetlen pillanatban leesik az asztalról és nyomorékká válik. Megsántul. Kilenc éves korában a szép, okos gyermek mankón biceg elénk.

Ugy fáj a néző szive a kis Eyolf láttára, aki a könyveket bujja örökké, mert sántasága miatt nem játszhatik a többi gyerekkel, a rongyos, szegény, de egészséges norvég gyerekekkel. Fáj ez a dolog Almersnek is, aki éppen most jön haza a hegyek közül, ahol egy hónapig bolyongott s a hol elhatározta, hogy az *Emberi felelősségről* szóló könyvet nem irja tovább, hanem az emberi felelősséget ezentul a saját házánál fogja megvalósitani. Nevelni fogja kis Eyolfot, az elhanyagolt gyermeket. Érzi, hogy ez az első és a legszentebb kötelesség.

Minden apa és anya egyetért Almersszel, de Rita *szerelmet követel* és szenvedélyesen azt kiáltja: inkább sohase született volna meg az a porunty, ha igy elvonja tőle a férj szerelmét. Borzasztó nyilatkozat egy anyától. A provokált fátum erre a felkiáltásra megmozdul és belép Almersékhez egy patkányirtó kóbor leány alakjában. Patkány, kibüvölni való, nincs az Almershoznál, de Patkánykisasszony, aki a patkányokat olyan édesen zsongó muzsikával csalja maga után a mély vizekbe, Patkánykisasszony a kis Eyolfot el fogja vinni magával.

Elviszi. Mig az illusióját vesztett Almers szomoruan magyarázza Ritának az átalakulás törvényét, azalatt a kis Eyolf a kikötő hidjáról, a hová a többi fiuval együtt elkisérte a rejtélyes, igéző Patkány-kisasszonyt, lezuhant a tó mély vizébe. Sántasága miatt nem tanithatták uszni, a fiuk nem mertek, vagy nem akartak segiteni a gazdag, gőgös szülők gyermekén — és igy kis Eyolf ott maradt a tó fenekén, „nagy tágra nyitott szemekkel,“ amig a viz mélyén rohanó ár el nem vitte magával messze, messze, örök hullám-sirba, visszahozhatatlanul.

A vak Oedipusz tragédiája óta még nem csinált a fátum megrázóbb felvonás-véget. De a modern drámairó más eszközökkel dolgozik, mint az ó-görög. A misztikus szimbolista ebben a felvonásban csodálatos hangulatot teremt. Amikor a patkánybüvölő vén leány fekete ruhában és gunyosan-fájdalmas arcával belép a szinpadra: érezzük, hogy ez nem emberi teremtés, hanem a *fekete ruhában járó balsors*, a csalogató halál. Szofoklesz itt olvad össze Maeterlinckkel.

És mi következik ezután? Nem lehet szebben, meghatóbban, helyenkint *grandiózusabban* festeni a kábult, vigasztalódni nem akaró fájdalmat, amit egy apa érez, akinek a gyermeke meghalt — és ugy halt meg, mint a szegény kis Eyolf! Almersről csak nővére *Asztha* háritja el a halált vagy az őrültséget szerető és vele congeniális lelkületének balzsamos varázsával. Most tünik ki, hogy *ez a kettő* van egymásnak teremtve. Ha ezek közt jött volna létre házasság, Almers boldog lehetett volna usque ad mortem. És a különös vonzalom huzza is őket rejtélyes erővel egymáshoz — de Asztha, aki már régebben tudja anyjának hátrahagyott leveleiből, hogy ő voltaképpen *nem testvére* Almersnek, hanem idegen vér: fél ettől az erősödő vonzalomtól. Inkább kitér s a döntő pillanatban távozik Bornheimmal, a jólelkü, derék épitő mármakkel. Szerelme csak sajtos

óta miniszterkedik; de a Thun-kormányt, amely harmadfélév alatt sem tudott egy nyelvtörvényideát megérlelni, ugyanazok az emberek folyvást dicsérték. A jobboldal különben elibe vág a kormánynak a Bilinski-féle tervezettel, amelyről alábbi táviratainkban van szó.

Bécs, október 12.

A hivatalos *Wiener Zeitung* október 17-iki számában fogja közölni *a nyelvrendeletek megszüntetését*. Az urakháza jobboldalának végrehajtó bizottsága jövő kedden ülést tart.

Prága, október 12.

A szlávok, kik több mint husz éven át perhorreskálták a nyelvtörvény alkotását, most mindenképpen azon vannak, hogy törvényileg biztositsák eddig szerzett jogaikat.

A *Politik*nak jelentik Bécsből: Valamennyi cseh képviselő, aki *Clary*val eddig tárgyalt, kijelentette, hogy azt a benyomást nyerte, hogy *az uj kormánynak semminemü nyelvtörvény-tervezete nincsen*, sőt még annak alapelveit sem állitotta össze. Igy tehát nincs abban a helyzetben, hogy a Reichsrathnak nyelvtörvényjavaslatot terjeszszen be. E miatt a jobboldalnak kötelessége rögtön a nyelvrendeletek visszavonása után az iniciativát kezébe venni és ilynemü javaslatot benyujtani.

Dr. *Bilinski* a nyári hónapokban készitett ily tervezetet, mely egész Ausztriára kiterjedőleg szabályozza a nyelvkérdést, tehát birodalmi törvénynyé lehet. A tervezetet *Bilinski* közölte is dr. *Ferjancicsel*, *Schwarzenberg* Frigyes herceggel és báró *Dipauli*val. Holnap dr. *Bilinski* és dr. *Pacak* e tervezet ügyében tanácskozni fognak. A szerkesztésben segitségére voltak gróf *Bilinski*nek *Dziedusiczki* és *Kosilowski* képviselők.

A *Narodni Listy*nek jelentik Bécsből: Mindaddig nem fognak semminemü végleges határozatot hozni, amig egy koaliciós kormány megalakitásának lehetősége fenn nem forog, amelyben valamennyi párt képviselve volna és amelyben állitólag a németek vinnék a vezetőszerepet.

Bécs, október 12.

Ő felsége tegnap kelt kézirattal a reichsrath legközelebbi ülésszakára *Windischgrätz* Alfréd herceg titkos tanácsost az urakháza elnökévé, *Auersperg* Károly herceg és gróf *Hoyos-Sprinzenstein* Ernő titkos tanácsosokat az urakháza alelnökeivé nevezte ki.

Az oláhok Rómában. Római levelezőnk irja e hó 10-éről: Az oláhok módját találták, hogy egy a *Liga Romana* cimü bukaresti szennylapban, *Tisza* István ismert békitő beszédje alkalmából hetekkel ezelőtt megjelent gyalázatos cikket az itteni *Fanfulla* cimü lapba becsempészszenek, válaszul ama békeajánlatokra, melyeket több római előkelő iró s maga *De Gubernatis*, az orientalisták kongresszusának elnöke a *Popolo Romano*ban, a *Capitale*ben s az *Itáliá*ban, mely egy *Óváry*val tartott interviewt is közölt, tettek. A liga cikke mindenkit megbotránkoztatott. *Óváry* azonnal válaszolt a *Fanfulla*nak, mely a levelet egész terjedelmében közölte. A *Capitale* pedig holnap hosszabb cikkben fog válaszolni az elkövetett irodalmi csempészetre. *Óváry* megküldte a hirlapot *Visconti Venosta* külügy- s *Baccelli* közoktatásügyminiszternek.

A kongresszus folytatja munkálatait. *Vámbéry* az *ozmanlik régi nyelvéről* tartott érdekes felolvasása után már tegnapelőtt elutazott. Felolvasásokat tartottak még *Kunoss* és *Goldzieher* is; utóbbi egy memorandumot is nyujtott be egy *muzulmán enciklopédia* ügyében.

Nem hiszem, hogy *Óváry* levele után akadjon olasz lap az oláh inszinuációk fölvételére. Ha igen, *Óváry* el van szánva nyilvános felolvasásban megvédeni az igazságot.

Róma, október 12.

Az orientálista kongresszus román tagjai ma délelőtt *érckoszorut tettek le a Traján-szobor talapzatára*. A szobor körül a városi zenekar és a tüzoltók állottak föl. *Baccelli* közoktatásügyi miniszter és Róma második polgármestere melegen üdvözölték a román testvéreket Olaszország és Róma nevében. *Urecchia* és *Tocilescu* román delegátusok Traján császár emlékét ünnepelték; azt mondták, hogy országuk a császárnak köszöni, hogy évszázadokon át tudott védekezni az idegen hódítók ellen s hogy sértetlenül meg tudták tartani a latin kulturát. *Smare* román ujságirónő a román sajtó nevében himnuszt olvasott föl az anya-Rómára. Az olasz zenekar román dalokat játszott.

Az utcán sok kiváncsi ember verődött össze, de tüntetés nem volt. A delegáció a Trajánszobortól a Panteonba és Janikulumba ment, ahol *Viktor Emánuel* és *Garibaldi* sirjára koszorut tett.

A háboru.

Budapest, október 12.

A boerok *betörtek az ellenség területére*, ezredeik egy része Natalban van. E percben még nem ösmeretes, megszólalt-e az *első ágyu*, folyt-e már vér. A háboru azonban megkezdődött. Lehet, hogy a natali határszéli telepek — s talán egy-két város is — kardcsapás nélkül megadják magát a transvaali fegyvereknek s olcsó diadallal jutalmazzák a szabadságukért életre-halálra küzdőket. De ha igy történik is ma, másként lesz holnap. Elég lassan, de preciz folytonosságban önti katonáit Anglia a délafrikai partvidékekre. E percben a boerok számban is, szervezettségben is, feladataik határozottságában is urai a helyzetnek. De vajjon holnap, vagy egy hét vagy egy hónap mulva nem veti-e vissza a merész szabadsághősöket az angol tulsuly és a pusztitó *dum-dum* löveg?

A háboru megkezdődött. Háboru, amelyben nem folyt még vér és még nem sült el ágyu. Gyors, de zajtalan inváziója egy mindenre kész népnek, mely talán csak azért tolult ily vakmerően előre, hogy annál hosszabb makacs küzdelemben vonulhasson megint vissza hegyszakadékai közé s onnan pusztitsa guerilla-harcban, amennyire csak pusztitani birja, az angolokat.

Ismét háboruja van tehát a világnak. A japán-khinai, török-görög, spanyol-amerikai nagy háboruk után a negyedik. Öt rövid évre éppen elég mészárlás.

Mit szólnak hozzá azok a jeles urak, akik a hágai dáridó alkalmával sehogy sem tudták emberséges bátorsággal diadalra vinni azt a szerényke elvet is, hogy mielőtt száz- és százezrek életét oltják ki gyilkos tábori szerszámok, jó lenne egy kicsit appellálni a józan észre és az emberszeretetre is?

(Az első hadi-tények.)

Páris, október 12.

A transvaali követség titkára hivatalosan értesitette a kormányt a délafrikai köztársaság és Nagy-Britannia között *tegnap este óta fennálló hadiállapotról*.

London, október 12.

A *Daily Telegraph*nak jelentik Ladysmithből tegnapi kelettel: *A háboru megkezdődött*. A *boerok benyomultak Natalba*. Oránjei polgárok Harrismithben lefoglaltak egy Natalból jövő vonatot.

London, október 12.

Az esti lapok jelentése szerint a boerok abban a pillanatban, mikor az ultimátumban kitüzött határidő lejárt, *megszállták Laingsnek*et, most pedig nagy számmal átkelnek a natali határon és megszállják az ingogói magaslatokat.

London, október 12.

*New-Castle*ből érkező jelentések szerint a boerok egész hadereje tegnap délután öt óra felé *Laingsneck*ig nyomult előre. Valószinü, hogy az előőrs-csapatok éjszaka elérik New-Castlet.

New-Castleban teljes nyugalom uralkodik. A vasuti összeköttetés a határral megszünt.

Durban, október 12.

Pietermaritzburgban tartja magát az a hir, hogy Oranjeből erős boercsapatok nyomultak

---

gyanánt marad vissza Almers lelkében, aki szintén tudja már, hogy Asztha nem a testvére.

Almers tehát egyedül marad Ritával, akit nem szeret többé. Világgá akar menni ettől az asszonytól. Ott áll a Fjord partján. A gőzhajó már elvitte Aszthát és az éjszaka már kezd leszállani. Nem sötétebben, mint az ő bánatos, meghasonlott lelke. Indul. És ekkor a kis *halott* Eyolf egyesiti a szülőket. Az asszony, akit a bánat fölemelt és megtisztitott, akinek a lelkén az átalakulás törvénye szintén gyakorolta hatalmát: most ébred *anyaságának* tudatára. Azt mondja Almersnek: *Ha te magamra hagysz, akkor én a partról magamhoz hivom a szegény fiucskákat, leültetem őket az asztalhoz, ahol a kis Eyolf tanult és anyjuk leszek nekik!* — A mire Almers igy szól: *Ha ez a szándékod, akkor talán én is itt maradhatok és segithetek neked! És akkor a kis Eyolf nem hiába halt meg! És akkor a kis Eyolf élni fog azokban a kis fiukban, akiket mi megmentünk a nyomortól az örök szeretet nevében!*

A mig ezeket mondják: feljönnek a csillagok és ragyognak ünnepélyes tüzzel, mint ennek a gyönyörü fogadalomnak a tündöklő tanui. Vagy mintha hirnökei volnának a kiengesztelődött végzetnek.

Ez a befejezés fönséges. Ennél a befejezésnél Ibsen hivei ujjonganak és rajonganak. A csufondárosok száján pedig megnémul a gúny.

Az esztetikának kicsinyes Schulmeistere az, aki most is szemére lobbantja Ibsennek, hogy darabjában kevés a cselekvény. A második felvonásban Almers és Rita párbeszéde érdekesebb ötven cselekvős darab mesteri bonyodalmánál.

Ibsennél a „*sublime*“ sokszor közel jár a „*ridicule*“-höz. Talán itt is. (Mert a büszke, dacos és néha naiv öreg ur nem törődik az előkelő pedánsok és az esztétikai utcagyerekek röhejével.) De nekem most nincs kedvem nevetni, mert fenséges tragikumot érzek és egy magas filozófiai eszme hatása alatt állok.

Ibsen ebben a darabjában ott jár, ahová minden nagy és nemes bölcselő előbb-utóbb eljut: azt az igazságot hirdeti, hogy az önzés diszszonanciára vezet és a boldogság tiszta harmóniája csak a másokért élő szeretetben található föl. Almers a maga tudományos dicsőségének, Rita a maga követelő szenzualizmusának élt s e közben a fiu, akit kölcsönösen szeretniök kellett volna, nyomorultan elpusztult. Ez a borzasztó lecke fölnyitja szemüket. Látnak és megindulnak az igazság utján. Nem válnak öngyilkosokká a lelkifurdalástól, hanem ujjászületnek a szeretetben. Az önzésből elkövetett hibának csak egy reparációja van: a határtalan áldozatkészség. A mardosó egyéni fájdalmat csak egy gyógyitja meg: a másokért való gondoskodás kötelessége, amit magunkra róttunk. Kis Eyolfért csak egy kárpótlás van, ami expiál, sőt idővel gyönyört okoz: száz más gyerek boldogságának a látványa, amit mi szereztünk.

*

És Ibsennek ez a nevezetes drámája nem a *Nemzeti Szinházban*, hanem a *Vigszinházban* került szinre. Ez mutatja, hogy milyen időket élünk. Ha trágár bohózatot akarunk látni (vide: *Válság előtt*, *Pontbiquet-család* stb.), megyünk a Nemzeti Szinházba. Ha Ibsen-premiérre vágyakozunk, a Vigszinházat kell fölkeresnünk. A kor nagy és komoly áramlataival tehát a Vigszinház áll kontaktusban, nem a Nemzeti Szinház.

Egyébiránt örüljünk, hogy igy történt. Örüljünk, hogy *Kis Eyolf*ot a Vigszinház adta elő, nem az a szegény — félig nemzeti, félig udvari — szinház, ahol a garasos gazdálkodás miatt csak olcsó ujdonságokra és ócska reprizekre telik. Igy legalább — amint bevezetésül megjegyeztem — kaptunk egy remekül kiállitott, gyönyörüen rendezett komoly drámai előadást.

A szereplők közül *Gál* Gyuláé az érdem oroszlánrésze. *Gál* minden nagy szereppel nagyobbá lesz, rendkivüli ambiciója és fényes tehetsége révén. Ugy összeforrt Almers szerepével, hogy az alak élt előttünk és fáidalmával megrhasonlásával könnyeket fakasztott a szemekben. És hangja milyen igaz, milyen meggyőző! A hamis páthosznak árnyéka sincs benne. És a részletezésben mekkora gazdagságot mutat. Megdöbbentő erővel tud kitörni és a tompa, fásult elmélázásnak valóságos virtuóza. Ebből a szerepből egész studiumot csinált. Nem hiszem, hogy egyes részeit *Zacconi* szebben játszaná.

Rita és *Asztha* szerepében a Vigszinház két uj tagja lépett fel: *Szerémy* Gizella és *Lenkey* Hedvig. Mind a kettő finom, értelmes szinésznő. *Szerémy* Gizella szép alak. S azt hiszem, van benne sok sziv és lélek is. — *Lenkey* Hedvig voltaképpen visszatért a szinpadhoz, ahonnan egyidőre a házasság vonta el. A drámairó férj — nemes önzéstelenségből — most visszaadta szabadságát. Játékán nem látszott, hogy két évig szünetelt. A darab hangját mind ő, mind *Szerémy* Gizella jól eltalálta. — *Góth* a mérnök kis szerepében volt rokonszenves és a kis Eyolfot egy bájos leányka, *Halász* kisasszony adta nagyon szépen és meghatóan.

Felvonások előtt *Kun* László vezetése alatt a *Peer Gynt*-suite egyes részeit játszotta a zenekar, ami nagyon emelte a hangulatot.

És milyen volt a première hatása? Nem igen zajos, inkább mély. Némely dinnyefejü honpolgár (akinek „trágár bohózat“ kell, mint Polóniusnak, különben elalszik) feszengett, ásitozott és huzogatta ki az óráját, szuverén türelmetlenségének a jeléül, — de voltak sokan, akik nem haragudtak az öreg Ibsenre és nem mondták félig fennhangon: Elveszi az ápitusomat ez a sok szomoruság... egye meg a fene!

Dühbe tudtam volna jönni, de hirtelen eszembe jutott, hogy láttam én már különb magyarokat is. Láttam olyan embert, aki kiszaladt a szinházból, amikor Hamletet adták, mert — ugymond — ezt az unalmas szamárságot nem lehet kiállani.

Ezeknek a véleménye nem határoz.

be Natalba. A kormányzó nem kapott még olyan jelentést, amely ezt a hirt megerősitené.

Johannesburg, október 12.

A brit állampolgároknak csak igen kevés esetben engedik meg az ittmaradást.

Pretória, október 12.

Hivatalos közlés szerint Oranje főparancsnokává Prinsloot választották meg.

London, október 12.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Mafekingből mai kelettel, hogy onnan nagy angol haderő indult a határra számos ágyuval és egy egészségügyi oszloppal.

Fokváros, október 12.

Schreiner miniszterelnök a törvényhozó testületben beszédet mondott, amelyben fölszólitotta az országot, a sajtót és a nemzetet, hogy óvja meg a békét.

(A boerok hadereje.)

London, október 12.

A *Times*nak Sandspruitból e hó 9-dikei kelettel azt jelenti levelezője, hogy *Joubert* főparancsnok engedelmével meglátogatta a környéken lévő boer táborokat. A boerok hadereje ezen a határszéli ponton körülbelül nyolcezer főre rug és nagy területen van elosztva. A boer kommandókon kivül ott van még egy németalföldi és egy ir csapat, mindegyik kétszázötven főnyi és két német csapat, amelyek közül az egyik *Shiel* ezredes parancsnoksága alatt a Klipriver folyó mentén Oránje szabadállam határán van.

*

A *boerok eddigi várakozásáról* érdekes felvilágositást ad a következő közlemény, mely egy *Joubert* tábornokkal való interviewn alapszik. A mult héten tartott haditanácsban csaknem az összes fiatalabb parancsnokok a mellett voltak, hogy azonnal támadni kell és fölhasználni az oly kedvezőnek látszó alkalmat, hogy a Glencoe mellett összevont kis angol hadtestet megkerülve, vagy gyors visszavonulásra kényszeritsék vagy egyszerüen megsemmisitsék s tovább nyomuljanak.

Joubert főhadvezér ugy a maga, mint *Krüger* elnök nevében a legerélyesebben szólalt föl ez ellen, nevezetesen szért, mert — mondá — a boeroknak semmi esetre sem szabad pillanatnyi előnyök kedvéért föláldozniok a maguk igazát azzal, hogy ők tegyék meg az első lépést a háborura. Joubert felolvasta aztán Krüger levelét, mely azt mondta, hogy semmi esetre sem szabad támadólag fellépni addig, amig egy tulnyomó angol haderőnek a koncentrálása, vagy biztos megérkezése arra nem kényszeriti a boerokat, hogy a sikeres védelem biztositása céljából a határra nyomuljanak. Ők nem akarták s ma sem akarják még a háborut és csakis azért fogtak fegyvert, hogy függetlenségöket megvédelmezzék.

Megbizható, titkos jelentések alapján közölte azután Joubert, hogy ez idő szerint Transvaalnak magának akkora hadereje áll Natal északi határán, amely legalább is kétakkora, mint az angoloké és hogy azonkivül 8000 oranjei boer gyülekezik éppen most Oranje keleti határán. Mivel pedig az angolok két-három hónap alatt legfölebb 5—6000 embert vethetnek Glencoeba, illetőleg Ladysmithbe: semmi ok sincs az elhamarkodásra; mert még ha ezek az erősitések megérkeznek is, az angolok még akkor sem lesznek abban a helyzetben, hogy támadólag léphjenek föl.

(Az angol közvélemény.)

London, október 12.

A háboru kiütését valamennyi angol börzén a *God save the Queen eléneklésével ünnepelték*. Az itteni értéktőzsdén a következő érdekes dolog történt: Egy börzelátogató fölment arra az emelvényre, amelyről a fizetésképtelenségeket szokták kihirdetni s régi szokás szerint a kalapácscsal háromszor ráütött az asztalra s a következőt mondta:

— Tisztelt uraim! Minthogy *Krüger* ur nem tett eleget kötelezettségének, *ezennel fizetésképtelennek* nyilvánitjuk.

Dublin, október 12.

Parnell szobrának leleplezése nagy tüntetésre adott alkalmat az ireknek *Transvaal mellett*. Végül *üdvözlő táviratot küldtek Krüger elnöknek.*

(Angol államférfiak nyilatkozatai.)

London, október 12.

Balfour, a kincstár első lordja tegnap az *Eastlothian Unionist Association*ban beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy Anglia sem nem keresi, sem nem kivánja a háborut. *A háborut ráerőszakolják Angliára*, még pedig nem is olyan emberek, akik a szabadságért küzdenek, hanem egy oligarkia, amely attól tart, hogy uralma végét járja. Az angol kormány előtt az áll, hogy vagy ragaszkodik az Afrikában élő fehér faj egyenlőségéhez, vagy elveszti azt a hirét, hogy az angol olyan nemzet, amelynek nemcsak akarata, hanem hatalma is van arra, hogy mindenütt, ahol döntő befolyásra tart számot, az igazság uralkodjék. Bármily áldozatokat kell is Angliának a háboru befejezéséig hoznia, ezeket az áldozatokat *az emberi jogok és a civilizáció jogainak érdekében* hozza meg.

London, október 12.

Brodrick parlamenti államtitkár Guildfordban beszédet mondott, amelyben ugy nyilatkozott, hogy a boerok ultimátumára csak egy válasz lehetséges és azt meg is adták, tudniillik az, hogy Anglia efféle fölvetelek megvitatásába nem bocsátkozhatik.

(Transvaal és Amerika.)

New York, október 12.

Ma tömeges tiltakozó meetingeket tartottak, amelyeken felszólitották *Mac Kinley* elnököt, hogy interveniáljon Angliánál a *boerok érdekében*. A hangulat egészen megváltozott Amerikában. Azelőtt az angolokkal rokonszenvezett Amerika népe, most határozottan ellenséges a hangulat Anglia ellen.

New York, október 12.

Krüger elnök a *World*hoz táviratot intézett, amelyben a boerok amerikai barátainak köszönetet mond rokonszenvükért. A brit diplomáciai ügyvivőt, mondja a távirat, visszahivták, ami biztos jele az ellenségeskedés kitörésének. Ha Anglia elfoglalja a két köztársaságot, olyan árt fizet majd érte, amelyen megdöbben az emberiség. A két köztársaság egyébként reméli, hogy Dél-Afrika fölött is felvirrad a szabadság napja, amint felvirradt Észak-Amerika fölött.

A Carnegie-Hallban tegnap nagy népgyülés volt, amelyen sok beszéd hangzott el. A szónokok sajnálkoztak Anglia eljárásán és elismeréssel nyilatkoztak *Krüger* elnökről.

(Idegen államok magatartása.)

Köln, október 12.

A *Köln. Ztg.* értesülése szerint a német kormány az angol-transvaali háboruban *a legszigorubb semlegességre* határozta el magát, de követeli, hogy Transvaalban mielőbb külföldiekből álló rendőrcsapatot alakitsanak, amely távol legyen a háborus eseményektől s csak a városokban és a bányákban levő idegen vagyon megoltalmazására szoritkozzék. Ezen kivül intézkedni kellene a Transvaalban élő németek személybiztosságáról is.

Berlin, október 12.

A *Kreuzzeitung* ma igy ir: Londonból érkezett jelentések szerint ott aggodalmasan ütköztek meg olyan jelenségeken, melyek arra mutatnak, hogy Oroszország Ázsiában akarja kihasználni azokat az előnyöket, amelyeket a transvaali ügy az indiai csapatok gyöngülése tekintetében nyujt. Megerősitik ezt a föltevést az orosz sajtónak megnyugvást sugárzó tudósitásai is, amelylyel tovább adják azokat a hireket, amelyek az Indiában növekvő pánizlamizmusról beszélnek.

London, október 12.

Illetékes helyen cáfolják ugyan, mégis kétségtelennek látszik, hogy *Portugália a Delagoaöblöt átengedte Angliának*. Az *Irish Times* Londonból értesül, hogy az öbölnek és a vele határos portugál birtoknak Anglia részére való átengedése befejezett tény. A vételár nyolc millió fontot tesz ki. Állitólag már Német- és Franciaország is hozzájárult a tranzakcióhoz. A parlament megnyitása után a bejelentés mind a két házban meg fog történni.

Róma, október 12.

Az *Osservatore Romano* alaptalannak mondja azt a hiresztelést, hogy a *pápa* az Anglia és Transvaal között fölmerült konfliktusban fölajánlotta közbenjárását, de visszautasitották.

Hága, október 12.

A transvaali kormány kivánságára a *németalföldi* kormány beleegyezett abba, hogy a londoni németalföldi konzult megbizzák az Angliában élő transvaali alattvalók érdekeinek képviseletével.

Grác, október 12.

A Pretóriában élő horvátok, dalmátok és isztriaiak egy raguzai megbizottjuk utján arra kérték az osztrák-magyar külügyminisztert, hogy Pretóriában egy *osztrák-magyar konzulátust* rendszeresitsen.

(Hiresztelés.)

London, október 12.

Az éjjel itt az a hir terjedt el, hogy Cardiffba távirat érkezett, amely szerint *Greene* pretóriai angol ügyvivőt *meggyilkolták*. A gyarmatügyi minisztériumba éjjel két óráig nem érkezett ennek a hirnek megerősitése.

HIREK.

Budapest, október 12.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.**

— **Személyi hir.** *Bartha* Miklós országgyülési képviselő Cirkvenicáról Budapestre visszaérkezett.

— **Az udvar Budapesten.** A budai királyi várpalotában minden készen van az udvar fogadására. A király lakosztályát teljesen rendbe hozták és a mostani időjáráshoz mérten átfütötték. A kabinetiroda tagjai ma érkeztek meg, holnap jönnek az udvari személyzet tagjai és a burg-zsandárok. A jövő heti királyi kihallgatásokra holnaptól kezdve lehet jelentkezni a királyi palota földszintjén levő kabinet-irodában. A jelentkezőknek magukkal kell vinni irásbeli kérvényeiket.

— **Róbert — Erzsébet.** Valószinü, hogy nemsokára egymás mellé kerül ez a két név a pap száján a templomban, no meg az ujságban, a nép száján, mindenfelé, ahol érdeklődnek a király unokájának boldogsága iránt. Tudniillik mindenféle házassági kombinációk közt, amelyek főkötő alá akarják juttatni a Stefánia főhercegné kis leányát, Erzsébet főhercegnőt, az a legvalószinübb, hogy Róbert württembergi herceg lesz a vőlegény. És nem sokára, hanem már a jövő hónapban. Róbert württembergi herceg 1873. január 14-ikén született Meránban s igy most huszonhat esztendős. Harmadik gyermeke Fülöp württembergi hercegnek és nejének Mária Terézia Habsburg hercegnőnek. Erzsébet, a trónörökös egyetlen leánya 1883. szeptember 2-án született Laxenburgban.

— **A német császár nővére,** Sarolta meiningeni nagyhercegné ma este leányaival a román királyi pár látogatására elutazott Sinajába. A fejedelmi vendégek tegnap este egész 11 óráig mulattak az *Országos kaszinó* női osztályának ebédlőjében, ahol kivánságukra *Berkes* Béla szebbnél-szebb magyar nótákat játszott, a nagyhercegnő eljátszatta *Kölcsey Himnuszát* is. Ma délelőtt a Park-klubban reggeliztek s ott a vendégek elbucsuztak *Atzél* Béla bárótól, megköszönve neki rendkivüli figyelmességét. A nagyhercegné három hét mulva, Romániából visszajövet ismét megáll Budapesten, hogy a magyar fővárosban még egy pár napot tölthessen.

— **Schlauch biboros Kolozsváron.** *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök a kolozsvári kegyesrendiek templomában a Mária kegy-kép kétszáz éves ottléte évfordulóján nagy egyházi ünnepet rendez e hó 25-én. Erre az ünnepre, mely az erdélyi katolikus státusgyülléssel fog egybeesni, Kolozsvárra utazik dr. *Schlauch* Lőrinc bibornok is, nemkülönben *Dessewffy* Sándor csanádi és *Meszlényi* Gyula szathmári püspök. Az egyházi ünnep nagy és fényes körmenettel lesz egybekötve, melyben, a terv szerint, Kolozsvár és Erdély legkiválóbb katolikus családjainak tagjai vesznek részt a négy püspök vezetése alatt.

— **Erzsébet királyné emléke.** Gróf *Cziráky-Almásy* Erzsébet azzal a kérelemmel fordult *Klotild* főhercegnőhöz, hogy vállalja el az Erzsébet királyné emlékére Aradmegyében emelendő templom védnökségét. *Kétegyházáról* jelentik, hogy *Szirmay* grófné udvarhölgy a főhercegasszony nevében a következő távirati választ küldte gróf *Cziráky-Almássy* Erzsébet feliratára:

Ő császári és királyi fensége Klotild főhercegasszony örömmel fogadja el a dicsőült Erzsébet királyné emlékére Aradmegyében emelendő templom védnökségét.

Szirmay grófné,
udvarhölgy.

— **Kálmán napja.** *Széll* Kálmán miniszterelnököt holnapi nevenapja alkalmából ma este a szabadelvü klubban a párt tagjai nagy melegséggel üdvözölték és egy kitett iven aláirásaikkal is meggratulálták. Kálmán napja alkalmából *Tisza* Kálmánt is számosan üdvözölték.

— **Az adakozó Strossmayer.** Zágrábból táviratozzák: *Strossmayer* püspök elhunyt benső barátjának, *Racski* Ferenc apátkanonoknak szobrára 5000 forintot és a pizinói uj horvát gimnáziumnak ösztöndijakra 1000 forintot adományozott. *Racski* Ferenc apátkanonok az Obzor-pártnak előkelő tagja és a délszláv akadémiának egykori elnöke volt.

— **A Post Ferenc Ferdinándról.** A berlini *Post* mostanában sokat foglalkozott az osztrák-magyar hadsereg idei hadgyakorlataival s főleg *Ferenc Ferdinánd* főherceg hadvezéri működésével, melyről elismerő hangon ir s azt mondja, hogy a főherceg az osztrák-magyar hadseregnek egyik legkitünőbben képzett katonája, ki hadvezéri képességével, edzettségével minden szakértőt meglepett. A főherceg eddig csak hadosztályok élén állott s annál feltünőbb volt, hogy az idén két hadtest élére kerülve, nemcsak hogy feltalálta magát, de kitünően vezette a hadtesteket.

A prágai nyolcadik hadtest vezetésekor nyugodtságával és éles megfigyelő képességével tüntette ki magát. A hadgyakorlat alatt a zürzavarnak vagy nyugtalanságnak nyoma sem volt s ha a vezető tisztek egy-egy csapat késlekedése miatt már-már kétségbeestek, a főherceg nyugodtan figyelmeztette tisztjeit, hogy a legjobb esetben sem lehetnek még a csapatok a várt helyen. A hadtesteket csak két ember kormányozta: *Ferenc Ferdinánd* főherceg és *Borrevics* ezredes.

Nagyon érdekes az is, hogy a főherceg számüzte táborából az etiketet és a sablonos udvariaskodást. A csapattisztekkel elborozgatott, s a legénységgel is szivélyesen bánt. A prágai hadgyakorlatok befejeztével a főherceg a negyedik hadtest vezényletét vette át *Lobkovitz* herceg helyett, aki édesanyja halála miatt akadályozva volt. A hadtest-gyakorlat főleg azért érdekelte a főherceget, mert a Duna-flotilla gyakorlatával volt kapcsolatban. Környezetének nagy bámulatára a főherceg nagy szakismeretet tanusitott a tengerészeti ügyekben is. A *Post* avval végzi cikkét, hogy a főherceg nemcsak kitünően képzett katona, hanem határozottan hadvezéri tehetség is.

— **Tüntetés Kállay Béni miniszter ellen.** A többi osztrák zavargástól egészen függetlenül tüntetést rendezett ma Bécsben egy sereg bosnyák, szerb, tót és horvát egyetemi diák a Johannesgasseban, ahol a közös pénzügyminisztérium palotája áll. A tüntetés *Kállay* Béni miniszternek szólt. A csapat, mintegy 150 egyetemi hallgató délelőtt zárt sorokban vonult fel a Kärtnerstrasse és Zeilerstätte felől a Johannesgasse felé és a pénzügyminisztérium épületével szemben levő Kereskedelmi Egyesület háza előtt csoportosultak. Mikor a kétfelől összesereglett diákság együtt volt, elkezdtek kiabálni:

—*Pereat Kállay*!

—*Pfuj Kállay*!

— *Dole Kállay*! (Le Kállayval!)

A rendőrség azonban, amely a délszláv tanulók e tervéről előre értesült, még pedig hir szerint az illetők saját kollégái által, nagy előkészületeket is tett a délelőttre. A Johannesgasse mindkét bejáratához és a pénzügyminisztérium kapuja elé nagyszámu rendőrt állitott, akik a tüntetők vezetőit rögtön el is fogták. Miközben a rendőrség a diákokat az utcából kifelé szoritotta, a tüntetők folyton kiabáltak és fütyültek.

A tüntetés okául azt hozzák fel a délszlávok, hogy a *Kállay* miniszter által nemrégiben a bécsi Józsefvárosban felállitott bosnyák konviktusban nem jól bánnak az egyetemi hallgatókkal.

A bosnyák diákok azt állitják, hogy a konviktus-rendszert főleg a végből találták ki, hogy rokon nemzetiségü kollégáikkal ne érintkezhessenek és különösen, hogy az egyetemi délszláv köröket ne látogathassák. A konviktus megnyiltakor mintegy harmine ösztöndijast felszólitott a konviktus vezetősége, hogy egy eléjük terjesztett reverzálist irjanak alá. Négy-öt megtette, de a többi huszonhét nem akarta aláirni az iratot, melyben az állt, hogy az aláiró a házirendnek aláveti magát és hogy tanulmányai elvégzése utáni időre is bizonyos kötelességeket vállal. Erre kijelentették előttük, hogy ha bizonyos meghatározott időn belül nem irják alá a reverzálist, ösztöndijaikat elvesztik. E miatt tüntettek ma a bosnyák diákok a többi délszláv kollegájukkal együtt.

— **Az olmützi érsek betegsége.** Olmützből jelentik, hogy dr. *Kohn* hercegérsek állapota roszszabra fordult. Az éjszakát nyugtalanul töltötte, azután pedig a visszaesés tünetei mutatkoztak rajta.

— **A Kisfaludy-társaság közgyülése.** A Kisfaludy-társaság a jövő szerdán *rendkivüli közgyülést* tart, amelyen *Gyulai* Pál lemondási ügyét fogják tárgyalni. *Szász* Károly, a társaság alelnöke kijelentette, hogy állásáról a jövő szerdán *ő is lemond.*

— **A karmeliták uj temploma.** A karmeliták angyalföldi uj templomát vasárnap szentelik föl s a felszentelésen a király is jelen lesz. A királyon kivül eljön *Mária Jozefa* főhercegnő, a templomépitő-bizottság védnöknője. A felszentelés szertartása vasárnap reggel 7½ órakor kezdődik, de a közönséget csak 9 órakor bocsátják a templomba. A papság és szertelesek belépő-jegy nélkül is bejuthatnak a templomba. A király fél tizenegykor érkezik. Utiránya: Fürdőutca, Andrássy-ut, Aréna-ut és Főthi-ut. Ugyanez az utirány ajánlható a kocsin érkező vendégeknek is. Villamos kocsikon Ujpest felé juthatni a templomhoz.

— **Fogteknikusok Széll Kálmánnál.** A budapesti fogteknikusoknak huszonöt tagu küldöttsége ma délután tisztelgett Széll Kálmán belügyminiszternél, hogy átnyujtsa azt az emlékiratot, amelyet sérelmeik orvoslása céljából legutóbb tartott kongresszusukon fogadtak el. A küldöttséget *Gáspár* József elnök és dr. *Kepes* Gyula jogtanácsos vezette. Gáspár, a küldöttség szónoka elmondta, hogy tizenötszáz család nevében, akiknek kenyerét a fogorvosok veszélyeztetik, jöttek el igazságot kérni. A foggyógyászatot Magyarországon a fogteknikusok teremtették meg, mig a fogorvosok csak kontárkodnak benne, mert sem az egyetemen, sem másutt a foggyógyászatot oly alapossággal, mint a fogteknikusok nem tanulják. — *Széll* Kálmán belügyminiszter hosszabb beszédben válaszolt. Elismeri a fogteknikának nagy fontosságát és ha a fogteknikusoknak jogos sérelmeik vannak, orvosolni is fogja. Személyesen fogja ügyüket megvizsgálni és nem bizza szakreferensre. Azzal fejezte be szavait, hogy a fogteknikusok igazságos döntést várhatnak tőle.

— **A bánat őrültje.** *Nikolics* szerb ezredest husz esztendei várfogságra itélték, mert ő is részese volt a belgrádi összeesküvésnek. A felesége mindent megpróbált, hogy férje számára kieszközölje a kegyelmet. Járt nagy befolyásos uraknál, magánál a királynál is — természetesen eredménytelenül. S mikor a nagy vesztesége miatt már könnyet sem tudott ejteni, iszonyu tüz gyuladt ki az agyában. Megőrült. Talán mégis vannak még igazán gyászoló, igazán szerető hitvesek...

— **Egy Afrikautazó halála.** Bécsből táviratozzák, hogy dr. *Baumann* Oszkár, a hirneves Afrikautazó, ma este nyolc órakor meghalt. Baumannt nemrég a *Löw*-féle szanatóriumba vitték s ott is halt meg rokonai és barátai karjai közt.

— **Jekelfalussy Lajos temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe ma négy órakor *Jekelfalussy* Lajos nyugalmazott belügyminiszteri államtitkár temetése. Az Andrássy-ut 38. számu gyászházban igen sokan jelentek meg közéletünk kitünőségei közül, az utcán pedig, ahol a rendőrség kivonult diszőrsége tartotta fenn a rendet, oly óriási tömeg gyült össze, hogy a gyászszertartás alatt szünetelt a kocsiközlekedés. Jelen voltak: báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter, *Jakabffy* Imre és *Széll* Ignác belügyi államtitkárok, *Dárday* Sándor, az állami számvevőszék alelnöke, *Miklós* Ödön kormánybiztos, *Sárkány* József, a királyi tábla alelnöke, *Bélaváry-Burchard* Konrád főrendiházi tag, *Hieronymi* Károly és *Berzeviczy* Albert valóságos belső titkos tanácsosok, *Tabody* József császári és királyi kamarás, *Rohonczy* György altábornagy, térparancsnok, *Szalay* Imre, a Nemzeti Muzeum igazgatója, báró *Harkányi* Frigyes, *Gelléri Szabó* János nyug. kuriai biró, *Janicsáry* Sándor, *Münnich* Aurél, *Lakatos* Miklós *Radocza* János és *Nedeczky* Jenő országos képviselők, *Beniczky* Ferenc főispán, *Szász* Károly, református püspök, *Bachát* Daniel főesperes, *Vécsey* Tamás egyetemi tanár, dr. *Várady* Árpád apátkanonok, miniszteri osztálytanácsos, *Vajda* Ottó és *László* Mihály miniszteri tanácsosok, dr. *Sélley* Sándor miniszteri tanácsos és *Szabó* Antal miniszteri osztálytanácsos vezetésével a belügyminisztérium rendőri osztálya, *Rudnay* Béla főkapitány vezetésével az államrendőrség tisztikara teljes diszben, a budapesti I. kerületi csendőrparancsnokság tisztjei, az 1848/49. honvédegyletek központi választmánya *Balogh* Sándor alelnök vezetésével, a honvédmenedékház tagja *Szentimrey* Károly parancsnok vezetésével és mégigen sokan. A beszentelést *Dessewffy* Sándor csanádi püspök végezte *Stieber* Vince terézvárosi apátplébános és több pap segédletével. Ezután a koporsót az Entreprise hatfogatu diszkocsijára emelték és a gyászmenet az Andrássy-ut, Erzsébet-körut és Kerepesi-uton át a Kerepesi-uti temetőbe ment, a hol az elhunyt államtitkárt a székesfőváros által ajándékozott diszsirhelyen örök nyugalomra helyezték.

— **E. M. K. E.** *Kolozsvárról* telegrafálják: Az Emke igazgató választmánya ma tartotta Kolozsvárott a közgyülés után első érdemleges gyülését. Elnököl gróf *Béldi* Ákos főispán elnök, előadó *Ándor* József főtitkár volt. Elnök a gyülést megnyitván, lelkes éljenzés között bejelentette, hogy a király a gyulafehérvári közgyülésből küldött hódoló táviratért köszönetét nyilvánitotta.

Sándor József főtitkár terjedelmes jelentésében különösen kiemeli, hogy az egyesület által kibocsátott uj gyüjtőivekre az ország minden részéből naponta érkeznek a jelentkezések. Beléptek eddigelé a közgyülés óta: 11 uj alapitó és 200-nál több uj rendes tag. Az alapitók közt vannak: gróf *Bethlen* Miklós, Hunyad vármegye főispánja 500 forinttal, *Szmrecsányi* Pál szepesi püspök, gróf *Chotek* Rezső, *Barcsay* Béla, Magyar keramiai gyár részvénytársaság, dr. *Csernátony* Gyula, *Tauszik* Hugó, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke, továbbá *Lázár* Jenő, *Bakk* Lajos és *Gergely* Ferenc és Karcag varos 100—100 forinttal. Azután segelyeket szavaztak meg, és ezek során a választmány kimondta, hogy *Jancsó* Benedekkel megiratja A román nemzetiségi törekvések története cimü mü III. és befejező kötetét is. A gyülésen a pénzügyi kérdéseket, minthogy *Merza* Lajos főpénztáros még mindig beteg, *Szekula* Ákos ellenőr referálta.

— **A zsandár.** Ujságolvasó ember mind emlékszik még arra a borzalmas dologra, ami a párisi *Bazar de Charité* égésekor történt. A férfiak, hogy a bőrüket megmentsék, visszalökdösték a gyönge asszonynépséget a tüzbe. A szük kijáratokon aki kijutott, az mind férfi volt. Akiknek tiz perccel azelőtt udvarias bókokat mondtak a vicomte és marquis urak, azokat a veszedelem pillanatában durván félrelökték, ütötték, verték, csakhogy kimenekülhessenek. — Most *Enghienben* egy bikaviadal alkalmából majdnem megismétlődött ez a jelenet. A bika ugyanis átugrott a korláton és előreszegzett szavakkal rohant a közönség közé. Mindenki menekült, amerre csak tudott. És a francia urak megint csak régi — azaz uj — politikájukhoz folyamodtak. Kezdték visszalökdösni a hölgyeket a bika felé. De jött egy zsandár. Egy vállas, óriástermetü fickó, a válogatott francia zsandárok közül való. Odaállt az ajtóhoz, és elkezdett orditani:

— Honneur aux dames! (Tisztelet a hölgyeknek!)

És ehhez a szép jelszóhoz olyan illusztrációval szolgált, amelybe igen sok urnak belefájdult — az oldala. Ő csak orditott, és rugta, verte, pofozta a hitvány gavallérokat, ugy csinált helyet az asszonyoknak. A nagy zavarban senki se gondolt arra, hogy visszaadja neki az ütést. És hullott a box, a pof, és menekültek a hölgyek. Utánuk — kéken és zölden — az urak. Egyéb baja nem is lett senkinek. A zsandárt pedig nem fogják elcsapni hivatalos hatalommal való visszaélés miatt — irja a *Le Journal* — hanem kitüntetik a becsületrend keresztjével. Szerintünk jobbat érdemelne.

— **Augustus-korabeli leletek.** Temesvári tudósitónk jelenti, hogy *Emlinger* Károly vendéglős kertjében a napokban érdekes leletre bukkantak. A kert felásása közben ugyanis a munkások egy egész rakás Augustus császár korából való aranypénzt találtak. Az értékes leletet a Nemzeti Muzeumnak küldik.

— **Halálozás.** *Raff* Károly nyugalmazott itélőtáblai biró e hó 10-én 66 éves korában Marosvásárhelyen meghalt.

Özvegy *Hollefreund* Hermanné, született zaszkáli *Boczkó* Amália hosszu szenvedés után október 10-én Pécelen meghalt. Az elhunytban *Hollefreund* Béla államrendőrségi tisztviselő édesanyját gyászolja.

Nagy Rezső müépitészt sulyos csapás érte, Pista fia ma nyolc éves korában meghalt.

Kaschnitz Gyula fővárosi bizottsági tag e hó 10-én 62 éves korában Budapesten meghalt.

— **Leköszönt polgármester.** Esztergom városának mai közgyülésén *Áldori* Mór bizottsági tag élesen birálta meg *Malina* Lajos polgármester működését s őt tette felelőssé azokért az anyagi veszteségekért, melyen a város az utóbbi időben szenvedett. *Földváry* István főügyész és *Niedermann* József rendőrkapitány is a polgármestert okolták. A polgármester a közgyülés végén bejelentette, hogy állásáról lemond. Utódjául *Helcz* Antalt, *Földváry* Istvánt és *Wimmer* Imrét emlegtik.

— **Több világosságot!** Mindenki azt tanulta az iskolában, hogy *Goethe*nek, a német költőkirálynak ezek voltak az utolsó szavai: *Mehr Licht!* (Több világosságot!) Most megcáfolják ezt a szép legendát a *Tägliche Rundschau* legutóbbi számában. Dr. *Gerloff* meglátogatta 1881-ben Goethe Walthert, a nagy költő unokáját a weimari Goethe-házban, amely akkor még el volt zárva a nagyközönség elől. Goethe Walther megmutatta neki nagyapja iróasztalát; aztán abba a szobába vezette, a hol a költőkirály meghalt.

— Nézzen a mennyezetre — mondta neki — és figyelje meg, mily szép zöldes csillámlással fénylik a fal a napsugárban. Halála előtt három nappal ebben a szép halványzöld fényben gyönyörködött nagyapám. Másnap megint akarta látni a napsugarak játékát, de az ablakfüggöny le volt eresztve. *Licht! Mehr Licht* — mondta, s amikor a függönyt félrehuzták, gyönyörködött a csillámlásban. Az emberi ostobaság aztán ebből *utolsó szavait* csinálta. Pedig bizony ezután sok mindent mondott még haláláig...

Hát ez a legenda is a semmibe foszlik. Csak abban téved az unoka, hogy az emberi ostobaság müködött itten...

— **Gazdátlan millió.** *Valeamare* krassó-szörénymegyei községben még 1838-ban elhalt a dusgazdag *Markovics* Tivadar. Az utána maradt vagyon vagy háromszázezer forint lehetett. Akkortájt senki sem akadt, akinek igénye lehetett volna a nagy summához s igy történt, hogy a hagyatékot az árvaszék kezelte. Most ez a háromszázezer forint egy millióra szaporodott s evvel együtt feltüntek a látóhatáron az örökösök is, akik most jelentkeztek a belügyminiszternél. A miniszter utasitotta is a lugosi árvaszéket, hogy az iratokat keressék ki.

— **Házasság.** *Koch* Miksa, az országszerte ismert *Angol szabó*, Kohn Heilmann és fia cég magyarországi üzleteinek főnöke, eljegyezte *Gumpel* Wally kisasszonyt, Gumpel Miksa berlini bankár leányát.

— **Háboru a békében.** Hevesmegyének különösen a legutóbbi időben nagyan sok baja volt a vándorcigányokkal. Valósággal a cigányok lettek a megye urai. Virágzott a briganti világ — s illusztrációnak egyéb se kell, mint ami nemrégiben Kis-Köre és Heves községekben megesett. Egyszerre megszállotta a két falut egy cigány csapat és fényes nappal megsarcolták a népet. Annál vakmerőbb volt a támadás, mert a községekben csendőrség is van. A csendőrlegénység ki is vonult ellenük, de kénytelen volt meghátrálni a nagy csomó cigány elől, mert a cigányok rájuk löttek s kettőt közülük meg is sebesitettek. A csendőrség aztán segitséget kért a szomszéd őrségtől s igy megerősödve a rablók után ment. Ez a hajsza is puskadurrogás között ment végbe. A csendőrpuska azonban jobb puska, mint a cigányé s jobb kézben is van. Ennek köszönhető az, hogy miután két cigány sulyosan megsebesült s összelődözték a ponyvás kocsikkal őrülten vágtató lovakat is, a rablócsapat jó részét bekisérhették Egerbe. Hét kocsialja cigány azonban igy is elmenckült s már is hallszik hir róluk, persze semmi jó. A legutóbbi egri vásár rendjét is tönkretette a sok cigány. Olyan nagy tömegben gyültek be mindenfelől a vásárra, hogy képtelenség volt a rendet fenntartani. A cigány vásári forgalma pedig nem adás-vevés, amint ez Egerben is kitünt, hanem rablás, lopás. A vásár után tömérdek olyan gazságot jelentettek föl a rendőrségnek, amit a már szerte elszéledt cigányok követtek el. A nomád csorda ellen végre is erélyesen, talán kissé tulságos erélyesen lépett föl a megye. Hétfőn a közigazgatási bizottság kimondta, hogy a megye területén ezután semmi szin alatt sem tür meg kóbor cigányt. Határzárat állit föl ellenükben. A megyétől szét is ment azokhoz a községekhez a szigoru utasitás, amelyek a megye határán fekszenek, hogy a kóbor cigányokat ne bocsássák át a falu területén. Ha másként nem tágitanak, verjék szét bottal a csapatot. S erre a megsarcolt népségnek bizonyára meg is van a kedve s nemsokára cifra háborunak hirét halljuk majd Hevesből. — A határozat azonban akkor volna igazán rendjén való, ha ugyanilyen erélyes lépésre határozná rá magát minden megye. Akkor aztán egybe kellene telepedni Magyarország nomád specialitásának, vagy kimenni az országból.

— **Magyar hittéritő levele Kinából.** Amikor *Ürge* Ignác, a hires kinai magyar hittéritő meghalt, a szombathelyi egyházmegye egyik fiatal papját, *Wilfinger* Józsefet küldték ki helyébe Kinába, hogy Ürge Ignác helyét pótolja. Wilfinger már hónapok óta a kinai misszió tagja és pedig a legveszedelmesebb helyen, ahol soha sem biztos a katolikus papok élete. Wilfingertől *Illés* Ferenc szombathelyi kanonok a minap levelet kapott, amelyben leirja, hogy a lázadó kinaiak meg akarták ölni.

A *haimengi* misszió ugyanis, amelynek Wilfinger a tagja, följelentést tett a pekingi kormánynál *Ingvéte* nevü mandarin ellen, aki borzalmas kegyetlenséggel kinozta a keresztényeket. A kormány kiadta a parancsot, hogy a rakoncátlan mandarint el kell fogni. Ingvéte kémei révén előre értesült az ellene kiadott parancsról, összetoborozta embereit s megtámadta velük a császár katonáit. A lázadók győztek s az ütközet után tizenkilenc császári katonát végeztetett ki a mandarin. Ebben az időben Wilfinger József *Szakja* kinai faluban volt, ahol Istentiszteletet tartott. Ingvéte meghallotta ezt s hogy bosszut álljon a hittéritőkön, Szakja felé indult csapatával. A terve az volt, hogy fölgyujtja a falut s elfogja a magyar papot, aki igy a halál fia lett volna. Wilfinger egy fiatal kinait ismert, aki ugyan pogány volt, de mégis szerette a magyar papot. A kinai hirt hallott Ingvéte jöveteléről s ezért előre értesitette Wilfingert az őt fenyegető veszedelemről. A magyar hittéritő igy még idejében megmenekülhetett. Wilfinger különben sokat panaszkodik az angolokra, akik a katolikus missziók ellen izgatják a kinaiakat.

— **Kölcsönösen Porotválók Egyesülete.** Hát az igaz, hogy ilyen még nem volt! Ez az eszme igazán uj s *Bladian* németországi község uttörő munkát végzett e téren, mikor ezt az egyesületet megalakitotta. Nagyon érdekes az, hogy itt is a szükség vitte az embereket az uj ideára. *Bladian* községben ugyanis nincs borbély s igy az *urak* szövetkeztek arra a célra, hogy hetenként felváltva, az egyesület más-más tagja köteles megborotválni a többi tagtársakat. És ez igaz!

— **Jótékony adomány.** Egy nemesszivü hölgy *Tornai* Gyula ur által (Damjanich-utca 32.) ma *husz forintot* küldött szerkesztőségünkbe egy szerencsétlenül jart hittanár részére, aki lábát vesztette. Az összeget rendeltetése helyére juttatjuk.

— **Régi viszály.** *Kustély* községben tegnap *Lázár* Tamás régi sérelmét akarta megbosszulni *Ureka* Illésen. Valami viszálykodás volt köztük már hosszu idők előtt, de *Lázár* Tamás nem feledte a dolgot s ma ugy akarta visszafizetni a bántalmakat, hogy hatszor egymásután ralőtt Urekára. Ugy látszik a sors is elevülnek tartotta a sérelmeket s nem akart bosszut állani, mert a hat lövés közül egyik sem talált. Urekát elfogták.

— **Az elvhüség ünnepe.** A baranyamegyei *szent-lőrinci* választókerületnek ma szép ünnepe volt. Ma telt le a harmincadik esztendeje, hogy a kerület mindig függetlenségi képviselőt választott. Az ünnepre — mint tudósitónk *Baranya-Sellyéről* táviratozza — leutaztak *Kossuth* Ferenc, *Győry* Elek, *Hentaller* Lajos, *Kubik* Béla és *Leszkay* Gyula képviselők. A piactéren, amely éppugy, mint az egész város, zászlódiszt öltött, *Farkas* Emil, a függetlenségi párt elnöke tartott beszédet, melynek elhangzása után a közönség kaplevéve énekelte el a Himnuszt. Majd *Kossuth* Ferenc üdvözölte a párt nevében a választókat s éltette a kerület képviselőjét, *Jeszenszky* Ferencet. Erre *Jeszenszky* válaszolt s utána a képviselők közül többen mondtak beszédet. Délben a kaszinóban társasebéd volt.

— **Bünvádi följelentés a vérvád miatt.** *Gregorig* képviselő és *Schmer* szerkesztő *bünvádi följelentést adott be dr. Güdemann bécsi főrabbi ellen* egy törvényileg elösmert vallás megsértése miatt. Az államügyészséghez beadott kérvény utal dr. *Güdemann* főrabbinak egy legutóbbi nyilvános gyülésen tett kijelentésére, amelyben a főrabbi azt mondta, hogy a zsidókról hangoztatott vérvád aljas és orcátlan meghamisitása az igazságnak. A kérvény szerint a főrabbinak e kijelentése az egész katolikus világ legmagasabb egyházi tekintélyének megsértése, mert a vatikáni okiratok szerint a trienti Simon meggyilkolása a zsidóság müve volt. Ezt a meggyilkolt gyermeket annak idején szentté is avatták. A följelentők kérik, hogy a büntető eljárás megkezdésekor a vatikáni okirattárból kérjék ki szent Simonnak a zsidók által történt meggyilkolásáról szóló pörös aktákat s egyuttal tanuként idéztessék meg *Gruscha* hercegérsek és *Talliani* pápai nuncius.

Bécsi jogászkörökben kizártnak tartják, hogy az államügyészség helyt adjon ennek a kérvénynek.

De hogy Bécsben mi mindenre érnek rá az emberek a századvégén, igazán nagyszerü. Persze a polnai cécó nagyon balul ütött ki. Kell valamit csinálni.

— **A tiflisi nők elrablása.** Tisztára a szabin nők elrablásának történetét elevenitette fel a napokban tizenöt tiflisi legény. Mindannyian egy ugyanazon család tizenöt leányát szerették s mivel az apa nagyon sokáig huzta-halasztotta az egybekelésüket, a tizenöt ifju egy napon megtámadta a házat s elrabolta a leányokat. Eddig ezt a hirt bátran el lehet hinni. A tudósitásnak azt a részét, melyben arról van szó, hogy a leányok hősiesen ellentállottak s az egyik rablót halálosan megsebesitették, némi kétséggel kell fogadni, mert valószinütlen, hogy akár Tiflisben is legyenek ilyen abnormálisan önmegtagadó hölgyek.

— **Énekel a börze.** Nem a mienk, hanem a londoni. Az angol piac szörnyü vigan fogadta a háboru kitörésének hirét. A sok nagy pénzü ur a galoppinekkel együtt kórusban fujta a brit nemzeti nótát, hogy: — God save the Queen. — És sajnos, körülbelül az a helyzet, hogy ők, akik a morális tekintetben kissé hiányos háboru elején nevetnek, a végén is jókedvvel zárják majd le a számlát. Mert a háboruhoz nem morál kell, hanem pénz. Ebből pedig sok van nekik. Különben apró viccekkel mulatták egymást, mielőtt megfojtogatták volna egymást az árfolyamokkal. Egy humoros börzianer fölment arra az emelvényre, amelyről a fizetésképtelenségeket szokták kihirdetni s régi szokás szerint hármat koppintott a kalapácsosal az asztalra, igy szólott:

— Uraim! Krüger ur nem tett eleget kötelezettségének, tehát fizetésképtelennek nyilvánitom.

Szóval a londoni börzének jó kedve van.

— **Mérgezett cukor.** Brünni tudósitónk jelenti, hogy Mährisch-Trübauban egy Winkler nevü család gyermekei séta közben egy doboz cukorkát találtak, melyet nagy örömmel vittek haza s elfogyasztottak, Kis vártatva a gyermekek rosszul lettek s még az éjszaka folyamán meghaltak. A vizsgálat kideritette, hogy a cukorkák meg voltak mérgezve.

— **Szédelgés szinházi szabadjegyekkel.** A fővárosban nemrég egy banda alakult, amelynek tagjai egy akácfa-utcai kávémérésben tanyáztak s amely a legvakmerőbb szédelgéseket üzte a szinházi és orfeumi szabadjegyekkel. Rendesen valamelyik előkelő müvész, iró, vagy hirlapiró nevében jelentek meg az egyes szinházaknál s szabadjegyet kértek. Legtöbb esetben kaptak is s a jegyeket aztán a szinház előtt eladtak. A napokban a Somossy-féle orfeumban jelent meg valami *Barta* (Braun) J. nevü ember s *Kerner* István operaházi karnagy nevére ingyen páholyt kért. A jegyet kiadták neki, az illető azonban az utcán nyomban eladta. Ez az eset rántotta le a leplet a banda üzelmeiről s a jelen ifiak ellen megtették a feljelentést.

— **Rác Pali.** Ezuttal nem a nagy muzsikusról van szó, hanem arról a Rác Paliról, akit a pocsolyi jegyző ugyancsak elkinozott. A pocsolyi koresmában történt ez az eset, amely bátran megeshetett volna akár Mócsán is. A jegyző valami nagy bünöst sejtett a legényben s azért minden bevezetés nélkül jól elverte, majd másodmagával kivonszolta a koresma elé s a szekerébe fogott két lova közé kötötte s ugy hajszolta a lovakat végig az országuton. A b.-ujfalusi járásbiróság tegnap foglalkozott a jegyző ur ügyével s harminc napi fogságra itélte ezért a gyalázatosságért. Hát ez az itélet gyorsnak elég gyors, de mintha nem mértek volna a jegyző urnak elegendő nagy itcével a büntetésből.

— **Most már mindegy.** Egy szabadkai bunyevác menyecske, *Lazics* Teréz tulontul szerelmes volt az urába. Az ember is szerette talán valaha a szemrevaló menyecskét, hanem most már ráunt. Ebből persze szomoru házasélet keletkezett. A házasságnak két héttel ezelőtt aztán vége is lett. A férj otthagyta az asszonyt s összeköltözött egy leánynyal, akit régebben szeretett s mostanság — ugy látszik — ujra kegyeibe fogadott. Az elhagyott asszony tegnap elment a leányhoz s egy vasbottal addig verte a fejét, mig csak valami kis élet volt még benne. A gyilkosság után nem is próbált menekülni, nyugodtan ment a börtönbe. Azt mondta, hogy: — most már mindegy, akármi történik is. Ő bevégezte a dolgát.

— **Rablógyilkosság Berlinben.** *Berlinben* egymást érik a rablógyilkosságok s a hires berlini rendőrség tehetetlen a gyilkosokkal szemben. A legutóbbi rablógyilkosság e hó 10-én történt a Skalitzerstrassén, ahol egy *Joost* Teréz nevü öregasszonyt, amikor az egyedül volt otthon, egy elzüllött ember revolverével nyakszirten lőtt. Ezután egy kalapácsot vett elő a gyilkos s azzal szétverte az asszony fejét, majd pedig a holttestet és a lakást kirabolta. A rablógyilkos elvitt egy arany remontoár-órát és minden pénzt, amit a lakásban talált. A tettes valószinüleg egy *Trotzer* Rikárd nevü huszonöt éves facér ácslegény, ki már régóta kereset nélkül lézengett Berlinben s akinek az öreg asszony szánalomból többször ebédett adott. A gyilkossággal vádolt ember eltünt. A berlini rendőrség ezer márka jutalmat tüzött ki annak, aki Trotzer Rikárd nyomára vezeti.

— **Halál — egy kis huncegésért.** A márcfalvi vasuti állomás várótermében a napokban nehány magyarországi, ugylátszik, jó magyar-német munkás várta a vonatot, amelyen Ausztriába akartak átmenni munkába. A váróteremben volt egy osztrák is, aki jobb mulatság hiányában a magyarországiak kompániáját becsmérelte. Többek közt valami ilyet is mondott:

— Ha Ausztria nem volna, megdöglenétek éhen.

A munkások közül az egyik erélyesen visszautasitotta a gorombáskodást. Az osztrák ezért pofonverte — s aztán meghalt az osztrák. A munkások olyan erélyesen keresték meg az igazukat rajta bottal, kalapácsosal, hogy pár óra mulva belehalt a sebeibe. Még nem tudják, hogy mi a neve.

— **Kirabolt ékszerüzlet.** *Blatt* Henrik ékszerész József-körut 59. szám alatt levő óra- és ékszerkereskedésében az éjjel betörők jártak. A tolvajok felfeszitették az üzlet kirakatát és onnan 40 darab ezüst lancot, 60 darab ezüst gyürüt, 10 pár arany fülbevalót, 3 melltüt, 1 arany és egy ezüst dubl karperecet, 6 pár dubl függőt, 6 ezüst kést és 5 ezüst kávés kanalat elloptak. A kár 350 forintra rug. A rendőrség nyomozza a betörőket.

— **Összeütközött villamos kocsik.** Ma délután félhatkor egy Ó-Budáról jövő villamos vasuti kocsi a Lipót-körut és Sólyom-utca sarkán lévő kitérő vágányon összeütközött egy, a Károly-kaszárnyától induló villamos kocsival. Az összeütközés folytán *Szilágyi* Jánosné született *Hoffmann* Teréz, egy villamos vasuti kalauz felesége sebesült meg, azonban az ő sérülése is olyan könnyü természetü, hogy miután sebeit a mentők bekötözték, a saját lábán ment haza a lakására. Eddig még nem tudják, hogy melyik kocsinak a vezetője volt oka az összeütközésnek, a rendőrség azonban mindkét kocsivezető ellen meginditotta a vizsgálatot. A két kocsivezető neve: *Vastag* István és *Fülöp* György.

— **Öngyilkosság a szegényházban.** Az *Erzsébet* szegényházban az éjjel egy szerencsétlen öreg asszony öngyilkosságot követett el. *Bereczky* Józsefné született *Sturza* Annának hivják az öngyilkos nőt. Az éjjel kilopódzott a hálóteremből és a második emeleti folyosóról az udvarra vetette magát. A tompa zuhanásra összefutottak a szolgák, de az életunt asszonyon már nem tudtak segiteni. Összeroncsolt tagokkal holtan terült el a földön. Végzetes tettének okát nem tudják. Valószinünek tartják, hogy az öngyilkosságot pillanatnyi elmezavarában követte el. Holttestét beszallitották a törvényszéki orvostani intézet bonctermébe.

— **Öngyilkos kadét.** Sátoralja-ujhelyi tudósitónk távirata jelenti, hogy *Adriányi* Gyula tartalékos honvéd-tiszthelyettes ma főbe lőtte magát. A fiatal ember előkelő család gyermeke s halála nagy részvétet kelt városszerte. Az öngyilkosság oka *amerikai párbaj.*

— **A Henry-féle cirkuszban** október 16-án a bucsuelőadást *a budapesti államrendőrségi tisztviselők segitő- és nyugdijpótló intézete javára* tartják meg. Az előadáson egy lovat fognak kisorsolni.

(x) **Valódi Jaeger tanár-féle** normál alsóruhákat (Benger gyártmánya), kötött és szövött gyapjuárukat ajánl *Heyek* Adolf, Szervita-tér, a Vadásznőhöz.

A Vészi-Demeczky párbaj.

Budapest, október 12.

Vészi József országgyülési képviselőnek, lapunk főszerkesztőjének ma délben pisztolypárbaja volt *Demeczky* Mihálylyal, a II. kerületi főgimnázium igazgatójával. A párbaj előzményei a következők: Főszerkesztőnk *vasárnapi* vezércikke, amely *Varga* Ottó ügyével foglalkozott, egyebek közt Demeczky Mihály eljárását is birálta. Ezért Demeczky nevében *kedden* este *Rohonczy* György altábornagy és *Álgya* Sándor ezredes elégtételt kértek Vészi Józseftől, aki megbizottjaiul *Ábrányi* Kornél és *Beksics* Gusztáv országgyülési képviselőket nevezte meg. Vészi megbizottjai felajánlották felük nevében a fegyveres elégtételt, de a párbaj feltételeire nézve nem tudtak a kihivó fél megbizottjaival megállapodni. Vészi József megbizottjai deferáltak annak a szabálynak, hogy a sértett felet illeti meg a fegyverválasztás joga, de miután a párbaj feltételeire nézve nem tudtak megegyezni, fegyverbiróságot ajánlottak fel és mikor Demeczky megbizottjai ezt nem fogadták el, ekkor mondtak le megbizásukról Ábrányi és Beksics. Vészi erre *Molnár* Béla és *Wolfner* Tivadar országgyülési képviselőket kérte fel az ügy elintézésére.

Az uj segédek tegnap este találkoztak Demeczky segédjeivel, akikkel hosszas tárgyalások után a következő feltételekben állapodtak meg: Pisztolypárbaj, 25 lépésnyi távolságról, avance nélkül, két golyóváltással, tiz másodpercnyi célzási idővel, de oly kikötéssel, hogy ha egyik fél meg talál sérülni, 20-ig tovább olvasnak, hogy a megsérültnek is joga lehessen még lőni. A csütörtök nem számit lövésnek, hanem a tiz másodpercnyi célzási időn belül joga van a félnek uj gyutacsot betenni és tiz másodpercen belül ujra lőni, ami a csütörtökkel együtt csak egy lövésnek számit.

A párbaj ma délben tizenkét órakor volt meg az üllői-uti honvédhuszár-kaszárnyában. A kitüzött időben mindakét fél pontosan megjelent és kalapjukat megemelve köszöntötték egymást. *Vészi* József orvosa dr. *Herzel* Manó egyetemi magántanár volt, *Demeczky* Mihályé pedig dr. *Kosztka* Emil ezredorvos. A párbajt *Rohonczy* altábornagy vezette, a távolságot *Wolfner* Tivadar mérte ki. *Rohonczy* jeladása után, az ötödik másodpercben mindakét fél körülbelül egyszerre sütötte el pisztolyát. Egyik sem talált. A második golyóváltásnál Demeczky golyója közvetetlenül Vészi feje fölött süvöltött el és az ablakpárkányban akadt meg, Vészi golyója pedig Demeczky lába előtt a földbe furódott. A felek kibékülés nélkül távoztak.

*

A *Vészi--Demeczky*-párbaj alkalmából a félhivatalos *Magyar Nemzet* figyelmetkeltő cikket közöl, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a köztisztviselő lovagias utra terelje olyan ügyét, amikor nem privát becsületében támadja meg a sajtó birálata, hanem hivatalos szereplése felett mond ítéletet. E fejtegetéssel kapcsolatban két inditványnyal áll elő laptársunk. Az egyik a következő:

> Minden oly esetben, mikor köztisztviselő vagy közfunkcionárius ellen, ebbeli minőségükből kifolyólag a sajtóban támadások jelennek meg, s a köztisztviselő, a vizsgálat eredményeit be se várva, az ügyet a lovagias mérkőzés utjára tereli: a két ujságirói egyesület védje meg az ujságirót a maga szolidaritásával. Állja utját annak a nizusnak, amely pisztolyival és karddal akarja megszabni korlatait, köz- és nem privatügyekben, a véleménymondás korlátlan szabadságának.
>
> Ez az eljárás terrorizálása a sajtó munkásainak. Kard és pisztoly, csak szenvedett sérelmekért szereznet elégtetelt. S hogy meg van-e sértve a köztisztisztviselő, avagy az ujságiró igazat mondott: az csak a hivatalos vizsgalat adataiból derülhet ki. A fegyveres elégtételadás ily esetekben tehat követheti, de semmi szin alatt nem *előzheti* meg az elrendelt vizsgálatot.

Másrészt a cikk rámutat a sajtószabadságon élősködő kétes existenciák üzelmeire s erre vonatkozik alábbi második inditványa:

> A két ujságirói egylet a maga kebeléből alakitson állandó szervezetet, valami fegyelmi tanácsfélét. A két ujságirói egyesületnek e közösen megalakitott organuma őrködjék azon, hogy az ujságirói névre méltatlan existenciák, a sajtó kalózai, az ujságirók tisztes családjából kirekesztessenek. Ha ilymódon az ujságirók egyeteme a tollnak méltatlan parazitáitól megvonja a maga erkölcsi tekintélyének oltalmát s a szolidaritást velük siet felbontani, akkor a tarsadalom nem azonositja velük a tisztességes sajtót. Be fogja látni, hogy a sajtó visszaéléseinek orvoslása a legjobb, sőt az erre egyedül illetékes kezekben van, — az ujságirók egyetemét képviselő egyesületek kezeiben.

*

A budapesti ujságirók egyesületének választmánya, holnap, pénteken délután négy órakor rendkivüli ülést tart, amelyen az egyesület elnökének *Vészi* Józsefnek párbaj-ügyét tárgyalják.

Háborus hirdetések.

A *Neue Freie Presse* mai számának hirdetései közt a figyelmes olvasó a következőket láthatta:

> *Bajtársak,*
>
> aki önkéntes akar lenni a
>
> **TRANSVAALI**
>
> háboruban, saját költségére, jelentkezzék azonnal *poste restante* **A. E. O. Transvaal** cim alatt.

Ez a hirdetés kiadóhivatali szaktekintélyek véleménye szerint legalább is tiz forintba kerül, tehát joggal tekinthetem komoly dolognak.

Tiz forintos vicceket nem csinál az ember — névtelenül. Látván, hogy Transvaal igy minden alkalmat megragad katonák gyüjtésére, engedje meg *Krüger* ur és kormánya, hogy a boer nép elé a következő hirdetésmintákat terjeszszem:

> Rozsdás puskákat,
>
> **csorba kardokat,**
>
> használt
>
> **ÁGYUKAT**
>
> drágán, de hitelbe szivesen vásárol egy megszorult köztársaság. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők *Krüger 13.* cim alatt.

Ez a fegyverkezésre vonatkozik, tehát komoly jellegü. Ami a katonák ruházkodását illeti, az erről szóló hirdetést népiesebb nyelven kell megfogalmazni. Például:

> **HÓ MEGÁJ!**
>
> Itt a jó alkalom, itt add el a ruhádat! Akinek használt ruhája van, értékesitheti. Ajánlatok Bár cimen a kiadóhivatalba küldendők.

Az e[illegible]ezésre vonatkozik a következő hirdetés-minta:

> **KI AKAR**
>
> rossz étellel jó pénzt keresni?
>
> **KI AKAR**
>
> ebéddel és vacsorával ellátni katonákat?
>
> **JÓ HÁZIKOSZT**
>
> kerestetik egy hadsereg számára. Tessék ajánlkozni Transvaal jelige alatt.

És igy tovább.

—o.—

FŐVÁROS.

(*) **A főváros közgyülése.** A főváros törvényhatósági bizottsága ma délután folytatta tegnap félbeszakitott közgyülését *Márkus* József főpolgármester elnöklésével.

A közgyülés először is tudomásul vette a két villamos vasuti társaság között berendezett átszállóforgalmat és a földalatti vasuton életbeléptetett szakaszrendszert.

Jónagyta a közgyülés a tanácsnak azt az intézkedését, hogy az Oldal-utcának egy részét, amelyen ő felsége a karmelita-templom felszentelési ünnepe alkalmaból át fog haladni, 3558 forintnyi költséggel jókarba helyeztette.

A közmunkák tanácsa az eskütéri hid dunajobbparti feljárójának és környékének miként való rendezésére nézve igen tetszetős és minden tekintetben előnyös tervet közölt a főváros hatóságával hozzájárulás végett. A tanács azzal a javaslattal járul a közgyülés elé, hogy fogadja el a terveket azzal a feltétellel, hogy a fővárosi közmunkák tanácsa a vásárcsarnok számára szükségek uj telkek megszerzési költségeihez 100.000 forinttal járuljon. A közgyülés a tanács javaslatát elfogadta s egyuttal utasitotta, hogy a 100.000 forinton felül kisajátitásokra szükséges 187.106 forint 33 krajcár fedezete iránt tegyen előterjesztést.

Hosszabb vita volt abban a kérdésben, hogy bevezessék-e az Auer-féle világitást a főváros hivatalaiban és iskolában.

A közgyülés elhatározta, hogy a tanács javaslatához képest elrendeli az összes fővárosi iskolákban is hivatalokban az Auer-égők bevezetését és elfogadja az előterjesztett szerződés pontjait. *Boross* Samu felebbezést jelentett be a határozat ellen.

A kultuszminiszter — hivatkozva a főváros áldozatkészségére — telket kér a siketnémák iskolájának elhelyezésére. A tanács a Zuglóban akar az intézetnek helyet adni. Dr. *Hecht* Ernő felszólalása után a tanács javaslatát fogadták el és ugyancsak a tanács véleményéhez képesi elhatározta a közgyülés, hogy a vagyontalan és időközben elmebeteggé lett *Vesztróczy* István volt kerületi elüljáró ellen a kártéritési pör meginditása mellőztessék.

A kereskedelmi miniszter a főváros területén egy ingyenes munkaközvetitő intézetet szándékozik felállitani és a fővárostól az intézetnek az első évben várható 15.000 forintnyi költségeiből 5000 forint átvállalását kéri. A tanács oly javaslattal terjeszti ez ügyet a közgyülés elé, hogy mielőtt érdemleges határozat hozatnék, kérjék fel a minisztert, közölje a szóban forgó intézet szervezetéről és a megkivantató költségekről tájékoztatást nyujtó részleteket.

Heltai Ferenc inditványára a közgyülés a kért célra minden obligó nélkül 5000 forintot szavazott meg a jövő év budgetjének rovására.

(*) **A Lipót-mezei villamos vasut.** A kereskedelemügyi miniszter felhivta a főváros hatóságát, hogy tizenöt napi határidőn belül intézkedjék a Lipót-mezei villamos vasut céljaira szükséges területek kisajátitása iránt, nehogy az épités késlekedést szenvedjen. A tanács, a mai üléséből, fölterjesztést intéz a miniszterhez, amelyben előadja, hogy a kisajátitások menete a főváros részéről késlekedést nem szenvedett s az utolsó három telek ügye a budapesti királyi törvényszéknél, mint birtokbiróságnál van, elintézés alatt.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Larizza balsikere.** Szegény *Larizza* ma megkerült, egyelőre nem Amerikából, hanem Abbazziából, ahol indispozicióját gyógyitotta. A *Bajazzók*ban lépett fel, Canio szerepében és ugy látszik, hamarabb ott hagyta Abbáziát, mint kellett volna, mert a föllépés — fájdalom — rosszul végződött. Más énekes, aki jobban be tudja osztani a hangját, talán ügyes manőverrel, nagyobb baj nélkül végigénekelte volna Canio szerepét. De Larizza félig rekedt hangját az első felvonás végén teljesen elpazarolta és a második felvonásban kénytelen volt csődöt mondani. Ebben a felvonásban valóságos csatákat vivott a felső hangokkal. Vergődése olyan kinosan hatott a közönségre, hogy sokan *felállottak és kimentek* az Operaház nézőteréről. Őszintén sajnáljuk *Larizzát*, hogy ilyen kudarc érte. Az igazgatóságnak nem lett volna szabad megengedni, hogy igy félig felgyógyulva kiálljon a közönség elé. Attól tartunk, hogy *Larizza* torka komolyan beteg s talán hónapokra lesz szüksége, hogy teljesen helyreálljon. De honnan vesz akkor hőstenórt az Opera? A mai Bajazzo-előadás kellemetlenségét csak *Pecny* Irén ellensulyozta, aki gyönyörüen és nagy hatással énekelt.

** **A kolozsvári szinház uj igazgatója.** A kolozsvári *Nemzeti Szinház* intendánsa, mint bennünket *Kolozsvárról* értesitenek, *Szacsvay* Imrét, a *Nemzeti Szinház* tagját, müvezető-igazgatói állással kinálta meg. *Szacsvay* a neki odakinált állást minden valószinüség szerint elfogadja.

** **Duse a Népszinházban.** *Duse* Eleonora, a világhirü olasz tragika körutjában tegnap Bukarestbe érkezett és onnét küldte el a *Népszinházn*ak a rendezői utasitásokat. *Duse* e hónap huszonötödikén érkezik Budapestre s vendégszereplését a következő sorrendben tartja meg: Október 26-ikán *La signora dalle Camelia*, (A kaméliás hölgy); 28-ikán *La seconda moglie*, (Thanquerai második felesége); 30-ikán *Magda* (Otthon) és 31-ikén *Prinzesa Georgio* (Georgette hercegnő.)

** **Racine Kolozsvárott.** A kolozsvári *Nemzeti Szinházban* érdekes bemutató folyt le. *Racine*nak *Brittanicus* cimü tragediáját adták elő *Ivánfi* Jenő forditásában. A darab iránt rendkivül nagy volt az érdeklődés s a szinház a bemutatóra a zsufolásig megtelt. *Ivánfi* maga vendégképpen Nerot játszotta s kivüle zajos sikere volt *Fay* Szerénának (Agrippina) és *Biharinak* (Norém.)

** **Sarah Bernhardt a Magyar Szinházban.** A Sarah *Bernhardt* hétfőn kezdődő vendégszereplésére szóló és a premiere bárlók részére fenntartott

és eddig ki nem váltott jegyeket holnaptól kezdve a szövetség-utcai elővételi pénztárnál árusítják s ezeket azok, akik jegyeket a négy előadásra már nem kaptak, holnaptól kezdve délelőtt 10—1 és délután 3½—6½ óráig megvehetik.

** **Botrányok a szinházak körül.** A fővárosi szinházak környéke, közvetlenül az előadások megkezdése előtt, mostanság olyan botrányos jeleneteknek a szinhelye, amelyeket annálkevésbé mellőzhetünk továbbra is hallgatással, mert ma több oldalról is kaptunk felszólalásokat a szinházlátogató közönség körül a tarthatatlan állapotok megszüntetése érdekében. A szinházakat esténkint egész csirkefogó bandák fogják körül, amelyek visszaélve az ujságoknak engedett utcai elárusitás jogával, a szinházi ujságokkal való konkurrenciát marakodássá sülyesztik alá. És ennek a marakodásnak első sorban a szinházba igyekvő uri közönség iszsza meg a levét. A becsületes szinházlátogató a csirkefogók egész falánxán kénytelen keresztültörni magát, hogy képes legyen bejutni a szinház előcsarnokába. Az „elárusító urak" megrohanják s ha véletlenül egy saját izlése szerint való tisztességesen szerkesztett szinházi lapot akar vásárolni, lehurrogják s csakhogy ki nem tépik a megvásárolt lapot a kezéből. Ideje lenne, hogy a szinházak maguk tegyék meg a szükséges lépéseket a hatóságoknál, hogy ezt az elfajult kolportázst a szinházak előtt beszüntessék. Addig is azonban felhivjuk a rendőrség figyelmét a szinházak előtt ma uralkodó tarthatatlan állapotokra s a közrend érdekében is felkérjük, hogy vessen véget az elárusitók garázdálkodásának. Egyébiránt figyelemmel fogjuk kisérni ezt a szinházi közönségre nézve eléggé fontos ügyet s ha szükséges lesz, vissza fogunk még térni a dologra.

** **A Népszinház angol operettje.** A *Népszinház* legközelebbi operett-ujdosága *A kis szökevény* (a runaway girl) cimü angol operett lesz, amelyet *Cavylt* és *Monkton* irtak. A *Runaway girl*nek oly nagy sikere volt a londoni *Gait*-szinházban, hogy két évvel ezelőtt történt bemutatója óta egyre müsoron van, még ma is napról-napra adják. A fő női szerepeket *Hegyi* Aranka és *Küry* Klára fogják játszani, a férfiak közül *Szirmai*nak, *Raskó*nak és *Kovách*nak lesz nagyobb szerepe. Az operettet *Kacziányi* Géza ferditotta és *Megyeri* Dezső fogja rendezni.

** **A Vigszinház eredeti bohózata.** *Guthi* Soma és *Rákosi* Viktor bohózata, a *Magyar Szinpad* értesülése szerint, január havában fog a *Vigszinház*ban bemutatóra kerülni.

** **Olasz énekmüvészek a Telefon Hirmondó házihangversenyén.** A Telefon Hirmondó ma esti, pénteki hangversenyén, amely mint rendesen történni szokott, fél 9 órakor veszi kezdetét, két olasz énekmüvész, Paulo *Ferrari* és Mileva *Skarlatti* a *firenci nagy dalegyesület* tagjai is közreműködnek. A vendégmüvészek tiszteletére részt vesznek még a hangversenyen *Mértonfi* Imre lapszerkesztő, *Kertész* Ödön a Magyar Királyi Operaház tagja, *Kőszeghy* Árpád zeneszerző és zongoramüvész, *Funták* Ágnes és *König* Renée urnők. — Hangverseny után a Hirmondó rendes esti felolvasása következik, amelynek keretében a transvaali háboruról estig érkező legujabb táviratokat is felolvassák, majd a hirsorozat befejezése után 11 óráig cigányzenét közvetit a *Hirmondó* az Emke kávéházból.

Boris.

(*Szerző a darabjáról.*)

— Levél a *Budapesti Napló* felelős szerkesztőjéhez. —

Igen tisztelt uram!

Ha babonás volnék, most azt mondhatnám önnek: akarja-e tudni, hogy mi lesz a *Boris* sorsa? Olvassa el a népszinházi kommünikét. A bemutató előadás *péntekre* és *tizenharmadikára* van kitüzve. S ezzel hamarosan be is fejezhetném a mondókámat.

De én nem vagyok babonás, ön pedig a szokásos „önvallomást" nem engedi el nekem, mivel az már meghonosult a lapjában. Az olvasó számit rá. Az olvasó pedig nagy ur.

Igy tehát kénytelen-kelletlen kezembe kell vennem a pennát, hogy megirjam a kivánt cikket. Pedig nem örömest teszem, tessék elhinni, mert nem tartom valami izléses dolognak, ha valaki magamagáról beszél. Már pedig, ha a darabomról irok, majdnem lehetetlen, hogy személyi momentumokat is ne keverjek bele. Ha egyébért nem, hát azért, hogy kimagyarázzam: voltaképpen miért is firkálok én, mikor nem ez a mesterségem? És miért tartom oda a hátamat a kritikának, hogy elvérje rajtam a port, mikor annál kellemesebb mulatságot is szerezhetnék magamnak?

Hanem hát, ugy látszik, bennem is két ember van, mint Jókaiban. Egy rossz ember, meg egy jó ember. A rossz ember a javamat akarja s azt mondja, hogy Ne rontsd meg a nyári vakációdat, hanem pihend ki magadat a nehéz munka után, mint ahogy a többi orvoskollegáid teszik. A jó ember pedig bolondot tanácsol. Azt mondja, hogy: Miért ne irnál, ha örömöd telik benne? De van-e aztán csakugyan egy „magasabb hatalom," mely a bolondot mindig jóra forditja?

Persze, hogy a jó ember tanácsát követtem, amiben — mellesleg szólva — drága emlékü egykori tanárom, Arany János is ludas, mert annak idején ő bujtott fel az irásra.

Hát irtam, még pedig jobbára szindarabot, mert az izgatott legjobban. De csakis addig, amig irtam. Mert ahogy a darab elkészült: rettegve gondoltam arra az eshetőségre, hogy valamiképpen még a szinpadra is kerülhet. Hogy azok az alakok, akiket én a csöndes magányomban magam elé állitottam, egyszerre csak kiléphetnek a deszkákra, a vakitó lámpák elé. És hogy annak a sok száz embernek, aki ott ül a földszinten, meg a páholyokban, meg az erkélyeken: egytől-egyig joga van ahhoz, hogy minden szót, minden gondolatot latra vessen, hogy oly helyeken kacagjon, ahol én meg akartam ríkatni s hogy ott a helyszinén, mint valami rögtönitélő biróság, könyörtelenül izekre téphesse mindazt, amit én becsületes törekvéssel s fáradságosan róttam össze.

Mindig őszintén irigyeltem azokat a szerzőket, akik alig győzik bevárni darabjuk szinrehozatalát, előadáskor pedig, a felvonásvégeken, repeső szivvel lapulnak meg a szinfalak között, hogy a legelső bátortalan tapsokra nyomban kilépjenek a szinpadra s az őt kivezető primadonnák rózsás ujjait izgalomtól reszkető kezükkel agyonra szorongatva: sugárzó arccal, üdvezült mosolylyal hajlongnak a vegyes érzelmekkel eltelt, nagyérdemü közönség előtt.

Mert hogy a nézőtéren ilyenkor vegyesek az érzelmek: annyi bizonyos.

A t. c. publikumból csak nagy ritkán tör ki a spontán lelkesedés s rendszerint nem igen szokta a a tenyerét koptatni. Többnyire ugy esik, hogy egy része, a felvonás végén, előkelő grandezzával emelkedik fel a zsöllyéjéről, hátat fordit a szinpadnak s a hajlongó szerzőnek és összefont karral, kihivó, szuverén mosolylyal jártatja végig szemét a parketen.

A másik része tapsol ugyan, de merő kiváncsiságból. „Lássuk a medvét." Mondja. Mert ha már egyszer megfizette az egész estére szóló belépődijat: egyuttal gyönyörködni akár a szerző megjelenésének szinjátékában is. Kivált ha az illető még homo novus, akit sohasem látott.

A többi (nagyobbára jó pajtások) a könyörületesség szent nevében szintén tapsol ugyan, de egyuttal (mintha menteni akarná magát) lehajlik blazirtan hátradőlő szomszédjához s azt sugja a fülébe: hadd legyen a szegény ördögnek is egy kis öröme. Vagy valami ilyest.

Van valami abban, hogy a bécsi szinmüirók arra határozták el magukat, hogy hivásra nem jelennek meg a közönség előtt.

•

Hogy jó-e, rossz-e valamely darab: ki dönti el? A kritika-e, vagy a közönség? Hiszen számtalanszor megtörténik, hogy oly darabot, melyet a kritika (nem keresem, mi okból) remeknek magasztal: a közönség visszautasitja. Viszont, ami a közönségnek tetszik: a kritika lehordja a sárga földig. S micsoda tanulságot vonjon le a kritikákból a szegény, amugy is agyongyötört szerző, mikor mindig ő a bünbak? Mert ha a darabja tetszik: akkor azt irják róla, hogy *csupán* a személyzet brilláns játékának köszönheti a sikert, — ha pedig hüvösen fogadják: akkor azt, hogy férczmüvét az előadó müvészek legodaadóbb buzgalma sem volt képes a jól kiérdemelt bukástól megóvni.

Hiszen szó sincs róla, hogy a darab sikere főleg az előadástól függ. Mert miként lehetne különben megérteni, hogy p. o. a Rostand darabja, mely a franciák fővárosát forrongásba hozta s a fiatal irónak hirt és gazdagságot szerzett: Párison kivül mindenütt megbukott? S hogy az Echegaray *Foltját*, mely nálunk példátlanul beütött s great attraction-né nőtte ki magát: Madridban kipisszegték? Jó-e, vagy rossz az ilyen darab?

Csak ugy általánosságban mondom el ezeket, mert ami engem illet, én teljesen nyugodt lehetek. Tudom, hogy szinrekerülő darabomban a Népszinház legkiválóbb erői játszanak, élén azzal a csudálatos asszonynyal, akiért az egész világ megirigyelhetne bennünket s ha ennek dacára bukik: akkor nyilvánvaló, hogy a bukás egyedüli oka a — darab.

•

De ni! Most veszem csak észre, hogy a *Boris* geneziséről tulajdonképpen még semmit sem irtam. Szerencsére, ezzel gyorsan végezhetek.

Blaháné egyszer megszólitott, hogy irjak neki valami *erős drámai szerepet*, mert ilyenre áhitozik.

Tetszik ennek a feladatnak a nehézségét érteni? Blaháné, kit a jókedvü istenek is dalra, pajzán enyelgésre teremtettek: olyasmit játszszék, amivel a közönséget (habár csak pillanatokra is) megdöbbentse, megborzongassa! Elképzelhető-e ez? És mégis! Nem tudtam ellenállni a varázsnak, mely ebben a feladatban rejlett. Hát jó — gondoltam magamban — majd irok neki egy *komoly szerepet*. Meg is csináltam négy felvonásban. Mikor Blaháné a darabot elolvasta: azt mondta, hogy a két első felvonás tetszik neki. Szinte rá van szabva a szerep. De az utolsó két felvonással sehogy sincs megelégedve. Porzsolt sem volt vele megelégedve. Más sem.

És igy ott hevert a Népszinháznál két álló esztendeig. Az egerek voltizsiroztak keresztül rajta.

Az idén, tavaszszal, ujra előhozakodik Blaháné, hogy a darab másik felét irjam meg — másképp.

Elkértem hát a kéziratot az igazgatótól s ujra átolvasva: magam is elképedtem. Mert hogy az a „másik fele" rossz: azt tudtam, de hogy *ilyen* rossz: azt csak most láttam be — két év multán.

Azért is azt mondom önöknek, fiatal szinmüirótársaim: sohase dühöngjenek és csikorgassák a fogukat, ha a direktor visszaadja a darabjukat, mert ő csak jót akar. Sőt köszönjék meg neki alázattal s adjanak hálát az egek urának, hogy nem állitotta önöket oda a pellengérre. Aztán vegyék elő megint, két év leforgása után (valami latin poéta kilenc évet emleget) s akkor be fogják látni, hogy milyen szerencse érte önöket a darabjuk visszautasitásával.

Az idei nyári szünet alatt tehát hozzáfogtam a munkához. Igen gyökeres munka volt. A darabot ugyanis egyszerüen megamputáltam, vagyis: megszabaditottam a negyedik felvonástól. Most már négy helyett csak három felvonásom volt. Ezt a harmadikat aztán alaposan átgyurtam s gyors menetben fejeztem be.

Egészben véve szolid, tisztességes darabot *igyekeztem* irni. Semmi problémát, semmi tézist, semmi szenzációt, csupán — *darabot*. A szinhely Borsodmegye (Miskolc és Sajó-Szentpéter környéke), ahol gyermekkoromban a vakációimat szoktam volt eltölteni s ahova lelkem olykor vissza-visszaszáll. A mese pedig egyszerü, mesterkéletlen, olyan, amilyet nap-nap után olvashatunk a lapokban. De kérdés, hogy a szinpadi raffineriákhoz s idegbontó és lasciv dolgokhoz szokott századvégi közönség megelégszik-e ilyesmivel?

Az egyetlen, amitől igazán félek: *a darab vége*. Mert ez váratlan és kegyetlen fordulat. Szabad-e ilyet irni — Blahánénak? Pedig hát attól függ minden, hogy ezt a megoldást elfogadja-e a közönség?

Ágai az mondja, hogy az olyan darab, amelyben Blahánét valami veszedelem éri: okvetetetlenül megbukik, mert a közönség ragaszkodik ahhoz, hogy Blahánénak a darab végén — *muszáj* boldognak lennie.

Meglehet, hogy igaza van.

Almási Tihamér.

MÜVÉSZET.

□ **Erzsébet királyné siremléke.** *Erzsébet* királyné tragikus halála után *Jókai* Mór tolláról felhivás jelent meg a magyar nőkhöz egy müvészi bronzkoszoru megrendelésére, mely a király engedélyével, tragikus végü királynénk siremlékére helyeztessék el. A nőbizottság igen rövid idő mulva, a gyorsan egybegyüllt összeg birtokában, megbizhatta *Zala* Györgyöt az emlék kivételével. A király is megadta az engedélyt s annyira érdeklődött a dolog iránt, hogy egy pár hónap mulva *Zala* György bemutathatta tervezetét. A király egy pár igen szakszerü megjegyzést tett a tervre, kifejezte azt az óhajtását, hogy a koszorus herma helyett életnagyságu alak uralkodjék az egész mü felett. A müvész ez észrevételek hatása alatt teljesen átdolgozta a munkát s az első gondolatból hatásos és müvészi siremlék vált. A siremléket ma mutatták be a müvész mütermében a hölgybizottság tagjainak, akiknek élén özv. *Teleki* Sándorné állott, mint a bizottság elnöke és *Emich* Gusztávné, mint a müvészi bizottság elnöke. A kapucinusok sirboltjának nagysága ugyan befolyásolta az emlék terjedelmét, mely igy is körülbelül öt méter magas. Ama két fülke közt helyezik el, amelyekben a királyné és a trónörökös szarkofágja nyugszik. Egyszerüségében és méltóságában mély hatást gyakorol. A müvész nagy sikerrel oldotta meg azt a feladatot, hogy a két koporsóban nyugvónak tragikus életét jelképesen és kibékitően szimbolizálja. A siremlék fekete márvány alapon nyugszik. Renaissance oltár előtt gyászoló géniusz hordozta imazsámoly áll. Az oltáron töviskorona, fölötte egyszerü kereszt s e mögött az istenanyának glóriától körülragyogott álló alakja, egy tökéletes szépségü és istenült kifejezésü Pieta. Az oltár jobbján szalag-övezte pálmalevelek emelkednek. Balról árnyékot vet egy szőlőlugas, mely alatt rózsák és krizantémumok terjeszkednek.

Vaszary Kolos hercegprimás holnap nézi meg a siremléket, ugyancsak ő vállalkozott arra, hogy az

imazsámoly pultusára megfelelő feliratot ir. Holnapután a miniszterelnök vezetése alatt a kormány tekinti meg a siremléket s azután az öntőmühelybe kerül. Április vége előtt már fel fogják állitani a kapucinusok sirboltjában.

Az oltárba helyezik a pergament-lapra felirt névsorát a hölgy-bizottságnak és az aláiróknak. A siremlék huszonötezer forintnál többe került.

EGYESÜLETEK.

(**Erdőtisztek Országos Egyesülete**) a nyári szünet után folyó hó 11-én tartotta *Bujanovics* Sándor elnöklete alatt első választmányi ülését a *Köztelken*. A *Jeszenszky* Pál ügyvezető által beterjesztett jelentésből kiemeljük, hogy a tagok száma a nyár folyamán egy alapitó és 78 rendes taggal szaporodott, az egyesület tagjainak száma most már 265. Az egyesületnek ez évi 4032 forint bevételével szemben az összes kiadás 2670 forintot tesz ki. A gazdatisztek egyesületének egyik legfőbb célja, hogy az elaggott és munkaképtelen tagokat, valamint az elhunyt tagok özvegyeit és árváit segélyezze. E célra az egyesület a mult év végéig összesen 19,180 koronát fordított. Ez évben 890 koronát adott ki az egyesület e célra. Ugyancsak tegnap tartotta a Gazdatisztek Egyesülete kebelében létesitett *Mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdijintézetének* igazgatósága rendes havi ülését. A nyugdijintézet vagyona ez idő szerint 236,200 koronát tesz ki. Az alapvagyon növelésére a földmivelési miniszter 800 koronát adományozott s a miniszter ugyanily összeget adományoz már évek óta a nyugdijintézetnek. A miniszternek a nyugdijintézet igazgatósága küldöttségileg fogja köszönetét tolmácsolni.

TÖRVÉNYSZÉK.

Két bolond.

Egy szegény főhadnagy hat esztendő óta egyebet sem tesz, mint a maga igazát keresi. Igy magában véve, elég emésztő foglalkozás ez, s ha hozzá gondolja az ember azt is, hogy az igazság hajszolása egyszersmind a becsület megmentését is jelenti, hát valósággal részvétet ébreszt *Bernhardt* Rudolf főhadnagy közködése.

Tisztelet az itéletnek! A res judicata nevü nebántsvirágnál megakad az ember s mintha valami gyávaság költözködnék a tollába. Mert ugy fordulhat, becsukják az embert, ha bele mer avatkozni olyan dolgokba, melyeket a birói bölcseség egyszersmindenkorra elintézett már. Mégis ugy van, hogy az eset elolvasása után, bizonyos kétkedés tülekedik fel az ember lelkéből s szinte nem is törődik avval, ha becsukják a kimondott szóért. Százat egy ellen, hogy kevesen lesznek, akik menten rátalálnak az igazságra ebben a kérdésben s arra is százat, hogy sokan lesznek, akik velem együtt felvetik ezt a kérdést, hogy hol is van hát az igazság?

A főhadnagygyal az történt, hogy lefokozták, becsukták, mivelhogy nem tudott elszámolni a gondjaira bizott pénzekkel. A hadbiróság azt mondta, hogy *sikkasztott*, a főhadnagy meg azt, hogy *elvesztette* a pénzt. Én nem tudom, hogy miért könnyebb elhinni azt, hogy valaki sikkaszt, mint azt, hogy valaki elveszti a bugyellárist, s mivelhogy nincs tisztára beigazolva a sikkasztás, minden hadbiróságok hatalma ellenére nem merem tagadni azt, hogy Bernhardt főhadnagy ur nem veszitette el a pénzt. Az igaz, hogy nem az én dolgom a könnyenhivőség, de az is igaz, hogy a hadbiróságé sem s igy mégis csak a hadbiróság itélte el a főhadnagyot egy évi börtönre és lefokozásra. Miután Bernhardt leülte ezt az egy esztendőt, hazament a falujába és a helyett, hogy amint a költő okos receptje szólna, rózsafákat nyesegetett volna, tollat vett a kezébe és azt irta a hadügyminiszternek, hogy őt rosszakaratulag itélték el. Ez pedig tisztára rágalom a betü szerint. Ezért ujra be kell csukni az embereket, még pedig most már a civil biróság bibliájának a betüje szerint. Senki sem mondhatja, hogy a Kuriának nem volt igaza, mikor a főhadnagyot egy hónapi fogházra itélte az irka-firkájáért. Micsoda bolond ember az, aki bevádolja a biróságot, azt a biróságot, amely nem hiszi el, hogy a bugyellárist nem szokás odavarrni a pantalló zsebjéhez, minélfogva nagyon könnyen el lehet veszitení. Micsoda ostoba fajankó az, aki azt akarja, hogy erre mifelénk is Dreyfus-ügyeket csináljanak egy kis birói tévedés miatt? Bernhardt ur, ön nem okos ember, sőt talán tisztára bolond! Aminthogy bolondság volt öntől, hogy olyan röpiratot irt, mint aminőt irt s hogy olyan cimet adott annak, ami nagyon kiváncsivá teszi az embert.

— Der Kampf eines Offiziers mit Militär- und Civil-Gerichten.

Ki az ördög ne venné meg az ilyen könyvet ebben a Dreyfusos világban s ki ne adna igazat amugy magában a becsületéért harcoló katonatisztnek? Előre meg lehetett volna mondani, hogy ezért a brosüráért nem csukják be az urat, hanem kijelentik, hogy: oda se neki, hisz az bolond!

Az ilyképpen megbolondult főhadnagy egy kicsit megrogyott a sok küzködésben s az öreg nyolcvan esztendős apját tolta ki maga helyett a porondra. Az öreg felvette a harcot a fiáért s az öreges, jóságos atyák meleg szeretetével irt egy levelet — a királynak. Ha már a becsületét nem adják vissza a fiamnak, adják legalább a nyugdijját, hogy valamiképpen meg tudjunk élni, mert nincs igaza a hadbiróságnak, felséges uram! Nincs! A lelkemet teszem ki érte, hogy nincs igazuk; az én fiam jó ember, becsületes, derék. Jóra neveltem, férfias, becsületes munkára s a nyolcvan esztendőmre mondom, hogy ártatlanul, rosszakarattal itélték el. A szegényt . . .

A kabinetiroda áttette az öreg levelét a hadügyminiszterhez, onnét átteszik a törvényszékhez. Ott pedig vád alá helyezik az öreget. A nyolcvanéves öreget . . .

Édes Istenem, ha már a szánalom picinyke nyilásán a lelkünkbe lopódzik a gyanu, hogy talán mégis csak megtévedtek, mikor a főhadnagy urról elhitték azt a csunyaságot, legalább az öreget ne bántsák már ilyen késő vénségére. Hadd maradjon meg abban a bolond hitében, hogy az ő fia jó ember, becsületes s dehogy sikkasztotta el azt a pár pengőt.

Hadd ültessenek együtt otthon rózsafát, barackfát s hadd szidják együtt a világot, a jogot, a törvényt. Hadd tekintsék egymást martirnak, meghurcolt, megkinzott embernek. Mit árt az ennek a rohanó, viaskodó társadalomnak s mit használna a büntetés ennek a két, megrögzött bolondnak, aki harcba száll a hadbirósággal meg az itéletével?

No ne bántsák hát! . . .

G—a.

§§ **Felbontott levél.** *Szémi* Arabella báró Kemény Árpádné, levéltitok megsértése miatt panaszolta be a tulajdon édes anyját *Szentirmay* Lajosnét. A fiatal báróné a mult nyáron levelet irt egyik ismerősének, *Szenti* Antalnénak s ebben ugyancsak cifrán nyilatkozott az édes mamája becsületéről. Az édes mama megkaparitotta a kis episztolát s azon melegében feljelentette a csufolódó leányát a büntető járásbiróságnál. Evvel szemben aztán a leány Szentinével egyetértésben avval válaszolt, hogy feljelentette mamáját levéltitok megsértése miatt. A mai tárgyaláson a levéltitok megsértését szerencsésen be is igazolta a báróné s igy esett, hogy a törvényszék a kiváncsi mamát *öt napi* fogházra és ötven forint pénzbüntetésre itélte.

§§ **Gróf Forgách Antal párbajai.** Gróf *Forgách* Antal országgyülési képviselő politikai összeszólalkozás miatt egymásután három párbajt vivott, báró *Jeszenszky* Sándorral, *Farkas* Ferenc ügyvéddel és *Zubovich* Fedor huszárkapitánynyal. A balassa-gyarmati törvényszék háromrendbeli párviadal vétsége miatt 18 napi államfogházra itélte gróf Forgáchot. A királyi itélőtábla helybenhagyta ezt az itéletet. Az ügy felkerült a királyi Kuriára is, hol ma foglalkoztak gróf *Forgách* párbajaival s *Losonczy* Ödön biró előadása alapján az itélőtábla itéletét helybenhagyták.

§§ **Becsület.** Ahány viccfaragó ember van ezen a világon, az mind a budapesti rendőrséget szólja le. Pedig hát tanulni is lehetne tőlük olykor, tisztességet, becsületet is. Most is arról van szó, hogy *Klement* János rendőr megmutatta, miképpen viselkedik az igazi tisztességes ember. Igaz, hogy kicsinyke összegen mutatta meg, hogy nem kell neki a megvesztegetésből adott forint, de megmutatta s ez a fődolog.

Aufricht Gyula széles bicikliző kedvében a teherpálya-udvar sinei között karikázott a tavaszszal. *Klement* rendőr rákiáltott, hogy tán jobb volna a sima földön karikázni. Menjen el onnét, mert —

A biciklista ur rövidesen akarta elintézni az ügyet s a haragos rendőr lecsillapitására egy ezüst forintost csusztatott Klement kezébe. Klement elfogadta a pénzt. De aztán jelentést tett az esetről. Igy került ma a biciklis ur *Lenk* itélőtáblai biró elé, aki *öt forint fő és öt forint* mellékbüntetésre itélte.

VIDÉK.

— (**Választási fuvardijak.**) Torontálvármegye következőképpen állapitotta meg a képviselőválasztások fuvardiját: Egyes községektől a választási székhelyig, ha a szállitásra a szavazatra jogosult, vagy vele egy háztartáson élő hozzátartozója fogadtatik meg fuvarosnak, nyáron és télen kilométerenként 13 krajcárt, tavaszszal és ősszel, azaz rossz utak idején husz krajcár állapittatik meg. Ez az összeg oda és vissza fizetendő. A fuvardij azonban három forintnál kevesebb nem lehet.

— (**A szegedi tanyai iskolák.**) *Szeged város* iskolaszéke nagy szótöbbséggel elhatározta a város negyvenegy tanyai iskolájának államositását. Ehhez a városi tanács is hozzájárult és ilyen értelemben fog a 18-án tartandó közgyülés elé javaslatot terjeszteni. Akkorra megállapitják *Tergina* Gyula tanfelügyelővel az államositásra vonatkozó szerződés feltételeit is.

— (**Nyitra város**) pénzügyi bizottsága a többi megyék és városok példája után indulva elhatározta, hogy a városi tisztviselők fizetésének emelését fogja a novemberi közgyülésnek inditványozni. A képviselő-testület tekintettel a tisztviselők szorgalmas és buzgó müködésére egyhangulag készül az inditványt határozattá emelni.

SPORT.

*** **Gróf Festetics Tasziló uj trainerje.** Gróf *Festetics* Tasziló J. *Beesont*, Péchy Andor és báró Üchtritz Zsigmond abrakmesterét szerződtette a távozó Waugh helyére trainerjének. *Attila* és *Hamlet*, a két kiváló Derby-crack tehát nem John Reeveshez kerül, mint erről szó volt, hanem Keszthelyen marad s Beeson fogja őket gondozni, aki egyike a legkiválóbb szakembereknek s mint ilyen eddig Milne trainernek volt jobbkeze. *Park* továbbra is megmarad gróf Festetics jockeyjának.

Őszi lóversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, október 12.

Más esztendőkben a rendes őszi meetingbe is beleszól az őszi förgeteg; a tribünön meghuzódva a széltől óvja magát a hosszu turfesztendőben kimerült plunger és most még a pótmeetingen is ugy beragyogja a nap a dresszeket, akárcsak tavasz idején. Mint szezon derekán, olyan animóval tipelnek a fogadók; frissen szaladnak a lovak, jókedvüek a jockeyk, nem ugy, mint máskor kapuzárás előtt, s érdekesek a versenyek, akárcsak kellős közepén a Király-dij meetingnek.

Az Őszi dij olyan szép volt, hogy ilyenre talán az öreg Frank Sharpe sem emlékszik. Amikor kijött a pályára a tizennégy ló, megállt az eszük az angol tipstereknek is, mert ki a megmondhatója annak, hogy melyik jobb most, *Gonosz*-e vagy *Jablanica*, *Leader*-e vagy *Nickerl*, amikor a propoziciók a chanceokat jobban kiegyenlitették, mint egy handikapben. Ezek a propoziciók megszégyenitették magát a handikapert is, amit már az is mutat, hogy ötszörös pénzt akármelyik lóra adtak a bookmakerek. A finish pedig kegyetlenül erős volt, ilyen izgalmasat nem produkált egyet sem az őszi meeting. Leader ugrott el a starttól elsőnek, csak a távoszlopnál nyomult fel mellé előbb *Jablanica*, majd *Nickerl* s a Springerló csak keserves küzdelem után tudta fejhosszal megmenteni a dijat. Ha Nickerlt nem Poole, hanem az öreg Sharpe üli, talán ő nyert volna, mert azt a rövid fejet, amely *Nickerl* és *Leader* közt volt, megéri a Sharpe számitó-talentuma. *Leader*rel különben olyan favorit nyerte meg a versenyt, amelyre 8-szoros pénzt fizetett a totalizatőr.

Egy másik emlékezetes momentuma volt a mai napnak az első verseny matchje, mely holtversenynyel végződött a két egyedül futó *Orchef* és *York* között. Ritkán esik meg ilyesmi, ezért a jó emlékező turfmanek evidenciában tartják az ilyen holtversenyes matcheket. Igy végződött Budapesten 1888-ban egy match Springbok és a *Shifnal-Callingham* kanca, kés

sőbb *My love* közt s ez lett a vége az idén tavaszszal *Lulu* és *Brodler* küzdelmének. Akik a freudenaui eseményekre is emlékeznek, azok a *Kozma-Grisette* holtversenyt emlegették ma meg *Orchef* és *York* finishe után.

Kiemelkedő volt még egy *Popovka* nevü ló rettenetes rossz futása a hadikapben, pedig a turftudósok véleménye szerint 15 kilót vitt a zsebében, amennyiben egy versenylónak zsebe lehet, a szerencsétlen állat. Ez azt jelenti, hogy *Popovka* potom 15 kilóval volt előnyösebben sulyozva a többinél, amit azonban *Popovka* utolsóelőtti helye nem igazolt be egészen.

Itt adjuk a mai eredményeket:

I. **Eladóverseny.** Dij 2000 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Károlyi J. **York**-ja (Kapusek) és Péchy A. **Orchef**-je (Sheybal) holt versenyben elsők. Több ló nem futott. A totalizatőr a téketet visszafizette.

II. **Handicap.** Dij 3000 korona. Távolság 1800 méter. Ottó főherceg **Scipió**-ja (Kapusek) első, gróf Degenfeld J. Szeszély II.-je (Wilton) második, Mr. Newmarket Contras-a (Hesp) harmadik. Futottak még: Remete, Häng'di'an, Abgar és Arkádia. Itélet: Könnyen négy hoszszal első, négy hoszszal harmadik. Totalizatőr: 5:22, helyre: I. 25:37, II. 25:26, III. 25:37.

III. **Őszt díj.** Dij 8000 korona. Távolság 2000 méter. Báró Springer Géza **Leader**je (Hyams) első, báró Üchtritz Zs. Nickerlie (Poole) második, báró Harkányi J. Jablanicája (Wilton) harmadik. Azután Highest time, Rio tinto, Gagerl, Bánatos, Kisasszony, Diomed, Andrée, Malteser, Áldomás, Gonosz és Round the corner. — Birói itélet: Küzdelem után fejhoszszal első, fejhoszszal harmadik. Totalizatőr: 5:40. Helyrefogadások: I. 25:65. II. 25:107. III. 25:66.

IV. **Nursery handicap.** Dij 2500 korona. Távolság 1400 méter. Szászbereki ménes **Da t'ommt sieje** (Hesp) első, gróf Batthyány Elemér Gourgandineje (Huxtable) második, Szemere M. Cabbage roseja (Cleminson) harmadik. Azután Allando, Reducer, Trifelan, Diver, Ártatlan II., Alamizsna, Barkarol, Bosszu és Popovka. Itélet: küzdelem után félhoszszal első, 3/4 hoszszal harmadik. Totalizatőr: 5:49. Helyrefogadások: I. 25:94, II. 25:206, III. 25:90.

V. **Kétévesek eladóversenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Egyedi A. **Retfordja** (Sheybal) első, mr. Oberweiden Carmaja (Wallasek) második, Szemere M. Mégise (Lovász) harmadik. Futottak még: Mumus, Baltavár és Bence. Itélet: Küzdelem után nyakhoszszal első, 1 hoszszal 3-ik. Totalizatőr: 5:17. Helyrefogadások: I. 25:42. II. 25:42.

VI. **Walter handicap.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Dréher A. **Dogmája** (Smith) első, gr. Hunyady I. Filléje (Adams) második, Mr. Duke Corsicája (Slack) harmadik. Futottak még: Perl rose, Mondaine, Gaudriole, Ladrone, Diszpolgár, Györgyike és Golden residue. Itélet: Biztosan félhoszszal első, nyakhoszszal harmadik. Totalizatőr: 5:12. Helyrefogadások: I. 25:46. II. 25:118.

Nyilttér.

KLEINO-SCHEG ELYSEE A LEGJOBB PEZSGŐ

Nagy Rezső müépitész és neje ugy a maguk, mint gyermekeik és a nagyszámu rokonság nevében szomorodott szivvel jelentik szeretett

PISTA

fiuknak október hó 12-én élte 8-ik évében rövid kinos szenvedés után történt elhunytát.

A megboldogult hült tetemei az uj izraelita sirkert halottas házából folyó hó 15-én vasárnap délelőtt fél 11 órakor fognak örök nyugalomra helyeztetni.

Béke poraira!

Csendes részvét és koszoruk mellőzése kéretik.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

A háboru.

London, október 12. Chamberlain gyarmatügyi miniszternek *Milner* kormányzóhoz intézett táviratá, amelyet hivatalosan közzétettek, igy szól:

Az angol kormány mély sajnálattal vette a transvaali kormánynak e hó 9-iki táviratában foglalt határozott követeléseit. Ón közölni fogja a transvaali kormánynyal, hogy az általa szabott feltételek olyanok, hogy az angol kormány abban a véleményben van, miként *lehetetlen, hogy azokat disputálja.*

London, október 12. Hivatalos kommüniké szerint az Egyesült Államok pretóriai konzulja kormányának beleegyezésével átvette Transvaalban a brit érdekek védelmét.

TÁVIRATOK.

Berlin, október 12. A *Reichsanzeiger* jelentése szerint *Gusztáv Adolf* svéd és norvég herceg a fekete sas-rendet kapta.

Belgrád, október 12. Illetékes helyről alaptalannak jelentik ki azt a hirt, mintha *Sándor* király látogatást szándékoznék tenni a *szultánnál.*

A horvát regnikoláris küldöttség.

Zágráb, október 12. A regnikoláris küldöttség *Francisci* elnöklése alatt délután 4 órakor kezdte ülését. A kormány részéről gróf *Khuen-Héderváry* és *Krajcsovics* osztályfőnök volt jelen. A közös költségekről szóló elszámolást letárgyalták és a földmüvelésügyi minisztérium néhány tételének kivételével az összes tételeket elfogadták. Azután az államadósságokra és beruházásokra vonatkozó, függőben hagyott kérdéseket tárgyalták. Beható vita keletkezett, amelyet nem fejeztek be, hanem holnap folytatnak; a küldöttség azután a tangentálás alá eső bevételekről szóló első leszámolás tárgyalását szándékozik megkezdeni.

A bolgár miniszterválság.

Szófia, október 12. A bolgár távirati ügynökség jelenti: A miniszterválság még folyvást tart. A fejedelem Várnában kihallgatáson fogadta *Grekov* miniszterelnököt és *Radoszlavov* s *Ivancsov* miniszereket. Különféle kisérleteket tesznek a minisztériumnak a kamarák föloszlatása nélkül való ujjáalakitására. Remélik, hogy a válság ma vagy holnap megoldódik.

Szófia, október 12. A bolgár távirati ügynökség jelenti: *Ferdinánd* fejedelem tegnap Ivancsov közoktatásügyi miniszttert bizta meg az uj kormány megalakitásával. *Ivancsov* több kombinációval tett kisérletet, de minthogy *Radoslavov* nem volt hajlandó őt a szobranjéban támogatni, Ivancsov missziója meghiusult, mire lemondott a megbizatásról. Azt hiszik, hogy *Grekovot* bizzák meg a kormányalakitással.

Az orléanista összeesküvők.

Páris, október 12. A *Figaro* jelentése szerint az állami törvényszék vizsgálóbizottsága elhatározta, hogy *Chevillyt* szabadlábra helyezi, ellenben *Monicourt* fogságát fönntartja.

Páris, október 12. Az állami törvényszék *Grossjean* biró ellen megszüntette az eljárást. Grossjean provokálni fogja *Melcot* főügyészt, akinek följelentésére az állami törvényszék vizsgáló-bizottsága elé állitották.

Sebastien Faure elitélése.

Páris, október 12. A fenyitő rendőrbiróság Sebastien *Fauret*, aki augusztus 20-án a Place de la Republiquen tüntetést rendezett, két hónapi fogságra, két más embert pedig, névszerint *Furmannt* és *Dupardiut*, akik a Rue de Boulensban egy rendőrt megsebesitettek, két-két évi fogságra itélt.

A venezuelai forradalom.

New York, október 12. *Laguariából* e hó 7-iki kelettel Kingstonon át több jelentés érkezett ide, amelyek a forradalom nagy sikereiről adnak hirt. A jelentések szerint *Andrade* elnök és a főbb állami hivatalnokok előkészületeket tettek, hogy az országot elhagyhassák. Az egyes államok és városok *Carracas* és *Laguaria* kivételével majdnem mind a fölkelők pártján vannak. A fölkelők hadai napról-napra növekszenek. A fölkelők szombaton Viktória elé értek és azonnal megkezdték a támadást.

A szerb szkupstinából.

Nis, október 12. A szkupstina három napi élénk vita után véglegesen elfogadta a személyi adóról szóló uj törvényjavaslatot. A javaslat nagyon könnyeit a parasztlakosság terhein, ellenben nagyobb terheket ró a városi ingatlanok tulajdonosaira és városi tőkepénzesekre, akik az eddig érvényben volt törvények fogyatkozásai miatt előnyben voltak. Azt hiszik, hogy az uj adó az állam bevételeit háromnégy millióval fogja növelni. A szkupstina elfogadta továbbá a Törökországgal kötött kereskedelmi egyezményt.

Elpusztult város.

Amsterdam, október 12. A *Handelsblatt*nak táviratozzák *Batáviából*, hogy a *Ceram* szigetének déli partján fekvő *Amatai* várost egy földrengés teljesen elpusztitotta. *4000 ember életét vesztette és 500 megsebesült.*

Az örmények bajai.

Konstantinápoly, október 12. Hir szerint a pátriarka az örményeknek tett legutóbbi engedményekkel *nincs egészen megelégedve.* Hivatalos értesitést vár ebben az ügyben és csak azután fogja esetleg visszavonni lemondását.

Közgazdasági táviratok.

Brüsszel, október 12. A nemzeti bank a bankleszámolási kamatlábat 1/2%-kal felemelte.

Berlin, október 12. (Gabonapiac.) Csekély üzletkedv mellett buza és rozs csak 1/4 márkával javult. Zab szilárd. Az idő szép.

Frankfurt, október 12. Árfolyamok októberre. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 225.30. Osztrák-magyar államvasut 139.10. Déli vasut —.—. Osztrák aranyjáradék —.—. Olasz járadék 91.60. Laura-kohó 251.—. Harpeni 193.25. Discont 190.70. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Szilárd.

Berlin, okt. 12. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 224.75. Osztrák-magyar államvasut 138.60. Déli vasut 31.60. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.65. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

New York, október 12. *Liszt* helyben —.—. *Buza* decemberre 77.1/8, márciusra 80.3/8, májusra 80.1/4. *Tengeri* májusra 38.1/4.

Chicago, október 12. *Buza* decemberre 72.5/8, *Tengeri* májusra 32.3/8.

Napirend.

Naptár. Péntek, október 13. — Római katolikus: Kálmán vt. — Protestáns: Kálmán. — Görög-orosz: (október 1.) B. A. véd. — Zsidó: Markhesvan 9. — A nap kél reggel 6 óra 1 perckor. — Nyugszik délután 4 óra 58 perckor. — A hold kél délután 2 órakor. — Nyugszik éjjel 12 óra 5 perckor.

Luxuslóvásár a Tattersallban.

A Nemzeti Szalon választmányi ülése.

A kir. természettudományi társulat állattani szakosztályának ülése (Eszterházy-utca 1.) este 6 órakor, utána társasvacsora.

Nemzeti muzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Többi tárai 1 korona belépő dij mellett megtekinthetők.

Wagner-kiállitás a Nemzeti Szalon termeiben (Ferencieltere 9. sz.) nyitva reggel 9 órától este 9 óráig. Belépő-dij 20 krajcár.

Iparmüvészeti Muzeum zárva.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Közlekedési Muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Iparmüvészeti muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig és este fél 7 órától fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Szórakozó helyek.

Állatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes müsor.

Circus Henry. Naponta változatos müsor.

Europa kávéház. Ferenc-József-tér, Farkas Pista és fiai zenekara.

Budapest kávéház, Andrássy-ut, Rácz Laci hires zenekara.

Miakits M. bor és sörcsarnoka az Urania szinház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zeneestély. Saját termési borok.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Szinház-épület. Banda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince öt-termekben Schrammel és kitünő cigányzene.

Wekerle kávéház. Kerepesi-ut. Veres Sándor daltársulatának hangversenye.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Csóka József zenekarának hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene.

Margithid-kávéház. Lipót-körut 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

Kerékpár-iskola: Legnagyobb és elegáns berendezéssel Révai-utca 18. szám alatt. (Dénes és Társa tulajdonosok.)

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágitás, specialitás *kerékpárterem.*

Magyar Szinház-kávéház. Wesselényi-utca 51. naponta *Dankó Pista* hires magyar daltársulata.

Garibrinus. Nagy sörcsarnok Erzsébet-körut 27. Naponta katonazene-hangverseny. Szabad bemenet.

Margit-park kávéház Budán a Margit hid mellett Pécsi Pege Károly zenekarának hangversenye.

Otthon kávéház Kerepesi-ut Farkas Pali zenekara.

Klotild kávéház *Lipót-utca* katonazene.

Ruszt-Sopron- és Pozsony vidéki kitünő *borokat* helyben háznoz szállit a *Borpince* Eötvös-utca 29.

Tátra nagy kávéház Király-utca 77. naponta művésznőkből álló nőzenekar.

Bodega-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bünhödöttnek.

Gány ne érjen, szó ne bántson!
Tudsz szeretni, mentve vagy.
Felül áll az minden gáncson,
Akinek a szíve nagy.

Ami elmúlt, puszta sejtés,
Foszladó kép, álom az.
Hadd takarja búfelejtés:
Ami elmúlt, nem igaz!

Zempléni Árpád.

+ **Alku egy sirboltra.** Egy londoni előkelő férfidivatterem főnöke a Páris mellett lévő St.-Germain előljáróival alkudozik gróf D'Orsay kissé elhanyagolt, de nagy művészi értékü sirboltjára, aminek érdekes előzményei vannak. Hosszu ideig az egész elegáns európai férfivilágnak D'Orsay gróf volt a divatkirálya. Bálványozásig menő szerelme a szép Blessington lady iránt szintén közrehatott, hogy híressé legyen. Ha szenvedélyes szerelme a csodálatos angol nőhöz nem töltötte volna be minden idejét, ugy korának legnagyobb művésze lehetett vola. Igy azonban csak kevés időt szentelhetett előkelő talentumának. De azért rendkivül termékeny volt művészete. Legjobb művei: Lamartine, Wellington herceg, Grammont hercegnő mellszobra, egy csomó apró, képzeletből alkotott bronz- és márvány-szobor, legnagyobb alkotása pedig saját siremléke, amelyet a gazdag londoni szabó most akar megvásárolni. A szabó atyjának több évvel ezelőtt egy kis szabó-üzlete volt, nem messze az elegáns Bond-streettől. Többször megtisztelte őt a Londonban és Párisban egyformán ismert d'Orsay gróf a megrendelésével. Az egyszerü szabónak jó izlése és ritka tehetsége volt, sok pénzt keresett és már csinos vagyonkája volt, amikor bankárjának csődje őt is tönkrejuttatta. D'Orsay gróf éppen akkor ment oda, amikor szabója egy csomó kifosztott ládán ülve, haját tépdeste. Előkelő megrendelőjének kérdésére elmondta, hogy a biróság és a végrehajtó minden szövetét elvitte, pénze nincs, igy nincs más hátra a számára, mint a halál. A jószivü mágnás vigasztalta és rövid gondolkodás után vidáman fölkiáltott:

— Tudja mit! Van egy eszmém. Hány rőf szükséges ebből a csomagoló-szövetből, amin ül, egy teljes öltözetre?

Szomoru volt a szabó, de mégis nevetett.

— Hat-hét rőf! — felelte aztán.

— Hát jó, itt van két guinea, többet most nem adhatok. Mossa ki gondosan a szövetet és szabjon ki egy teljes sétaruhát belőle. Főkelléke a ruhának, hogy jól fessen rajtam, bő, elegáns legyen és jó. Csináljon tehát remekművet, akkor meglátom, hogy mit tehetek önért!

A szabómüvész munkához fogott és néhány nap mulva London összes dandyjei extázisban voltak, amint az elegáns d'Orsay grófot a Rotten Row-on végigmenni látták. A szövet, bár a csomagoló szövethez nagyon hasonlitott, mégis nagyszerüen festett. Szinte megostromolták a grófot, hogy ki ez a csodaszabó. És bár a gyönyörü ruha két hét alatt szétmállott, Mr. Smith hirneve meg volt alapitva és tárcája napról-napra telt. Szóval hálából akarja ennek az embernek fia, d'Orsay gróf utolsó és legszebb munkáját a kertjébe megszerezni.

*

+ **Leoncavallo önmagáról.** Leoncavallo, a Pagliacci komponistája, a Figaroban magáról cseveg. Panaszkodik a tisztelői ellen, azt mondja, hogy üldözik mindenütt, nem hagyják élni. Bécsben, ezt egészen komolyan mondja, a zsebkendőit is ellopkodták a tisztelői. Nagyon a terhére vannak az énekesek is, akik próbát akarnak énekelni előtte. Egyszer sorban hat baritonista kereste fel, hogy a Pagliacci előjátékát elénekeljék neki. Ha dolgozni akarok — irja Leoncavallo — akkor menekülök a nagy városból. Párisból az Adria-tenger parjára mentem, egy apró kis faluba, a békés San-Marino köztársaság közelében. Csak a homokos partvidéket és a tenger hullámait láttam, amelyek a naplemente varázsában akkordjaikat zengedezték. Ebben a magányban fejeztem be Zazát, Berton és Simon hasonló cimü darabjának a megzenésitését... Hogy mikor dolgozom? Mindig, éjjel-nappal. Ha a munkakedvem megjön, akkor nem ismerem a pihenést. Sem az idővel nem törődöm akkor, sem testi szükségleteimmel. A *Bohémek* legutolsó negyven oldalát egy huzamban irtam meg, délutáni két órától hajnali négy óráig. De az ember még sem gép, s azért ez az erőszakos munka sulyos szembetegséget hozott rám, amely miatt nemrégiben Angolországba sem mehettem a Pagliacci dirigálására. Viktoria királynő ugyan e végből a jövő esztendőre Windsorba hivott meg. Ugyancsak e miatt nem mehettem el Ostendebe, ahol néhány kompozicióimat kellett volna egy hangversenyen eldirigálnom.

*

+ **Krüger születése napja.** Tegnap óta hivatalosan is háborus az állapot Transvaalban, de a legutóbbi hetek is bizonyára lázas hadikészületekkel teltek el. Érdekes azért a megemlitésre, hogy október 10-én ünnepelte meg Krüger, a transvaali köztársaság elnöke, a 74-dik születése napját.

*

+ **Nagy sztrájkok.** A szerencsésen bevégződött creusot-i sztrájk, amelynek alkalmából tizezer ember hagyta abba a munkát és három hétig dacolt a munkaadókkal, feleleveniti annak a nagy sztrájknak emlékét, amely 1897-ben volt Angliában. Ebben a sztrájkban nyolcvanezer munkás vett részt és a sztrájk nyolc hónapig tartott. A munkások hetenkint körülbelül egy millió frankot költöttek el: a sztrájk egész tartama alatt harminckét milliót. Ezeket a kiadásokat részint adományokból, részint a munkásegyesület vagyonából fedezték. Érdekes, hogy egy Wälls nevü gazdag iparos hetedfél millió frankot adott kölcsön kamat nélkül a sztrájkolóknak.

*

+ **Az osztriga kagylók.** Az osztriga-szezonban nem rossz kérdés az, hogy mi lesz azzal a sok osztriga kagylóval? Mindegyik osztrigának két kagylója van, tehát kétszer annyi a kagyló, mint az a rengeteg sok csiga, mit osztrigaevés idején elfogyasztanak. Amerikában eledelt őrölnek az osztriga kagylókból a tyukok számára, vagy hatalmas kályhákban meszet égetnek belőle, vagy végül utakat szórnak be vele, ami az utnak jó, de a cipőknek nagyon rossz. Baltimoreben az osztriga kagylóégető kemencék mellett egész hegyek láthatók kagylókból s azok alig fogynak, mert májustól augusztusig mindig égetik a kagylókat, s egyre szállitják az ujabb anyagot.

*

+ **A papagáj a szinpadon.** A Le Chatelet-szinház Párisban a hónap végén egy szenzációs ujdonságot mutat be. A cime Robinson Crusoe, s hogy teljes legyen az illuzió, a szinpadon meg fog jelenni a darabban egy kecske, egy kutya, egy majom és egy papagáj. Az ujságokban már jóelőre felhivások jelentek meg, hogy mindazok, akiknek ilyen állatjuk van, jelenjenek meg vele a szinháznál ekkor és ekkor. És a mondott időben össze is gyültek a polgárok állataikkal együtt. A kutyát és a majmot csakhamar kiválasztották a tömegből és véglegesen megszerezték a szinház számára. A kecske, amelynek nagyon mellékes szerep jut, még nincs meg, szintugy a papagáj sem, de ezzel van a legtöbb baj. Tudniilik a papagájnak a darabban beszélni kell. Egy egész felvonás alatt ott van a szinpadon s éppen egy bizonyos időben kell megszólalnia. Ez éppen a nehézség és nem az, hogy a szükséges szavakra kitanitsák. Eddig már több papagájt visszautasitottak mint alkalmatlant és már-már arról van szó, hogy a papagáj-szerepet töröljék a darabból.

*

+ **A huszadik század.** A huszadik századról egy asztronomus a következő adatokat irta össze: A huszadik század első napja keddre esik, az utolsó pedig vásárnapra. Február havának három esztendőben öt vasárnapja lesz, még pedig 1920-ban, 1948-ban és 1976-ban. A szökő évek száma huszonnégy lesz. A huszadik századnak 36.525 napja, ezerkétszáz hónapja és 5128 hete lesz. A nap és holdfogyatkozások száma el fogja érni az ezeret.

*

REGÉNY.

A verebek.

(19) — REGÉNY. —

Irta: KABOS EDE.

Korniss Géza nem tudott hamarjában felelni. Zavartan nevetett s felugorva a helyéről, azt motyogta:

— Irói szeszély... egy kis elméskedés...

S hogy ne kelljen a témára visszatérnie, egyszerre odafordult Szaplonczayhoz:

— Ádám, ha lehoznád a *Heszperidák kertjét*! Hogy egy részletet felolvass a társaságnak!

A fiatal emberek zugva helyeseltek. A leányok szeméből édes könyörgés szólt Szaplonczayhoz. Angéla valahol az árnyékban állt, de égő szeme szinte beszélt Ádámhoz, aki már egész este érezte ennek a szemnek delejes tüzét. S most, amikor hirtelen körülfogta az egész társaság és a fiatal leányok szava meleg esőként paskolta, most is csak az Angéla szemét látta, ahogy a homályból esdekelve tapad hozzá. Mintha az a szem azt mondta volna neki, hogy fojtsa el magában az undort, amit azoknak közönséges kiváncsisága kelt benne s tegyen meg mindent az ő kedvéért, aki messziről, csak a szemével kéri.

— Hozza le a *Heszperidák kertjét!*

— Lehozom.

— Éljen! — orditott lelkesen a hosszu növendékszinész.

Szaplonczay szédült egy kicsit. Ugy tetszett neki abban a pillanatban, mintha Korniss Géza odatérdelt volna Angéla elé. Pedig csak olyan kicsinek látszott a sugár leányalak mellett. De az már nem volt képzelődés, hanem valóság, hogy milyen csodálatos alázat ült a boldog tanárjelölt arcán. A kevlaari boldogasszony előtt térdelő anya nézhetett igy fel Máriához, mikor szivből könyörgött hozzá. Talán egy szót sem szólt Korniss Géza, de az arca olyan hangosan beszélt, hogy a távolabb álló Szaplonczay is jól hallotta minden szavát.

— Semmi sem vagyok nélküled, Angéla! Egy darab kő vagyok és ha kezed hozzám nyul, fenséges szobor is lehetek, Angéla! Sötétség vagyok és ha szemed rám veted, világitani fogok, Angéla! Oh állj mellém, nyulj hozzám, nézz reám...

A társaságból talán senki sem látta. Talán Angéla sem. Szaplonczay Adám látta és kisietett a szobából. A kapu alatt egy pillanatra megakadt a vihogás, hogy az ünnepelt váratlanul künn termett. De aztán vigan viháncoltak tovább, mert Szaplonczay eltünt az udvar homályában. Kábultan ment fel a lépcsőkön, hogy lehozza lakásából a *Heszperidák kertjé*-nek kéziratát. De alig gyujtott gyertyát, levette lábáról a szédülés. Egy zsöllyébe esett s néhány percig nem tudott semmiről. A zaj, mely a nyitott ablakon behallatszott a bankettező társaságból, alig érintette. Csak olyanforma zugás volt, a minőt a viz alá bukó hall. Gondolatok nélkül, ahogy a zsöllyében ült, a szemeit behunyva: azt hitte volna az ember, hogy alszik. Csak a gyertyalángnál látszott, hogy fénylik a feje a verejtéktől.

De csak percekig tartott. Akkor felugrott. Már az asztalnál volt, hogy a sok kézirat alól kiássa a *Heszperidák kertjét*. De ahogy a kék füzet a kezében volt, hirtelen valami érzésroham fogta el.

Hogy ő most odalenn felolvassa munkáját! Mikor minden gondolata másutt jár és nincs lelkének olyan paránya, amely a *Heszperidák kertjével* törődnék! Es szeme a betüket nézze, mialatt lelki szeme előtt egészen más betük kavarognak! Hogy ismét lesiessen a társaságba, mely kétségtelenül ünnepelni akarja, de voltaképpen csak kinozza és marcangolja! Hogy szavaljon és tapsokat halljon, mikor egész lelke a más hangját szomjazza!

Lecsapta a *Heszperidák kertjét*.

Mi történt vele? Olyan boldog és olyan nyugodt volt még ma reggel. Ha járt, ha pihent: azt a melegséget érezte, mely a fiatal dicsőség napjából sugárzott reá. Álmok keresték fel és nem szálltak el akkor sem, ha már fölébredt. De talán nem is volt ébren azóta, hogy a szerencse utólérte. Csak ugy ringatózott ezekben az álmokban, mint a mesebeli rózsakirályné a habokon: hagyta magát vinni a gyönyör szigete felé. Könnyünek, fiatalnak érezte magát, nagy utra könnyü szivvel indulónak, hiszen a hir, a nagyság intett feléje biztatón. És sehol egy közönséges érzés, mely terhével le akarta volna huzni. Még a szerelem sem tartóztatta röpülésre kész szivét. S most? Tekintete odaesett a *Heszperidák kertjé*nek kéziratára. Igazán boldogitani tudta a dicsőség reménye? Ő volt az, aki az Akadémia koszorujától is mámorossá tudott lenni?

Ugy érezte, hogy ajka kiperseg a láztól.

Hirtelen eloltotta a gyertyát. Aztán odaállt a nyitott ablakhoz és lenézett a sötét udvarba. Csak a kapuhajlás tájékán látott valami világosságot derengeni, máskülönben sötét volt. De végesvégig hömpölygött az udvaron az a morajlás, mely a házmester-lakásból áramlott kifelé. Olykor ugy tetszett Szaplonczaynak, mintha a morajlásból a saját nevét hallaná ki. Talán éljenzik odalenn.

S akkor népesedni látta a sötétséget. Mintha az egész vidám társaság kiperdült volna az udvarra, hogy ott keringőzzék a sötétségben. A porcellánszabó vezeti Wébernét, a bátor korcsmáros egyszerre két szinitanodai növendékleányt is táncoltat, Wéber bácsi a kapukulcsesal keringőzik s a hosszu szinészfiu egymagában forog. Másutt három leány fogózkodik össze és ugy libeg körül az udvaron. Nyomukban, mint az agarak, szimatolva futkosnak a társaság fiatal férfiai. Még Korniss Géza is ott látszik egy hordó tetején, mintha dirigálná a táncot és mozgatná taktusra a karjait.

— Egy... kettő... forduljatok...

(Folytatása következik.)

+ **Zsilip ur a búrokról.** Zsilip ur ma ezzel a kérdéssel állitott be a társasághoz:

— Hogy hivják a búr polgárt?

S felelt is rá:

— *Búrzsoá.*

Aztán igy szólt:

— Szerencsés háború ez! *Búrokban* született... De igazuk van! *Búr*ban az igazság! Most olvastam a feleletüket, amelyet Angliának adott Krüger és három miniszterre. Négy kis *búr*ban ennyi bánat...

Kidobták.

De visszajött.

— Mi volt mindez? — kérdezte.

— Szójáték — volt a felelet.

Zsilip tagadólag rázta a házigazda fejét:

— Nem az volt. Kalem*búr* volt...

KÖZGAZDASÁG.

Hegedüs és a forgalmi politika.

Budapest, október 12.

A képviselőháznak most bevégződött kérvényi vitájában feltorlódott gravaminális ügyek egy kissé elterelték az érdeklődést *Hegedüs* Sándornak egy rövid, de nagyjelentőségü felszólalásáról, amely pedig éppen most, mikor a gazdasági kérdések dominálnak közéletünkben, sokszoros figyelmet érdemel. A kereskedelmi miniszternek arról a válaszáról szólunk, amelylyel *Pichler* Győzőnek a *bajai* Dunahid ügyében válaszolt.

E beszédben a mi gazdasági fejlődésünkre nézve roppant fontosságu két szempont domborodik ki különösen. Az egyik az, hogy a jövőben nem lehet már folytatni azt a forgalmi és kereskedelmi politikát, mely a főváros rohamos fejlődését célozta eddig, azonban ezt a fejlődést a vidéki városok és vidéki kereskedelmi gócpontok rovására és azok gyengitésével érte el. *Hegedüs* kereskedelmi miniszter a kereskedelem és különösen a kiviteli kereskedelem helyes irányitását óhajtja megteremteni és e tekintetben a *geográfiai távolságokat a célszerübb tarifpolitikával akarja kiegyenliteni.*

A második kidomborodó szempont a pénzkérdés. Kereskedelmi miniszterünk elismeri *Fiuménak* páratlan fontosságát országos kereskedelmünket illetőleg és meg is akar tenni minden annak fejlesztésére szükséges intézkedést, de az ezzel járó kiadásokban sorrendet kiván tartani, vagyis mindenekelőtt a már meglévő forgalmi utaknak tarifális intézkedések segélyével leendő jobb és célszerübb kihasználását akarja biztositani. Teljesen csatlakozunk a kereskedelemügyi miniszternek ehhez a felfogásához. Különben is elégséges egy pillantás Magyarországnak térképére és annak vasuti hálózatára, hogy meggyőződjünk arról, hogy országos kereskedelmünknek Fiumén át való lebonyolitása céljából oly óriási költséggel járó intézkedések, minők a bajai Dunahid és az illető vasutak átépitése, merőben feleslegesek. Külföldön, különösen Francia- és Németországban a kereskedelem és forgalom óriási föllendülését főleg annak a szoros kapcsolatnak köszönhette, mely a vasut és belhajózás között fennáll; ujabban pedig Oroszországban is észlelhetünk e rendszer meghonositására való törekvést. Nálunk *Baross* Gábor és *Lukács* Béla is ezt akarták megteremteni. Ez volt egyik inditó oka a magyar folyam- és tengerhajózási társaság megalakitásának, melynek segélyével a folyamhajózást a magyar államvasutakkal szoros kapcsolatba hozni szándékoztak. Ugyancsak ez a szempont volt irányadó akkor, midőn a magyar államvasutak fiumei vonalához csatlakozva megépült a fehér-tolnamegyei helyi érdekü vasut, mely a Közép-Dunát két ponton érinti átrakodó állomásokkal, sőt alsó végpontján Pakson rendszeres kikötővel lett ellátva, ahol az átrakodás még télen is lehetséges. Nem állitjuk, hogy ez teljesen azonos a bajai Duna áthidalással, de azt bizonyára jórészt feleslegessé teszi, ha ezt a meglévő vasutat és kikötőt célszerüen használják fel. Mig tehát amott nagy és ujabb pénzáldozatokról volna szó, emitt csak tarifális intézkedésekre van szükség, amelyek, ha az államvasut a dijszabási jogot e vasuton magának megszerzi, számba se vehető csekély áldozattal léptethetők életbe. Tudvalevőleg már régebben részletesen kifejtette ezeket a kérdéseket a fiumei iparés kereskedelmi kamara egy a miniszterhez felterjesztett emlékiratában. Ennek az emlékiratnak sajnos, az emlékiratok közös sorsa jutott osztályrészül: a rideg, aktaszerü elintézés. Kérjük *Hegedüs* Sándor minisztert, akinek ez a legutóbbi felszólalása is tanuskodik arról, hogy milyen eleven érzéke van a forgalmi politika helyes irányitása és igazi szükségleteinek felismerése iránt: kérje elő azt az eltemetett memorandumot; ne tekintse elintézett számnak, amely nem számit, hanem a gyakorlati gazdasági politika egy fontos kérdésének, amely megérdemli, hogy az foglalkozzék vele, aki legilletékesebb reá.

F—o.

Ipar és kereskedelem.

Horvát kamarák a kereskedelmi miniszternél. A horvát kereskedelmi és iparkamarák egy küldöttsége tisztelgett ma a kereskedelmi miniszternél, aki helyett, a miniszter másnemü elfoglaltsága következtében *Schmitt* József államtitkár fogadta a horvát vendégeket. A deputáció szónoka azt az emlékiratot adta át, amelyet a horvát-szlavon kamarák szövegeztek Zágrábban tartott minapi gyülésükön. Az államtitkár szives szavakkal igérte meg a deputációnak a kormány jóakaró érdeklődését.

A Hazai bank r.-t. igazgatósága elhatározta hogy a pénztárjegyekre és folyószámlára elhelyezett 4%-os betétek után további intézkedésig ½%-kal többet fizet a betevőknek. A tőkekematadót a bank sajátjából viseli. A felemelés az illetők értesitése, illetve jelen hirdetmény közzététele napjától lép érvénybe.

Országos ipartestületi gyülés. A Kolozsvár e hó 15-én megtartandó iparos-kongresszusra eddig 174 város és kerület általános ipartestülete, azonkivül valamennyi hazai kereskedelmi kamara és 17 iparegyesület, élükön az Országos Iparegyesület jelentette be kiküldötteit, melyeknek száma jóval felülmulja a négyszázat. Az ország minden részéből egybesereglő kongresszusi tagok elszállásolása nem csekély gondot okoz a vendéglátó kolozsvári ipartestületnek. A már közölt terjedelmes napirendet és a tömegesen beérkezett testületi önálló inditványokat a kongresszus három ülésén készül tárgyalni. A nagygyülés tiszteletére Kolozsvár városa is diszlakomát ajánlott fel. A Nemzeti Szinházban ünnepi előadás lesz, hétfőn pedig kirándulás a maros-ujvári sóbánya megtekintésére.

Csődök a Keleten. A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a következő csődökről nyert hivatalos értesülést: *Nisben Knezevics* Nedeljko, *Csacsakon Jovicsevics* O. Péter, *Bukarestben*: *Fischer Schwarz* szabó, *J. Moiscscu* ruhakereskedő, *Domenico Mainardis* szesz- és gyarmatárukereskedő, *Pepi Blaunstein* ruhakereskedő és *D. Steriu* bankár ellen. *Galatzon*: *B. Rosenfeld* festékárukereskedő ellen.

Szállitások. A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara irodájában a következő pályázati hirdetmények tekinthetők meg. Spanyol kormányhatóságok: *bányászati szerszámok* és szükségletek s Ovido város *vizvezetékének* az épitése. Győr—sopron—ebenfurti vasut *tölgytalpfák*, a m. kir. posta- és távirda vezérigazgatóság telitésre alkalmas *távirdai fenyőoszlop*, a m. kir. államvasutak gépgyára és az állami vasmüvek igazgatósága *fekete kőszén*, *kovácsszén*, *pirszén*, *barnaszén*, *briquettek* és *bükkfaszén*, a szerb posta- és távirdaigazgatóság *silicium-broncehuzal.*

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Révai* Károly kereskedő *Nagy-Atád*, *Fülep* Sándor B. kereskedő *Balázsfalva*, Hitscher János kárpitos Bécs-Ujhely, *Baumgarten* cég *Eszék*, *Négyessy* Gyula kereskedő *Rimaszécs*, Igra Oser kereskedő Gorlice, Cleri István kereskedő Görz.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 18.— forint pénzben, 18.50 forint áruban. *Bécsben* a kontingentált készáru 19.80 forint pénzben, 20.— forint áruban.

Borjuvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvény-társaság tudósitása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 491 darab, leölt borju 82 darab, növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány 44 darab. Árjegyzések: *Belföldi élő borju* 32—44 krajcártól 41—46—48 krajcárig, elsőrendü ——— krajcárig levonás nélkül, kivételesen — krajcárig, leölt borju 54—60 krajcárig, növendék marha 20—27 krig kilónként, I-ső rendü —— krajcárig. Élő bárány 8—10½ forintig páronkint. — A vásár meglehetősen élénk volt.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósitása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 503 darab, ma-

Grubbe Mária.

(57) — Dán regény. —

Irta: **JACOBSEN J. P.**

Végre a kertbe ment s azt mondta, hogy rendbe szedi azt, amit a lovak az éjjel letiportak. A kertben aztán egyebet tett, leült a kerti házikóba, kezét az ölébe rakta s gondolatokba mélyedve bámult maga elé.

Nyugtalansága egyre nőtt, napról napra erősebben kinozta s szüntelen az lett a legnagyobb mulatsága, hogy a zastrupi erdőben, vagy a kert aljában sétált. Apja is szidta, férje is szidta ezért a szórakozásért, de Mária ugy tett, mint aki süket, nem is felelt a szidalmakra s igy aztán elérte azt, amit akart, hogy sem az apja, sem a férje nem törődött vele többé.

A tüzvész után egy hétre lehetett, hogy Mária megint a zastrupi erdő felé járt s éppen a kerités mentén bandukolt, mikor Sören pillantotta meg. A béres a földön feküdt a kerités mellett, csukott szemekkel. Mellette sarló hevert s a fü köröskörül le volt kaszálva.

Mária egy darabig állt s Sören durva, szabályos vonásait nézte, aztán erős, dagadó keblét, sötét, izmos, eres kezét, amelyet a legény a feje köré kulcsolt. Sören inkább pihent, mint aludt, hirtelen felütötte szemét és meredten nézett Máriára.

Sören megrezzent és attól félt, hogy összeszidják a lustálkodása miatt; Mária arckifejezése azonban meglepte, ugy mikor Mária egy pár szót szólt a melegről s ugy tett, mintha távozni akarna, hirtelen közömbös arcot vágott s a sarlóját kezdte fenegetni. Aztán, mintha az élete függne tőle, olyan buzgalommal dolgozott tovább buzgón, serényen. Csak akkor hagyta abba a munkát, mikor Mária eltünt a bokrok között. Megállt, rátámaszkodott a kaszanyélre s egy darabig Mária után nézett. Aztán egy hirtelen mozdulattal eldobta a kaszát, keresztbe tette a lábát s leült a földre. A száját kitátotta, a könyökét a fünek támasztotta s igy ült csendes önbámulatba merülve s tépelődve a saját csodálatos, nagyon csodálatos gondolataival.

Olyan volt, tisztára olyan volt, mintha valami magas fáról pottyant volna a mező közepére.

A feje zugott, mintha álmok kergetőztek volna benne. — Hej! Bizony Isten, megbabonázta valaki. Ilyen csodálatos érzése még soha sem volt, mint most, amikor ugy zugott, bugott valami a fejében, mintha egyszerre hétfélére is tudna gondolni s sehogysem tud parancsolni az agyvelejének. Minden gondolat ugy támad benne — magától, könnyen, simán, mintha a gondolkodás volna a legkönnyebb dolog ezen a világon.

Milyen furcsán is nézett az az asszony s aztán hogy egy szóval sem dorgálta meg érte, hogy itt hentergett a füben s aludt, — fényes nappal. Hogy nézett a villogó szemével, olyan jóságosan, olyan... ugy, mint a Petersen Jens Trinéje szokta. Az ám, a Trine szokott igy nézni. A nagyságos asszony, — a nagyságos! Hallott ő már ilyet. A nörbecki birtokon történt, hogy a nagyságos asszony megszökött a vadászával, talán az a nagyságos asszony is igy nézett valamikor a vadászra.

A nagyságos asszony! Talán még jó barátságba is kerülhet a nagyságos... Ugy mint a vadász? Sören nem értette a dolgot. Hogy talán beteg? Hogy természetes, hogy betegnek kell lenni, mert hogy ugy ég az arca, ugy dobog a szive s ugy elszorul olykor, hogy alig tud lélekzetet venni.

Egy fenyő csemetét ragadott meg s rángigálni kezdte, de nem tudta kihuzni igy ülő helyzetben; felugrott tehát s egy csavarintással kirántotta a földből, eldobta messzire, aztán kezébe kapta a kaszát s ugy kaszált jobbra, balra, hogy csakugy repült alóla a fü.

A következő napokban Mária gyakran került Sören közelébe, aki mostanában az udvarban foglalatoskodott. A legény mindig valami boldogtalan, zavart, kérdő pillantást vetett Máriára, mintha valami megoldhatlan rejtély nyitját kérné tőle, Mária csak lopva nézett reá s elforditotta a fejét.

Sören nagyon szégyelte magát s attól félt, hogy a többi legények valamiképpen kitalálják, hogy mi bántja. Világéletében nem bántotta még őt semmiféle szenvedély és semmiféle vágy nem zavarta meg világát, holmi fantasztikus remények pedig éppenséggel nem bántották soha. Most meg a jó isten tudja, hogy miért, de nagyon nyugtalan volt s nagyon félt valamitől. Nem is volt olyan lehetetlen, hogy megbolondult, vagy legalább is, hogy egy kissé meghibbant az agyveleje. Az ember utóvégre is sohasem tudhatja, hogy milyen baj szakad rá hirtelenében s ugyancsak fogadkozott, hogy soha többé nem gondol ilyen ostobaságokra. Hiába volt! Egy pár pere mulva megint csak Márián járt az esze. S éppen ez aggasztotta őt legjobban, hogy minden erőfeszités dacára sem tudott megszabadulni ettől a gondolattól, mert eszébe jutott az is, amit Cyprianusról meséltek, akit ha elégettek, ha vizbe fojtottak, mindig visszatért. A szive belsejében mégis csak az a vágy volt a legélénkebb, hogy bárcsak sohasem szabadulna meg ezektől a gondolatoktól, mert ezek nélkül olyan puszta, olyan kietlen volna az élete. De azért sohasem ismerte be önmaga előtt, hogy igy van a dolog, mert szégyelte magát s elpirult, valahányszor arra gondolt, hogy milyen rettenetes őrültség az, amivel tépelődik.

A Sörennel való találkozás után egy héttel, Grubbe Mária a fastrupi erdő egyik nagy fenyőfája alatt ült. Háttal nekitámaszkodott a fa törzsének, ölében nyitott könyv feküdt, de nem olvasott, hanem maga elé bámult s egy nagy, sötét rablómadarat nézegetett, amely lassan repült át a fák sudarai közt.

(Folytatása következik.)

gyar tehén 328 darab, szerbiai ökör 1956 darab, szerbiai tehén 119 db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 132 drb, bika 126 darab, összesen 3164 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalni való ökör 108 darab, fejős tehén 168 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósitás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségü 32.— frttól 35.50 frtig, kivételesen 36.— frt, 100 kilónként élő sulyban, középminőség 29 frttól 31.— frtig, silányabb minőség 26 frttól 28 frtig. Magyar legelő marha jobb minőségü 25 frttól 28 frtig, kivételesen —.— frtig, gyengébb minőségü 20 frttól 24 forintig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségü — frttól —.— forintig, középminőség 29 frttól 32 forintig, silányabb minőség 25 forinttól 28 forintig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőségü 24 forinttól 30.50 forintig, kivételesen — forintig, silányabb minőségü 20— frttól 23 forintig. Bika jobb minőségü 28 frttól 33 frtig, kivételesen — forint, silányabb minőségü 24 frttól 27 frtig. Bivaly 17 frttól 22½ frtig, kivételesen—frt. Magyar tehén 20 frttól 28 frtig, kivételesen — frtig. Tarka tehén 22 frttól 32 frtig. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendü 30 frttól 32 forintig, 350 frttól 370 forintig páronként, közép — frttól — frtig, — frttól — frtig páronként, silányabb — frttól — frtig páronként. Hizlalni való ökör fehér — forinttól — frtig; — frttól — forintig páronkint. Fejős tehén fehér — forinttól — forintig; keresztezett szines 80 forinttól 120 frtig darabonként. Bonyhádi faj 130 forinttól 180 forintig darabonként. Igás bivaly —— forinttól —— forintig. A vágómarha felhajtás 200 darabbal lett volna kisebb a mult hetinél, de miután 250 darab itt lévő szerb ökör nem bocsáttatott a vásárra, mert későn érkezett és nem tarthatta ki az előirt megfigyelési időt, a vásár irányzata szilárd volt s az árak átlag 1 forinttal, sőt helyenként 2 forinttal is emelkedtek 100 kg.-ként. Elsőrendü hizott ökrök árjegyzésében az emelkedés nem nyert látható kifejezést, mert ma gyengébb volt a minőség. Jármos ökrökben jelentéktelen forgalom volt. Fejős tehenek ára változatlan.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1899. évi okt. 11-én. Készlet 380 darab. Érkezett 1125 darab. Összesen: 1505 darab. Eladatott 893 darab. Maradt 612 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 42—44 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 42½—44 krajcárig. 320—380 klgr. sulyban 41——44 krig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 38—40 krajcárig. Malacok 38—40 krajcár különkint. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi juhvásár. A mai juhvásáron a felhajtás 4981 darab juh volt. — Irányzat nagyon lanyha. Árak ½—1 krral hanyatlottak. — Jegyeztetett: I. rendü juh 22—24½ kr. kivételesen 25 kr, kiverési juh 19—21 kr kilogrammja.

Bécsi szurómarhavásár. A mai vásárra felhoztak 3436 darab borjut, 177 darab élő sertést, 519 darab levágott sertést, 430 darab levágott juhot és 59 darab bárányt. Irányzat: Minthogy a felhajtás a mult hetihez hasonló volt, az árak is tartották magukat. A vásár további folyamára az árak kisebb mérvü hanyatlása várható.

Eladási árak: Levágott borju 40—48 krajcáron, elsőrendü ——— krajcáron, élő borju 32—50 krajcáron, kivételesen ——— krajcáron, legelsőrendü 50—54 krajcáron, kiváló minőségü 56—60 krajcáron, fiatal sertés 34—34 krajcáron, levágott nehéz sertés 48—54— krajcáron, könnyü ser-tés ——— kron, elsőrendü süldő 46—54 krajcáron, levágott juh 32—42 krajcaron kilogrammonként. Bárány ——— forint páronkint.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 12.

Nagyobb szállitmányok és bőséges kinálat ellenére az irányzat változatlan maradt. A vásárlásban csak néhány malom vett részt, amelynek következtében csak 12.000 métermázsa buza került a forgalomba változatlan árakon. Egyéb gabonanemüekben a forgalom csekély volt és az árak nem változtak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 200 mm. 79·5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79·5 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 55 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 42½ kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 79·5 k. 8 frt 57½ kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 79.5 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 52½ kr, 200 mm. 78·3 k. 8 frt 42½ kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 37½ kr. 100 mm. 78·5 k. 8 frt 52½ kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 76·5 k. 8 frt 20 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 50 kr, 200 mm. 77·6 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 77·5 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 42½ kr, 100 mm. 77·5 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 40 kr 100 mm. 73·5 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 76 k. 8 frt 50 kr. 100 mm. 75 k. 8 frt 32½kr, 100 mm. 75 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 74·5 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 74·3 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 73 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 75 k. 8 frt 17½ krajcár.

Pestmegyei: 300 mm. 78·8 k. 8 frt 35 kr, 150 mm. 78 k. 8 frt 35 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 35 kr, 100 mm. 76·5 k. 8 frt 27½ kr, 100 mm. 76 k. 8 frt 30 krajcár.

Bánáti: 400 mm. 77 k. 8 frt 40 kr.

Bajai: 2400 mm. 73·8 k. 8 frt 20 kr.

Szilágymegyei: 100 mm. 77 k. 8 frt 25 kr.

Felsőmagyarvidéki: 100 mm. 76·5 k. 8 frt 17½ kr.

Szerbiai: 2500 mm. 78·5 k. 6 frt 90 kr.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 frt 50 kr, 300 mm. 6 frt 45 krajcár.

Árpa: 150 mm. 5 frt 67 kr.

Zab: 200 mm. 5 frt 35 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		kilós	100 kilogramm ára frttól	100 kilogramm ára frtig	kilós	100 kilogramm ára frttól	100 kilogramm ára frtig
tiszavidéki	ó	75	8.10	8.15	79	8.40	8.55
»	»	76	8.15	8.25	80	8.55	8.60
»	»	77	8.25	8.35	81	8.55	8.65
»	»	78	8.35	8.45	—	—.—	—.—
fehérmegyei	»	75	8.10	8.15	79	8.40	8.55
»	»	76	8.15	8.25	80	8.55	8.60
»	»	77	8.25	8.35	81	8.55	8.65
»	»	78	8.35	8.45	—	—.—	—.—
postvidéki	»	75	8.05	8.10	79	8.35	8.50
»	»	76	8.10	8.20	80	8.50	8.55
»	»	77	8.20	8.30	81	8.50	8.60
»	»	78	8.30	8.40	—	—.—	—.—
bánsági	»	75	8.10	8.15	79	8.35	8.50
»	»	76	8.15	8.20	80	8.50	8.55
»	»	77	8.20	8.30	81	8.50	8.60
»	»	78	8.30	8.40	—	—.—	—.—
bácskai	»	73	8.—	8.10	77	8.45	8.55
»	»	74	8.15	8.30	—	—.—	—.—
»	»	75	8.30	8.40	—	—.—	—.—
»	»	76	8.40	8.45	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			kilós	100 kilogramm ára frttól	100 kilogramm ára frtig
Rozs	uj	elsőrendü	—	6.55	6.65
»	»	másodrendü	—	6.40	6.50
Árpa	»	takarmány	—	6.—	6.20
»	»	égetni való	—	5.50	5.60
»	»	sörfőzésre való	—	6.60	7.—
Zab	»	—	—	5.35	5.45
Tengeri	ó	bánsági	—	5.05	5.25
»	»	másnemü	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	11.30	11.80
»	»	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	»	—	—	4.80	5.30

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	8.26—8.24—8.22—8.24—8.22
Buza (1900.) áprilisra	8.72—8.73—8.71—8.70—8.69
Rozs okt6b.	6.59—6.55—6.57
Rozs áprilisra	7.05—7.04—7.03—7.02—7.03
Zab októberre	0.——0.—
Zab áprilisra	5.40—5.38—5.40
Tengeri 1900. májusra	5.18—5.19—5.20—5.18—5.16
Repce augusztusra	—.———.—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	8.19— 8.20
Buza áprilisra (1900.)	8.66— 8.67
Rozs októberre	6.54— 6.55
Rozs áprilisra	6.98— 7.99
Zab októberre	5.17— 5.18
Zab áprilisra	5.38— 5.39
Tengeri szeptemberre	—.———.—
Tengeri májusra 1900.	—.———.—
Repce augusztusra	—.——.—

A budapesti értéktőzsde.

Transvaalban megindult a háboru. A diplomáciai alkudozások csak az előkészületek megtételére szükséges időt előlegezték s most a fegyveres összemérkőzés eredménye fog dönteni. Hogy a háboru váratlan kitörése kellemetlenül érintette a tőzsdéket, nem csodáljuk. Gyenge forgalom mellett az összes nemzetközi értékek lefelé irányultak s gyengén zárulnak.

A déli tőzsde kezdettől végig gyenge maradt. Lanyha irányzatban főleg államvasutak mozogtak, melyek folyton visszaesést tüntetnek fel s oly árban zárulnak, melyet évek hosszu során nem lehetett tapasztalni.

Valuták és ércváltók merevek.

A helyi piac tőkéletesen érdektelen volt, csak elvétve történt itt-ott egy kötés, természetesen az eladók rovására.

A bányapiac szintén gyengébb, mi külföldi befolyásra vezethető vissza. Rimamurányi részvény tegnap óta 9 forinttal csökkent s lanyhán zárult.

Az *előtőzsde* igen lanyha.

Jegyezték: Magyar hitelrészvény 365.50—366.50. Osztrák hitelrészvény 359.50—361.—. Osztrák-magyar államvasut 325.75—326.25. Rimamurányi vasmü részvény 333.——334.—.

A *déli tőzsde* változatlanul gyenge.

Jegyezték: Magyar hitelrészvény 365.—366.—. Osztrák hitelrészvény 359.25—360.10. Osztrák-magyar államvasuti részvény 324.75—326.75. Rimamurányi vasmü 336.——338.50. Közuti vasut 341.——342.— forinton.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 360.30. Magyar hitelrészvény 366.—. Leszámitolóbank 248.—. Rimamurányi vasmü részvény 336.—. Osztrák-magyar államvasut 325.75. Közuti vaspálya 341.—. Városi villamos vasut 184.— forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	375.—
Osztrák hitelintézet	370.—
Magyar aranyjáradék	117.—
Magyar koronajáradék	95.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank	98.—
Magyar jelzálog hitelbank	238.—
Magyar leszámitoló bank	253.—
Rimamurányi vasmü	339.—
Budapesti közuti vasp. részj.	350.—
Déli vasut	72.—
Osztr.-magy. államvasut	341.—
Budapesti bankegyesület	90.—
Fiumei hitelbank r.-t.	89.—
Pesti m. kereskedelmi bank	1415.—
Felsőmagy. bánya- és kohomü	100.—
Kőszénbánya és téglagy. r.-t.	225.—
Salgó-Tarjáni kőszénbánya	323.—
Ujlaki téglagyár	160.—
Magyar cukoripar r.-t.	1054.—
Magyar fém- és lámpagyár r.-t.	100.—
Adria m. kir. tengerhajóz. r.-t.	243.—
Budapesti vill. városi vasut	109.—

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 44.——52.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 52.——56.— forint. Vörös erdélyi —.———.— Vörös bánsági —.———.— forint. Középszemü 60.—64.—. Nagyszemü 69.—72.—. Disznózsir: budapesti 49.——49.50 forint, vidéki —.———.—— frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— városi 4 darabos 41.50—42.— forint, 3 darabos 42.50—43.— forint, füstölt 47.——47.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —.———.— forint. 120 darabos —.———.— forint, 100 darabos 17.75—18.25 forint, 85 darabos 22.——22.50 forint azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50—13.75 forint, 100 darabos 16.50—16.75 forint, 85 darabos 21.——21.25 forint. Szilvaiz: szlavóniai 17.50—18.— forint, szerbiai 16.——16.25 forint azonnali való szállitásra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, október 12. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Tavaszi buza 8.82. Tengeri szeptember—október 5.73. Tengeri május—junius 5.47 forinton.

A bécsi értéktőzsde.

A transvaali háboru kitörése, a külföld bágyadt hangulata és a bányaértékekben való helyi eladások az irányzatot érzékenyen befolyásolták. A zárlat javult Londonra.

Bécs, október 12. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 115.05. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 137.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 98.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.—. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 248.—. Rimamurányi vasmürészvény 334.25. Magyar koronajáradék 93.95. 4%-os Magyar földtetherm. kötvény 92.70. Magyar hitelbank részvény 364.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 161.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 179.80. Magyar kereskedelmi bank 1375.

Bécs, október 12. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 97.95. 4%-os osztrák aranyjáradék 116.40. 1860-iki sorsjegy 135.30. Osztrák hitelsorsjegy 195.—. Angol-osztrák bank 149.50. Bécsi bankegyesület 262.50. Osztrák-magyar bank 900.—. Déli vasut 70.38. Dunagőzhajózási részvény 371.—. Dohányrészvény 133.25. Császári és királyi arany 5.71—. Német bankváltók 59.—. 4·2% ezüst járadék 97.80. Osztrák koronajáradék 98.20. 1864-iki sorsjegy 195.—. Osztrák hitelintézeti részvény 359.75. Unionbank 294.50. Osztrák Länderbank 229.25. Osztrák-magyar államvasut 325.50. Elbavölgyi vasut 249.50. Alpesi bányarészvény 268.75. 20 frankos arany 9.58½. Londoni váltóár 120.90. Bécsi Tramway 425.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, október 12. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalom*ban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 359.37 Magyar hitelrészvény 365.50. Angol-Osztrák bank 149.50 Union bank 262.—, Länderbank 294.50, bankegyesület 230.25, osztrák-magyar államvasut részvény 326.—, északnyugati vasut részv. 70.25, elbavölgyi vasut 249.50, dunagőzhajós részv. 238.—, alpesi bányarészvény 133.—, májusi járadék 337.—, osztrák koronajáradék 269.25, magyar aranyj. 97.95, magyar koronajáradék 93.90 német birodalmi márka készpénz 56.25, ultimóra —.—, török sorsjegyek —.—, rimamurányi vasmü —.— déli vasut —.— dohányrészvény —.—. Napoleon d'or 9.58½ Lombard —.—.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, október 12. (*Tőzsdei tudósitás.*) A tőzsde megnyitásakor kedvezőtlen jelentések érkeztek a külföldi piacokról. Különösen Londonból az aranybánya-kurzusok nagy hanyatlást jelentettek, aminek következtében a londoni tőzsdétől függő papirok erősen estek. Elkedvetlenitette a tőzsdét az olasz járadék és vasuti értékek ujabb hanyatlása is, ugyszintén a Bécsből jelentett lanyhább irányzat, amely erős nyomást gyakorolt az államvasuti részvényekre. A járadékpiac gyönge volt. Vasutak egyenlőtlenek. Lübecki részvények nyomottak a ki nem elégitő szeptemberi kimutatás miatt. A helyi értékek közül a bankrészvények mind gyöngültek. A bányaértékek gyöngébb árfolyamok mellett aránylag ártartók. Magánleszámitolási kamatláb 4⁷/₈%.

Berlin, október 12. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 98.90. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 93.50. Osztrák-magyar államvasut 138.25. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 169.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 190 10. Általános villamossági Edison 249.50. Gelsenkircheni 192.—. Laurahutte 250.60. 4·2% ezüstjáradék 97.40. 4% magyar aranyjáradék 96.75. Osztrák hitelrészvény 224.50. Déli vasut 31.50. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.65.

4% uj orosz kölcsön 99.50. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 91.30. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 148.10. Harpeni 192 60. Az irányzat egyenlőtlen.

Hamburg, október 12. (*Zárlat.*) 4.2% ezüstjáradék 97.30. 1860. sorsjegy 139.—. Déli vasut 31.50. 4% osztrák aranyjáradék 98.50. Osztrák hitelrészvény 224 70. Osztrák-magyar államvasut 138.50. Olasz járadék 91.15. 4% magyar aranyjáradék 96.75. Az irányzat szilárdult.

Frankfurt, október 12. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 98.80. Magyar koronajáradék 93.60. Osztrák-magyar bank 149.10. Déli vasut 31.70. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.90. Bécsi bankegyesület 132 50. Villamos részvény 147.90. 3%-os magyar aranykölcsön 81.50. 4·2%-os ezüstjáradék 97.25. 4% magyar aranyjáradék 96.55. Osztrák hitelrészvény 224.90. Osztrák-magyar államvasut 139.20. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 169.35. Párisi váltóár 80.95. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 272.—. Az irányzat gyenge.

Páris, október. 12. (*Zárlat.*) 3% francia járadék 100.52. Olasz járadék 91.70. Osztrák-magyar államvasut 698.—. Francia törleszth. járadék 99.65. 4% magyar aranyjáradék 98.—. Török dohányrészvény 292.—. Osztrák Länderbank —.—. 3½% francia járadék 102.50. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—. Déli vasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék 98.—. Ottomanbank 551.—. Párisi bankrészvény 1054.— Alpesi bánya részvény —.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 12. A sertésüzlet irányzata kellemesebb.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Öreg közép páronkint 300–340 kilogrammig terjedő sulyban ——— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 42—42½— krajcárig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 43½—44 krajcárig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 44½—45 krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —.— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 42—42½ krajcárig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 42½—43— krajcárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 43—44 krajcárig.

Sertésletszám: 1899. okt. hó 10. napján volt készlet 37.282 darab, 1899. október hó 11. napján felhajtatott 1069 darab, 1899. évi október hó 11. napján elszállittatott 521 darab, 1899. október hó 12. napjára maradt készletben 37.830 darab.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, október 12.

A brit szigetek és Norvégia között egy uj depresszió jelent meg, amely erősen sülyesztette a légnyomást az egész kontinensen, ugy hogy a magas nyomás Erdély és a Fekete-tenger közötti kis területre zsugorodott össze. Ezenkivül egy másodlagos depresszió látszott fejlődni az Adria felett.

Eső Skótországban és Norvégiában — az északi cyklon hatása alatt — esett jelentékenyebb mérvben, továbbá a genuai öböl környékén és Franciaország nyugati tengerpartján. Egyebütt az idő száraz és Magyarországot kivéve borus, vagy ködös.

Hazánkban az idő általánosan száraz és derült. A hőmérséklet emelkedett s 0 fok alatt ma reggel csak Erdélyben van. (Legmelegebb a Balaton környékén van, 8 C° körül, leghidegebb Szebenmegyében —2° körül.)

Kilátás: Nyugatról nagyobbodó felhőzettel egyelőre még száraz idő várható, legfeljebb az ország nyugati szélén, illetve a tengerpart környékén esővel.

Vizállás.

		okt. 12. méter	okt. 11. méter			okt. 12. méter	okt. 11. méter
Inn	Schärding	1.45	1.55	Tisza	M.-Sziget	0.60	0.65
Duna	Passau	2.82	2.79	„	Tekeháza	0.50	0.70
„	Linz	0.12	0.29	„	V.-Namény	1.06	0.—
„	Bécs	0.18	0.37	„	Tokaj	2.76	2.68
„	Pozsony	2.65	2.79	„	Tisza-Füred	2.20	2.66
„	Komárom	3.18	3.14	„	Szolnok	2.38	1.70
„	Budapest	2.85	2.81	„	Csongrád	2.12	1.35
„	Paks	2.45	2.46	„	Szeged	2.38	2.06
„	Mohács	3.79	4.00	„	Török-Becse	2.32	2.31
„	Gombos	4.75	4.90	„	Titel	3.94	4.02
„	Ujvidék	4.37	4.64	Ondova	Bártfa	0.35	0.30
„	Pancsova	3.62	3.66	Topolya	Hoór	0.52	0.50
„	Orsova	3.69	3.—	Bodrog	Zemplén	2.16	2.36
Morva	Magyarfalva	0.98	1.03	Sajó	Zsolca	2.20	2.80
Vág	Zsolna	0.70	0.—	Hernád	H.-Németi	0.72	0.79
„	Trencsén	0.58	0.64	Berettyó	Margita	0.60	0.62
„	Szered	0.84	0.92	„	B.-Ujfalu	0.34	0.50
Rába	Sz.-Gotthárd	0.20	0.20	Körös	Csucsa	0.—	0.10
„	Sárvár	0.29	0.31	„	N.-Várad	0.28	0.37
„	Győr	2.67	2.65	„	Belényes	0.58	0.68
Dráva	Pottau	0.—	0.—	„	Tenke	0.44	1.54
„	Zákány	0.20	0.34	„	Gurahonc	0.42	0.60
„	Barcs	0.84	1.13	„	Borosjenő	0.30	0.56
„	Eszék	2.35	2.37	„	Békés	3.56	3.40
Mura	M.-Szerdah.	0.80	0.—	„	Gyoma	3.88	3.76
Száva	Zágráb	1.46	1.72	Maros	Gy.-Fehérvár	0.46	0.62
„	Sziszek	5.10	5.90	„	Branyicska	0.36	0.89
„	Mitrovica	0.—	3.63	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.76	0.76	„	Arad	0.68	0.66
„	Szatmár	1.38	1.80	„	Makó	0.46	0.40
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.—	Temes	K.-Kostély	0.64	0.72
Latorca	Munkács	0.10	0.14	Béga	Kiszetó	1.85	0.90
Laborca	Homonna	0.—	0.—	„	Temesvár	0.14	0.27
Ung	Ungvár	0.—	0.—	„	Becskerek	0.60	0.—

Arcképek.

I. FERENC JÓZSEF apostoli királyunk

O csász. és kir. Felségének arcképe.

Legfinomabb kivitelü fényképmásolatban.

A kép kétféle nagyságban kapható, 1.88 cm. hosszu, 70 cm. széles (a karton beszámitásával). Megrendelési ára 12 frt. Csomagolási dij 60 kr. 2. Ugyanaz kabinet alakban 1 frt.

Ő cs. és kir. Felségének legfinomabb rézkarc kivitelü képe 60—80 cm. nagyságban. Ferraris Arthur festőmüvész eredetije után. E képet a nm. vallás és közokt. m. kir. miniszter 913...897. eln. sz. alatt az összes tanintézeteknek megszerzésre ajánlotta.
Ára 6 frt. Csomagolási dij 60 kr.

ERZSÉBET királyné O cs. és kir. Felségének legszebb arcképe.

Legfinomabb kivitelü fényképmásolatban.

A kép ötféle nagyságban kapható. Az 1. sz. formatum méretei (a karton beszámitásával) 88 cm. hosszu, 70 cm. széles. Megrendelési ára 12 frt. Csomagolási dij külön 60 kr. A 2. számu formatum méretei (a karton beszámitásával) 65 cm. hosszu, 48 cm. széles. Megrendelési ára 6 frt. Csomagolási dij külön 40 kr. A 3. sz. formatum méretei (a karton beszámitásával) 48 cm. hosszu, 32 cm. széles. Megrendelési ára 4 frt. Csomagolási dij külön 30 kr. 4. Kabinet alakban 1 frt. — Nyomdai kivitelben 42—48 cm. nagyságban 10 kr.

Megrendelhető
a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában
József-körut 18. szám.

Patyi Testvérek Butor-áruháza.

Budapest, Kerepesi-ut 9/a., földszint és I. emelet, Pannonia-szálló mellett.

Nagy választék, kizárólag szilárd hazai gyártmányu asztalos és saját készitményü kárpitozott butorokból, minden versenyt és hirdetett árakat felülmuló olcsó árakon. Teljes lakásberendezések, menyasszonyi kelengyék és szálloda-butorzatok 2 évi jótállás és felelősség mellett szállittatnak.
Tévedések elkerülése végett cégünkre és cimünkre figyelni kérjük. Diszes butor-album 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg.

Aranyhal-akváriumkedvelők

figyelmét felhivjuk

Bartmann G. egyetemes haleleségére,

amely Németország első tekintélyeinek véleményezése szerint, mivel hosszu évi szakférfiui kutatás alapján 14, nagyobbrészt a vizi és rovarvilágból vett természeti anyagból van összeállitva, **az egyetlen reális és célszerü** eleség aranyhalak, csuka fajtáju, valamint az összes finomabb akváriumhalak etetésére. Nem zavarja a vizet, a halaknak szinpompát, virgoncságot, növekedést ad és külömb a kereskedelemben előforduló, összes, nagyobbrészt nem reális hal-eleségszereknél. Kérem a m. t. közönséget, sziveskedjék az eredeti dobozokon kitüntetett nevemre pontosan ügyelni és kizárólag csakis ezt kérni.

BARTMANN G. halászati igazgató, **Wiesbaden.**
Államilag kitüntetve.
Árusitó helyek Budapesten:
Lux Mihály drogéria, **Muzeum-körut 7. sz.**
Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Watterich Arnold, Dohány-utca, Utasi Ferenc, Andrássy-ut és Roth Mór, Winkler Nándor, Forgó és Tsa üveges boltjaiban. Egy doboz ára 15 kr.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERÜ UTMUTATÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férflerő. — VIII. Női magtalanság. IX. A ivarszervek megbetegedésének főtényezője prostitució.

Gummi

Valódi párisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.

Gummi és halhólyag tucatonkint . .	1 frttól 6 frtig
Párisi női szivacska	2 „ 6 „
Irrigator	1.80 „ 5 „

Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint vezetővel 1.80 frttól 2.50 frtig. Szabad. havibaj elleni kötelék „Diana-öv“ 3.50 krttól 5 frttig. — Gyüjtemény uraknak 3 frttól 10 frtig. **10 frtnyi megrendelésnél 15% árkedvezmény.**
Megrendelések pontosan es diszkréten eszközöltetnek.
KELETI J. cs. és kir. szab. kötszer-gyártó Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Külön bejárat az udvarból. ✿ Árjegyzék ingyen, zárt boritékban.

Eppen most jelent meg!

Peterdi Sándor:

Jefte leányai

és egyéb

ELBESZÉLÉSEK.

Bolti ára 1 frt.

Megrendelhető:
a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában
József-körut 18. sz.

EGYETEMES REGÉNYTÁR

a legkiválóbb hazai és külföldi regények gyüjteménye. Egy-egy kötet ára csinos vászonkötésben 50 kr. Jegyzéke az Egyetemes Regénytár eddig megjelent köteteinek.

Gyarmathyné. Asszonyokról asszonyoknak ...	—.50
Gyp. A szeleburdi ...	—.50
Haggard Rider. „Ő.“	1.—
Haggard Rider. Salamon király kincse	1.—
Haggard R. Ismeretlen ország ...	1.—
Herczeg F. Fenn és lenn ...	1.—
Herczeg F. Simon Zsuzsa ...	1.—
Herman Ottóné. Knopfmacher ...	—.50
Heyse P. Felejthetetlen szavak ...	—.50
Hungerford Mrs. Kis hercegnő ...	—.50
Hungerford Mrs. A kis hóbortos ...	—.50

Megrendelhető a
‚Budapesti Napló‘
kiadóhivatalában,
József-körut 18.
2 frtig terjedő megrendelések csakis az összeg előleges beküldése ellenében teljesittetnek.

M. k. államvasutak. 141207/99. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az 1900. években kisebb mennyiségekben szükséges mühelyi faanyagokat biztositani óhajtván, azok szállitására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szükséges mennyiségek a következők:

1. 13.0 m^3 erdei bükkfa deszka,
2. 6.1 m^3 (260 drb) emelőfa szilfából vagy gyertyánfából,
3. 117.8 m^3 válogatott lucfenyőfa,
4. 2.3 m^3 (180 drb) feszitőfa szilfa v. gyertyánfából,
5. 187.0 m^3 diófapalló,
6. 88.0 m^3 erdei bükkfapalló,
7. 20.0 m^3 gyertyánfapalló,
8. 150.0 m^3 hársfapalló,
9. 49.6 m^3 (340 drb) lucfenyőpalló,
10. 175.0 m^3 nyárfapalló és
11. 16.1 m^3 (250 drb) kemény szálfa, kizárólag szilfából.

Az ajánlatok f. évi október hó 28-án déli 12 óráig beterjesztendők, a bánatpénz pedig október hó 27-én déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál teendő le.

A részletes pályázati felhivás, nemkülönben az ajánlattételre használandó ajánlati ürlapok, melyekben az előreláthatólag szükséges méretek és az azokból biztositandó mennyiségek vannak felsorolva, alulirt igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73/75. sz. II. emelet 43/a) és valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthetők, — illetőleg ott megszerezhetők.

A 122291/96. sz. általános, valamint mühelyi célokra szükséges fák szállitására vonatkozó és 82144/98. sz. a. érvényben levő uj különleges szállitási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárunknál (Andrássy-ut 73—75) a vételár (általános feltételek 25 kr., különleges feltételek 15 kr) lefizetése mellett beszerezhetők, de posta utján is kaphatók, ha a vételáron kivül postaköltség fejében 10 kr. nevezett nyomtatványtárhoz beküldetik.

Budapest, 1899. évi szeptember hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Utánnyomás nem dijaztatik.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság,
148260 / 39363 CV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Kolozsvár	állomáson	1899.	október	hó	16-án
Pápa	„	„	„	„	16 „
Zágráb	„	„	„	„	17 „
Brassó	„	„	„	„	17 „
Arad	„	„	„	„	18 „
Pozsony	„	„	„	„	18 „
Miskolc göm. p. u.	„	„	„	„	19 „
Budapest Dunapart	„	„	„	„	19 „
Debrecen	„	„	„	„	20 „
Szeged	„	„	„	„	20 „
Csaba	„	„	„	„	23 „
Győr	„	„	„	„	23 „
Pécs	„	„	„	„	24 „
Nagyvárad	„	„	„	„	24 „
Temesvár Józsefváros	„	„	„	„	25 „
Veszprém	„	„	„	„	25 „
Nagy-Szeben	„	„	„	„	26 „
Budapest ny. p. u.	„	„	„	„	26 „
Kassa	„	„	„	„	26 „
Szatmár	„	„	„	„	27 „
Szabadka	„	„	„	„	27 „
Fiume	„	„	„	„	27 „
Eszék	„	„	„	„	30 „
Kecskemét	„	„	„	„	30 „
Budapest Józsefváros	„	„	„	„	31 „

Budapest, 1899. október hó 1-én.

Az igazgatóság.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1899. évi október hó 13-án.
Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.
Péntek, 1899. évi október hó 13-án.
Lear király.
Szomorujáték 5 felvonásban Irla: Shakspere, forditotta Vörösmarty Mihály.
Személyek:

Lear	Szacsvay	Édmund	Gyenes
Francia király	Horváth	Aggastyán	Csabi
A fejedelem	Iván fi	Orvos	Abonyi
Cornwall	Bakó	Bolond	Vizvári
Alban	Somló	Curan	Faludi
Kent	Bercsényi	Goneril	Jászay M.
Gloster	Egressy	Regan	Szacsvayné
Edgard	Mihályfi	Cordélia	P. Márkus

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHAZ.
Péntek, 1899. évi október hó 13-án.
Először:
Blaha Lujza asszony mint vendég.
Boris.
Eredeti népszinmü 3 felv. Irta Almási Tihamér.
Személyek:

Csató	Szabó	Julcsa	Gazsi
Felesége	Siposné	Kollár	Szirmai
Boris	Blaha L.	Váczi	Vidor

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.
Péntek, 1899. évi október hó 13-án.
Másodszor:
Kis Eyolf.
Szinmü 3 felvonásban. Irta: Ibsen Henrik. Forditotta: Lándor Tivadar.
Személyek;

Allmers	Gál	Asta	B. Lenkei H.
Rita	K. Szerémy G.	Borgheim	Góth
Eyolf	Halász I.	Patkánykisasszony	Hunyady

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Péntek, 1899. évi október hó 13-án.
L. Komáromi Mariska asszony fellépésével.
Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából irták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emánuel.
Személyek:

Monaóh	Szilágyi	Szulamit	Komáromi
Áron	Mátrai	Abigail	Ledofsky
Absolon	Beöthy	Cingitang	Rózsahegyi

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.
Péntek, 1899. évi október hó 13-án.
Zárva.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, bérlő.
Pénztárnyitás 7, — kezdete pont 8 órakor.

! Aquamarinoff !
a legjobb orosz ének- és tánc-csoport
Miss Milly Capell
szenzációs sportjelenet,
Blank Henrik
ventroloquista.
Mr. Roberts
equilibrista,
Előleges jelentés: Vasárnap, október 15-én délután 4 órakor először:
„ESZTER,“
bibliai melodráma.
Hétfőn, október 16-án fellépte a nemzetközi varieté divának
„Parnes Dora k. a.“
Előkészületben: Der Weiberfeind, operett 1 felv. Ph. Silber-től,
A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik. a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készittettek
Elővételi jegyek **Weiss A.** nagy szivartőzsde IV., Károly-körut 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

BUTOR részletfizetésre!
Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházférfiak, valamint más hitelképes egyének **kedvező fizetési feltételek** mellett kapnak **szilárd gyártmányu asztalos- és kárpitozott butorokat.**
Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.
Árjegyzéket 25 kr. levéljegy beküldése ellen bérmentve küld fentt cég B. osztálya. 5167

Ehm János èttermei a Nemzeti Szinház épületében
Ma és mindennap **Bandi Marci és fiai** kedvelt zenekara hangversenyez.
(azelőtt Szikszay Ferenc).
Szinház után friss étlap.

MERCUR
BANK- ÉS VÁLTÓ-ÜZLET R.-T.
Budapest, V., Dorottya-utca 12.
Az V. m. kir. szabad.
osztálysorsjáték
első huzása
már november 16-án és 17-én lesz.
E huzáshoz érvényes sorsjegyek kaphatók a következő eredeti árakon:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
6 frt	3 frt	1 frt 50 kr.	75 kr.

Rendelések pontosan intéztetnek el.

Sneidig egyenruhákat
készit
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

GYEREKRUHÁT
és fehérnemüt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készit
FRIEDMANNÉ HERZ IRÉN
Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

!! Jó és olcsó !!

1 vég legj. **ing-siffon**, 20 m. hosszu, 80 cm. széles	frt	4.—
1 „ legjobb **czérnavászon**, 23½ m. hosz, 80 cm. sz.	„	6.20
1 „ szintartó **oxford** ingekhez, 24 m. „ 80 „ „	„	4.30
1 „ **női szoknya**, mosható, 90 cm. sz. 24 cm. hosz.		—.55
1 tucat **batiszt-zsebkendő**, 48×48 nagy		1.20

Louisiana-posztó
fehér, puha fehérnemü-szövet, határtalan erős 1 vég 20 m. hosszu, 90 cm. széles ... 5.40.
Ágynemüt, házban kész, vászonak, flanelleik, ruhabarchentek, pique-barchentek, törülközők, asztalkendők és ágyfehérneműket csak jó, szolid minőségben szállit utánvétlel:
Kraus József vászonárugyára,
Nachod, Csehország.
Minták ingyen, **12 frton** felüli rendeléseknél 2% cassa-sconto.

Chrysantèheme asszonyság.
Irta:
Pierre Loti.
Francia eredetiből forditotta:
Ifj. LONYAY SÁNDORNE.
Ára 1 frt 20 kr.
Megrendelhető:
a Budapesti Napló kiadóhivatalában,

FOLIES CAPRICE
VI., Révay-utca 18. sz.
Ma
„Menachem álmai“
énekes játék ballettel Leitner H.-től, zenéje Kmoch A.-tól.

Ágoston remete	Schönberg ur
Menachem, damaszkusi zsidó	Rott ur
Sára, felesége	Weissné

Ezt megelőzi:
„Családi dráma“
tragikus kimenetelü bohózat. Irta: H. H.
Továbbá ballettársaság fellépte a
Enriquetta Holzer
L'école de l'abbé,
ballett némajáték:

A hozzánk beérkezett sok elismerő levél közül egynek másolatát alantabb közzé teszszük.
Hecht-Bankháznak,
Budapest, Ferenciek-tere 6.
F. év október hava 1-ső napján vettem decses érte sitését, melyben tudomásomra adja sorsjegy kihuzását, habár nem nagy nyereménynyel is, engedje igen tisztelt cég, hogy mint résztvevő játékos kifejezést adjak mély köszönetemnek a szolid és pontos kiszolgálásért. — Ily pontos és gyors kiszolgálást sehol sem tapasztaltam. Felkérem, hogy Simon Albert barátomnak küldjön a 90000 felüli számokból 2 drb ½ különböző számu sorsjegyet, — ezenkivül nekem is még 1 drb ½-ot a 10000 felüli számokból. — Küldöm a nyerősorsjegyet s kérem a nyereményből sorsjegyeim árát levonni. Maradok tisztelettel
Henter András.
Felső-Csernáton, 8993. h. sz.

Csakis intelligens és jó referenciákkal rendelkező **képviselőket** keres egy nagy társaság minden helyen
acetylen világitási
berendezések létesitésének közvetitésére. Gázfejlesztő készülékeink az eddigieket mind felülmulják és a gázt teljesen megtisztitják ugy, hogy az égésnél füst, ártalmas gőzök és büz nem keletkezik. Robbanás veszélye teljesen ki van zárva. Ajánlatokat referenciák megnevezésével kérünk **„Magas jutalék“** jelige alatt e lap kiadóhivatalába.

Ki ne volna kivánczi a jövőjére?
Mit rejt magában a sors számunkra, mi fog történni velünk késő évek multán?
A cigány-jósnő
a kártyahuzás és kártyavetés müvészete
belé enged pillantanunk a titokzatos jövendőbe. Nemcsak **érdekes** és **tanulságos**, hanem **mulattató** könyv is.
Leányok, asszonyok kedvelt szórakoztatója
Ára szines borítékban 50 kr.
Felette érdekes:
A fölülmulhatlan ezermester
büvész-kamrája.
Mindenféle érdekes büvészi mutatványokkal.
Ára 30 kr.
Megrendelhetők
a Budapesti Napló kiadóhivatalában.
A portó előleges beküldésekor a könyv bérmentve küldetik.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

ARPÓ HIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK felvétetnek a **BUDAPESTI NAPLÓ** részére **a kiadóhivatalban József-körut 18.,** *valamint a következő dohánytőzsdékben:*

Breuer nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdé-ében, Kecskeméti-utca 14.

Október 4.
Nem birom feledni s szivem megszakad a barattól: beleőrülök, ugy imádom. Ha nem nyujt reményt, leszámolok az életemmel. 5104

Október 4.
J'embrasse vos petites mains vos charmants yeux ma douce beauté! Écrivez bientôt! 5101

Undine!
Miért nem irsz, ha szeretsz irj gyakrabban, ne félj elégetem minden leveledet. Számtalanszor csókol a te hü pillangód. Mi bajod lehet? Ird meg ugy szeretsz-e mint akkor. 5102

Állást
keres egy fiatal ember, a ki a könyvvitelt, a magyar és német levelezést tudja és bármily irodai teendőket elvégez. Négy esztendeig egy budapesti malomban volt alkalmazva s a legjobb ajánlatokkal rendelkezik.

Ingyenes
esti tanfolyamok megnyitása a francia, angol nyelvben és kereskedelmi levelezésben, külön csoportokban kezdők és haladók számára. Beiratási díj 3 frt. Jelentkezések „Labori" alatt a kiadóba cimzendők. 5103

Egy uj francia kerékpár
olcsón eladó. Cim a kiadóban. 5105

Keresek
francia nyelvből és keresk. számtanból való leckeórák adásához kereskedelmi iskolai tanárt vagy tanárjelöltet, ki a fenti szakmákban különösen jártas. Ajánlatok „Á. G." alatt a kiadóba kéretnek. 2595

Nagyobb vidéki
városban, activ vagyonnal biró önálló, 25 éves kereskedő, házasság céljából, óhajtana megismerkedni izrael. lánynyal. Házassági ügynökökkel szintén értekeznék. Cim „5000" a kiadóhivatalba, bonnan a leveleket cimemre továbbitják. 5100

Délnek fekvő egészséges száraz utcai és udvari lakások a **Vámház-körut** közelében — szobaurak részére való bérbeadásra rendkivül alkalmasak, november hó 1-sejétől kezdve olcsón kaphatók: Cim a kiadóhivatalban. 5096

Köznép-osztály,
Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.
ROTHBERGER JAKAB
Kristóf-tér 2. I-ső emelet

Papirkereskedőknek! Egy kiváló nagy papirfogyasztási vidéken világos nagy raktár helyiség november hó 1-sejére kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 5098

Az egyetem, technika és a klinikák közelében fekvő modern berendezésü házban több lakás **célszerü becsztással hónapos szobák bérbeadására** november hó 1-sejétől jutányos áron kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 5099

A központi vásárcsarnok közelében egy tágas és világos bolthelyiség terjedelmes pinceraktárral együtt november hó 1-sejétől jutányos áron kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5099

Jó forgalmu
kóser baromfi és libazsir nagyban és kicsinyben üzlet a tulajdonos megbetegedése folytán olcsón eladó. Ajánlatokat „K. M." jeligével a kiadóhivatal továbbit. 2594

Ügyes szabónő
sok évi gyakorlattal, elvállal ruhavarrást a legegyszerübbtől a legelegánsabbig, — ugyszintén egész kelengyéket mérsékelt ár mellett. Cime a kiadóhivatalban. 2592

Szobát keresek
butorozva, külön bejárattal, az Aréna-ut vagy István-ut közelében. Lakbér megemlitésével kérek C. Gy. jeligés levelet e laphoz. 2591

Bolti szolga
vagy bármily más foglalkozást keres egy volt épitő iparos, ki egy baleset folytán több ideig munkaképtelen volt. Nagyon hálás lenne egy szegény családapa, ha egy ilynemü álláshoz segitené valaki. Cime a kiadóhivatalban. 2593

Varrónő
ajánlkozik fehérnemü és ruha javitásra. Cime a kiadóhivatalban. 2590

Különbejáratu
butorozott szoba a Vörösmarty-utcában azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2588

Egy jó irásu
Egy jó irásu fiatal ember, ki hosszabb ideig egy tüzifa és szénnagykereskedésben működött, állást keres. Cime a kiadóhivatalba megtudható. 2587

A főlépcsőházból
nyiló elegánsan butorozott utcai szobák, fürdőszoba használattal három vagy négy fiatalembernek teljes ellátással kiadó. — Cim a kiadóhivatalban. 2582

Füszer és csemege
üzlet a legélénkebb utcájában a fővárosnak, italmérési joggal, szépen berendezve, családi ügyek miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2580

Nevelői
vagy bármilyen irodai munkát elvállal fiatal jogász. Cim a kiadóban. 2559

Intelligens
ügyes comptoirista nagyobb vállalatnál alkalmazást keres. Szives megkeresések „S. I." jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2568

Rövid fekete
zongorát keresek megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Rövid zongora" jeligével e laphoz kérek. 2560

Koser husfüstölde
a legélénkebb helyen, bor és sör engedélylyel, hol intelligens urak délben és este étkeznek, azonnal eladó. Levelek „jó üzlet" jelige alatt a kiaóbda kéretnek. 2515

Ügyes szabónő
ajánlkozik házakhoz és házon kivül is mérsékelt dijazásért. Cim a kiadóban. 2341

Olcsó telek eladó.
Pest közelében 1500 □-öl telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cim a kiadóhivatalban. 2537

English lessons.
Angolul tanulni óhajtóknak kitünő gyakorlattal biró született angol tanitó áll rendelkezésükre mérsékelt áron. Methodusa igen célszerü és érdekes, miáltal tanitványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátitják emlitett nyelvet. Próbaleckét is ad. Leveleket „Mr. Scott" jeligével kér e laphoz. 6725

Bernátfalván
(Pusztapéterin) 1500 □-öl telek kuttal együtt sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2536

Vetőgép
17 soros Nicholson-féle egészen jó karban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2542

Tanárjelölt
korrepetitori állást keres, elmenne helyben nevelőnek is. Cim a kiadóban. 2556

Distingvált
izlésü **divatárusnő** modell kalapok és átalakitások elkészitését elvállalja. Cim a kiadóhivatalban, vagy leveleket „divatárusnő" jeligével továbbit a kiadóhivatal. 4993

Ügyes varrónők
állandó foglalkozást találnak. Cim a kiadóban. 2579

Virágzó fatelep
eladó Budapesthez közel, vasutállomás közelében. A telep 2000 □-öl területen fekszik, rajta uj, nagy lakóház, magtár, góré, cselédlakás. Forgalom évi 26—30,000 forint. Cim a kiadóhivatalban. 2566

4000 □-öl telkek, □-öle 3 forintjával a kelenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi **viszonyok folytán eladók.** Venni szándékozók ajánlatait „Br. V." jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbit.

Gimnáziumi érettségire előkészitek legalább VI. középiskolával birókat.
Kereskedelmi érettségire legalább IV. középiskolával birókat.
Bővebb felvilágositást nyujt
Szimányi S.
nyug. tanár és igazgató
BUDAPEST,
VI., Andrássy-ut 51. sz.

Egy utcai szobát keres egy tiszt. nő a VI. kerületben 15-ére. Levelek „H. N." jeligével kérek e lap kiadóhivatalába. 5087

Zeneakadémiát végzett uri leány cimbalom órát ad. Cim a kiadóhivatalban. 2585

Mahagoni és zöld szinben: iró, dolgozó, dohányzó, zsur, kártyázó és fantasie asztalok, fali- és álló etágerek, oszlopok, florentini és velencei tükrök, keretek, órák, szobrok, consolok, ülőkék, olajfestmények, acélmetszetek, aquarellek, pálmaedények, porcellán, majolika és bronz nippek, asztalkás lámpák selyemernyővel és fémasztalkák teljes kiárusitása végett 20—25 százalék kedvezményes árban adatnak el. Hegedüs Zsigmondnál Andrássy-ut 56. Dus választék lakodalmi ajándékokban.

Köhögésnél, rekedségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Első budapesti Kávémagazin székküldési osztálya
kávé
Elvámolva és bérmentve. Postán utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldésével
4½ kg. Kuba, Mocca, Java, Gyöngy 6.50
¼ kg. Császár kev. tea 1.50
¼ kg. Karaván tea 1.40
¼ kg. Törmelék tea —.90
1 kg. Takarék kávé —.80
Pénteken és szombaton a maradék és kirostált kávék eladása pörkölve ½ kgr. —.60
Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u. 4.

Zálogházi cédulákat veszek.
Eladok
13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, arany férfiláncok kőlógóval, grammja 85 kr., massziv arany gyűrük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.
Grünberger Ármin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23
Harisbazár.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Őszi felöltő 8 frt, loden öltözetek minden szinben 15 frt, mindig raktáron vannak. Rothberger Jakab cs. és kir. udvari szállitónál Budapesten, IV., váci-utca 23. Használt ruhák ujakra kicserélteknek és a legmagasabb árban beszámittatnak. 8457

Gyümölcsöt,
a legnemesebb faju uradalmi termést, mely télen át tartós, a következő árak mellett szállitok utánvéttel:
100 db szercsika alma 2.—
100 db jeges alma 2.—
100 db bőr alma 2.—
100 db óriás (citrom izü) 3.—
100 db császárkörte 2.50
100 drb „ a legn. fajtából 3.—
Ezeket a gyümölcsfajokat **suly szerint is szállitom,** és pedig: a fent jelzett almákat 16 krjával klgr.-ként, a körtéket 24 krjával klgr.-ként.
Rendelményeknél kérem az utolsó vasuti állomást is megnevezni.
Perlesz Fülöp Mohácson.

KÖSZVÉNY (Rheuma) biztos gyógyulás a **dr. Szana-féle Rheuma-gyógyruha** által.
Karra 1.20, lábra 1.50, térdre és lábszárra 1.50, vállra 1.20, hátra 1.80, ing 4.20, nadrág 4.50. Tudományos orvosi fejtegetés a berlini „Zeitschrift für Krankenpflege"-ban (1898.) Számos elismerő oklevél orvosoktól és gyógyultaktól.
Árjegyzéket ingyen küld a Nemez-gyár Részvénytársaság Temesvár 3l. sz. 3l.
Budapesten: **Weber és Tsa,** Erzsébet-körut 19.

Már megjelent! Jókai Mór: Öreg ember nem vén ember.
„Képzelt regény négy részben" cimü legujabb müve. **Ára 1 frt 60 kr.,** mely összeg előleges beküldése esetén bérmentve küldetik.
Kapható:
a Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körut 18. szám.

Hatsek Ignác Megyei térképeinek részletes jegyzéke.
Méretük: 1:500,000
Egyes térképek ára

Sz.		kr.
1.	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye	30
2.	Bács-Bodrog	30
3.	Nógrád	20
4.	Hont	15
5.	Bars	15
6.	Zólyom	15
7.	Liptó	20
8.	Árva	20
9.	Turóc	20
10.	Trencsén	30
11.	Nyitra	30
12.	Pozsony	30
13.	Komárom	15
14.	Esztergom	15
15.	Moson	20
16.	Győr	15
17.	Sopron	15
18.	Vas	20
19.	Zala	30
20.	Veszprém	20
21.	Fehér	20
22.	Somogy	20
23.	Tolna	20
24.	Baranya	30
25.	Jász-Nagy-Kun-Szolnok	30
26.	Heves	15
27.	Borsod	20
28.	Gömör és Kis-Hont	20
29—30.	Abauj-Torna	30
31.	Szepes	15
32.	Sáros	15
33.	Zemplén	20
34.	Ung	15
35.	Bereg	15
36.	Ugocsa	15
37.	Máramaros	20
38.	Szatmár	20
39.	Szilágy	20
40.	Szabolcs	30
41.	Hajdu	15
42.	Bihar	30
43.	Békés	15
44.	Csongrád	20
45.	Csanád	20
46.	Arad	20
47.	Torontál	30
48.	Temes	30
49-50.	Krassó-Szörény	30
51.	Hunyad	20
52.	Szeben	15
53.	Alsó-Fehér	15
54.	Torda-Aranyos	20
55.	Kolozs	30
56.	Szolnok-Doboka	20
57.	Beszterce-Naszód	15
58.	Csik	30
59.	Maros-Torda	20
60.	Udvarhely	15
61.	Nagy-Küküllő	20
62.	Kis-Küküllő	20
63.	Fogaras	16
64.	Brassó	20
65.	Háromszék	20
66.	Fiume város és ker.	15
67.	Fiume m.	15
68.	Zágráb m.	20
69.	Varasd	15
70.	Körös	15
71.	Belovár	15
72.	Pozsega	15
73.	Verőce	20
74.	Szerém	15
75.	Péterváradi ker.	15
76.	Bródi kerület	15
77.	Gradiskai kerület	15
78.	Báni kerület	15
79.	Ogulin-Szluini ker.	20
80.	Lika-Otocsányi ker.	20
81.	Magyarország átnézeti térképe	20

E térképeket a közokt. minisztérium az összes iskoláknak 1879. évi 14569. számu rendeletével használni ajánlotta

Az egész 81 térképből álló atlasz, ha egyszerre rendeltetik, diszkötésben 12 forint előfizetési áron adatik és 1 forintos havi részletre is szállittatik.
Megrendelhető a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalában **Budapesten,** VIII. ker., József-körut 18.

Szegheőné S. Lujza *nevelőnőket, bonneokat és gyermekkertésznőket elhelyező intézetét* f. é. november hó 1-től **VI., Dessewffy-utca 22. sz. alá. I. emelétre** helyezi át és kéri a tisztelt közönséget, tartsa meg a 10 éven át irányában tanusitott bizalmában és jóindulatában.

Magy. kir. államvasutak 118355/99.

Pályázat.
Az alulirott igazgatóság a m. k. államvasutak részére a jövő 1900. évben, illetőleg 1902. év végéig a távirdai, telefon és villamos jelzőanyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállitását biztositani kivánván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.
A kiirás tárgyát képező cikkeket előtüntető jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintaül szolgál, valamint a szállitásokra vonatkozó részletes módozatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államvasutak igazg. anyag- és leltárbeszerzési (A. V.) szakosztályánál (Bpest, Andrássy-ut 73. sz., II. em. 43. a.) kaphatók. Szabályszerüen kiállitott, ivenkint egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb f. é. október hó 17-iki déli 12 óráig a m. k. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta utján oda küldendők és a boritékon ezen külcimmel látandó el:
„Ajánlat 118355/99. sz.-hoz." — Bánatpénzül az az ajánlott áru értékének 5 százaléka legkésőbb 1899. évi október 16-ig a m. k. államv. főpénztáránál leteendő.
Később benyujtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állittatnak ki, végre azok melyek után nem tétetett le az előirt bánatpénz, nem vétetnek figyelembe.
Budapest, 1899. szept. hóban. Az igazgatóság.

Hirdetmény.
A m. k. államvasutak vonalain rendszeresitett pénztárkezelőnői állásokra régebbi folyamodások folytán a már előjegyzett, vizsgázott jelöltek száma oly nagy, hogy ezen állások aránylag csekély számánál fogva a beállható szükséglet évekre fedezve van. Minthogy pedigennek dacára ugy a nagymélt. kereskedelemügyi m. k. ministerhez, mint az állami vasutak igazgatóságához folyamodások folyton nagy számmal érkeznek, a keresk. m. k. miniszter elrendelte, hogy mindaddig, mig a már előjegyzésben lévő jelöltek elhelyezést nem nyernek, a kezelőnői állásokra való további kilépzés beszüntettessék s a beérkező folyamodványok minden érdemleges tárgyalás nélkül a folyamodónak egyszerüen visszaadassanak; ha pedig a már előjegyzett jelöltek elhelyezve lesznek, a további intézkedések nyilvános pályázat utján töltessenek be. Ily körülmények közt bizonyára az illetők saját érdekében is áll, hogy az előre látható céltalan kérvényezés költségétől és fáradságától magukat megkiméljék.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépen. Budapest, IX., Üllői-ut 25.